No. 9362. NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANT. Ao. 1861.

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN
Voor Amsterdam........ƒ 7.50. Voor de overige Steden des Rijks ƒ 8.50.
De Zondags-Editie....... „ 1.50. Afzonderlijke Couranten...... „ 0.10.
Ieder loopend Kwartaal moet voldaan zijn uiterlijk op den 15den der 3de maand.

Maandag 23 December.

UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICHS.

Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

Bij deze COURANT behooren twee BIJVOEGSELS; het eerste bevat Buitenlandsche Nieuwstijdingen, benevens eene reeks Advertentien, en het andere het verslag van de Ochtend-Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Vrijdag 20 dezer.

BINNENLAND.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

'S GRAVENHAGE, Zitting van Vrijdag, 20 December 1861.

In deze zitting zijn: 1°. de beraadslagingen voortgezet over het wetsontwerp tot regeling der zamenstelling en bevoegdheid van den Raad van State. De heeren Boreel van Hogelanden en Cremer hebben over dat ontwerp nog het woord gevoerd, terwijl de heeren Tonckens en Aylva van Pallandt het hebben bestreden. Verscheidene sprekers hebben hunne gevoelens, gisteren geopenbaard, nader uiteengezet, terwijl de heer van Beek Vollenhoven, die gisteren zijne stem van de inlichtingen des ministers deed afhangen, alsnu verklaarde vóór het ontwerp te zullen stemmen. — De Minister van Justitie heeft nog in het breede het ontwerp verdedigd, vooral ten aanzien van art. 28, dat hij niet in strijdt achtte met de praerogatieven der Kroon. Zoo het ontwerp onverhoopt werd afgestemd, de minister zou niet in staat zijn een ander beginsel dan thans in art. 28 is opgenomen in het ontwerp te brengen. — De Minister van Binnenlandsche Zaken, thans ter vergadering tegenwoordig, was het met zijn ambtgenoot volkomen eens, omdat al hetgeen krachtens deze wet aan den Raad van State zal worden onderworpen, zich in niets anders oplost dan in Regerings-handelingen. — Ten slotte is het wetsontwerp met 20 tegen 13 stemmen door de Kamer *aangenomen*.

2°. Zijn onderscheidene naturalisatie-wetten met algemeene stemmen *aangenomen*.

3°. Het wetsontwerp, houdende bepalingen omtrent het beheer der gelden bestemd voor den aanleg van Staatsspoorwegen is zonder discussie met algemeene stemmen *aangenomen*.

4°. Is langdurig beraadslaagd over het wetsontwerp tot vaststelling der begrooting van uitgaven voor den aanleg van staatsspoorwegen, dienst 1860 en 1861. — De heeren van Pallandt, Hartsen, de Vos van Steenwijk, van Royen, Taets van Amerongen, Michiels van Kessenich, van Sassen van Ysselt, Fransen van der Putte, van Andringa de Kempenaer en van Beek Vollenhoven hebben onderscheidene vragen en opmerkingen tot den minister gerigt.

De MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN heeft in antwoord daarop o. a. verklaard: 1°. dat de Regering de lijn Kuilenburg—'s Bosch volhoudt, omdat zij elke wijziging in de spoorwegwet en elke spanning die daaruit moet voortvloeijen, wenscht voor te komen. De overbrugging kan, volgens de verklaring van de ambtenaren van den waterstaat, zonder gevaar plaats hebben. Het voornemen is te Kuilenburg eene vaste brug te leggen, zóó hoog, dat zij de scheepvaart niet zal belemmeren. De helling die waarschijnlijk zal worden aangenomen, is van 80 op 1; — 2°. dat dezer dagen door de Ministers van Binnenl. Zaken en van Financien daartoe door den Koning gemagtigd, aan den heer Jäger, te Amsterdam, concessie verleend is voor de doorgraving van Holland op zijn smalst, altijd behoudens nadere goedkeuring van de Wetgevende Magt. Die Minister heeft de voorwaarden doen kennen, waarop die concessie is verleend, waaruit blijkt dat de Staat garantie verleenen zal tegen 4½ pCt. voor de 18 millioen waarop de uitvoering van het werk is begroot, maar dat daarentegen de Staat in het bezit van de 3 millioen van de stad Amsterdam zal geraken. Hij hoopt dat op die wijze aan het sedert lang door de hoofdstad te kennen gegeven verlangen zal worden voldaan; 3°. dat er alle uitzigt bestaat dat de spoorweg van Utrecht naar Zwolle tot stand komen zal, maar dat hij van de overbrugging van de IJssel nog weinig kon mededeelen; 4°. dat de Regering ten aanzien van den vorm der onteigeningen trachten zal eenheid te bevorderen; 5°. dat, hoe gezind de Regering ook is om met spoed door te werken, ook in Limburg, dit evenwel niet mogelijk is, wanneer men niet zooals in Vriesland bereidwillig is de benoodigde gronden op billijke voorwaarden af te staan; 6°. dat de proeven nopens het bij aanbesteding verkrijgen van binnenlandsch hout niet gelukkig geslaagd zijn, maar dat men echter daarmede zal voortgaan, en 7°. dat, zoodra de Staat in het bezit van de materialen gesteld wordt, die de bekende Engelsche maatschappij haar moet verstrekken, hij dadelijk het kanaal door Zuid-Beveland zal laten aanbesteden. Later heeft de minister nog verklaard: 1°. dat de Regering voortdurend alles doen zal om de zaak der doorgraving te bevorderen; 2°. dat er voor de Regering gegronde redenen bestonden om de verbetering der beide waterwegen van Amsterdam en Rotterdam in een ontwerp te vervatten; 3°. dat de onderhandelingen met Pruissen en Hanover over de aansluiting der spoorwegen zijn aangevangen en 4°. dat het bij onderzoek is gebleken, dat de kosten voor de overbrugging bij Kuilenburg minder groot zullen zijn dan vroeger werd berekend. Dat kan dus geene reden opleveren om op die lijn terug te komen. Ten slotte kan de Minister mededeelen, dat voor zoover de Regering thans over het werk in het algemeen kan oordeelen, 1°. het werk der spoorwegen voor minder geld zal kunnen worden volbragt dan waarop men gerekend heeft en 2°. zoo zij voortdurend over de nodige gelden beschikken kan het werk ook in minder tijd zal kunnen worden voltooid.

Het wetsontwerp is daarop met algemeene stemmen *aangenomen* 5°. het wetsontwerp tot wijziging van Hoofdstuk II der staatsbegrooting voor 1860 is nadat de heeren Cost Jordens en de Minister van Financien daarover het woord hebben gevoerd met algemeene stemmen *aangenomen* en 6°. is het wetsontwerp tot wijziging en verhooging van hoofdstuk IX B der staatsbegrooting voor 1860 zonder discussie met algemeene stemmen *aangenomen*.

Daarna is de Vergadering gescheiden.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Avondzitting van Vrijdag 20 December.

Aan de orde is de voortzetting der BERAADSLAGINGEN OVER DE STAATSBEGROOTING VOOR 1862, en wel de voortzetting der behandeling van Hoofdstuk XI (Departement van Kolonien).

De heer MIJER beantwoordt den Minister. Hij verdedigt zich tegen de verwijten door den minister tegen hem gerigt.

Spreker wijst voorts op het geheim rapport van 1857, door den Minister aan de Kamer medegedeeld. De minister achtte het geheim verjaard. Spreker heeft zich echter over 's ministers mededeeling verwonderd; hij meende dat de minister, die over het vertrouwen van zijn voorganger op deze wijze beschikt, niet beschikt over zijn eigendom. Thans voor het eerst heeft spreker ontdekt welke wapenen de minister gebruikt om zijne tegenstanders te bestrijden. Maar wat was het doel dier mededeeling? De minister trachtte hem daardoor in strijd te brengen met zich zelven, voor zooveel het consignatie-stelsel betreft. Spreker heeft reeds heden morgen gezegd, dat hij zeer noode is overgegaan tot het nemen van een maatregel ten einde het consignatiestelsel te beperken. Spreker heeft toch in 1857, met de bepaling dat 60,000 picols suiker op Java zouden worden verkocht, slechts eene proef willen nemen op kleine schaal, die getuigde dat hij toen nog niet die gevestigde overtuiging had, welke hij thans bezit. Eindelijk zegt spreker dat, indien de minister in het archief van zijn departement nog meer geheime brieven van hem, zijne voorgangers of opvolgers mogt vinden, hij dan nog meer vertrouwelijke brieven zou kunnen vinden omtrent maatregelen, die voorbereid waren, maar niet verwezenlijkt zijn.

De MINISTER VAN KOLONIEN zal deze discussie niet onnoodig rekken. Hij zal niet spreken over de persoonlijke gevoelens van den heer Mijer. Hij laat het oordeel daarover aan de Kamer over. Maar die Spr. heeft hem verweten, dat hij uit het geheim archief van het departement stukken zou hebben overgelegd, waarbij aan dien Spreker bedoelingen zouden ten laste gelegd, welke hij nooit had. De Minister zegt genoeg begrip van delicatesse te hebben om te weten, welke geheimen hij respecteren moet, maar het is niet genoeg, dat een Minister op een stuk schrijft *geheim*, om het daardoor geheim te houden. Hij laat aan de Kamer over de beslissing of dit stuk geheim had moeten worden gehouden. Hij ten minste wil wel zeggen dat, als hij zoodanigen brief had geschreven, hij daarop wel zou hebben gezet *geheim*. Wil de heer Mijer andere stukken om zich te regtvaardigen, het geheim archief staat ter zijner dispositie. Maar men moet niet vergeten, dat in een tijd, waarin agitatie wordt opgewekt, hem Minister, die hier zonder eenige antecedenten staat, het regt moet worden verleend om zich te beroepen op hen, die hij als autoriteiten kan beschouwen. En nu is het niet te ontkennen, dat bij zijne partij die afgevaardigde zekere autoriteit heeft. En wat kan hij er nu tegen hebben als de Minister zich op deze autoriteit beroept?

De heer NOLTHENIUS beantwoordt in de eerste plaats den heer van Hoëvell, die zeide, dat wat Spreker gezegd had moet worden beschouwd als een maatregel van overgang of parlementaire brug. Spreker werpt die beschuldiging verre van zich af. Hij handelt naar zijne overtuiging, en blijkt het hem later dat hij gedwaald heeft, dan heeft hij geene parlementaire brug noodig om dit te erkennen.

Hij komt nu tot de rede des Ministers. Nog is hij niet gerustgesteld, nog bestaat er verwarring in de opvatting aangaande het cultuurstelsel. De verklaringen van den Minister betreffende het consignatiestelsel kunnen wel meer geruststellend luiden, doch het doet spreker leed dat hij daardoor niet bevredigd is. Het geldt hier een votum van vertrouwen, en hij kan dit niet geven dan met volle overtuiging.

De heer HEEMSKERK AZN. heeft het zich ten pligt gesteld kort en niet scherp te zijn. Tot dit laatste behoort zelfbeheersching, zegt spreker, na de min parlementaire wijze waarop de Minister mij heeft beschuldigd pertinent eene onwaarheid vol te houden, en dat is te veel. Ik hoop dat de Minister zijne woorden terug zal nemen. Ik heb den Minister niet beschuldigd als oorzaak van het uiteenvallen van het kabinet, maar alleen gezegd dat de beteekenis der afstemming van Hoofdstuk V gelegen was in de koloniale politiek.

Spreker beantwoordt vervolgens de heeren van Hoëvell en Mackay nopens de afscheiding van terrein voor dwangcultuur en vrije cultuur. Zijne stelling is echter niet wederlegd, want de heer Mackay heeft juist dezelfde plaats uit het rapport der staatscommissie voorgelezen als de spreker zelf.

Op zijne bedenking omtrent art. 49 van het Regeringsreglement is hem tegengeworpen dat de Koning Opperbestuurder is. Hij zal daarover nu niet verder uitweiden, want hij gelooft dat deze zaak thans is een proces dat niet aan de orde is.

Aangaande de uitbestedingen van militaire goederen in Indie heeft de Minister gezegd: hoe durft men er van spreken, nadat de Staatscourant de zaak opgehelderd heeft? Doch spr. vraagt: hoe is het denkbaar, dat de chef der legermagt in Indie op eigen hand uitbestedingen uitschrijft, zoo als de Javasche Courant aankondigt?

Ook nopens het consignatiestelsel is hij niet gerust gesteld. De verandering in de opiumpacht zal alleen doel treffen, als het verbruik van den opium kan belemmerd worden, waardoor men het welzijn van den Javaan bevorderen zou, en dit zal niet geschieden door den prijs goedkooper te stellen. — Verder kan spr. niet deelen de politique du sentiment van den heer Mackay, welke gepaard gaat met opoffering van al de millioenen. Er is geen feit aangevoerd over het lijden of de verdrukking van den Javaan.

Ten slotte merkt spr. op dat de Minister de begrooting in verband heeft gesteld met de kwestie van vertrouwen, maar dan moet hij zeggen dat de rede des Ministers niet strekt om vertrouwen te schenken.

De MINISTER VAN KOLONIEN zegt, in antwoord op den heer Nolthenius, dat hij zich geen oogenblik illusie heeft gemaakt dat hij hem overtuigd zou hebben. — Wat den heer Heemskerk betreft, die zich over den toon van 's Ministers rede beklaagt, antwoordt hij alleen: wie kaatst, moet den bal verwachten; ik betaal met dezelfde munt en laat het aan de vergadering over of de toon van den heer Heemskerk zoo uitnemend was. Mogt de uitdrukking van *onwaarheid* op een ander punt hem gehinderd hebben, dan wil de Minister die gaarne veranderen in het woord *onjuist*. Nopens de uitbestedingen herhaalt de Minister dat die geschied zijn naar aanleiding van de aanschrijving zijner voorgangers omtrent sommige artikelen, en zoodra hij er berigt van kreeg, heeft hij *tegenbevel* gegeven. Hoe kan men dit nu als een wapen tegen hem keeren?

De heer VAN FOREEST heeft tot het laatste oogenblik gewacht of hij zich *voor* of *tegen* de begrooting van kolonien zou verklaren. Tot zijn leedwezen zal hij door het uitbrengen van zijne stem *tegen* de begrooting te kennen moeten geven, dat hij geen vertrouwen stelt in het regeringstelsel van dezen minister en dat diens opvatting van art. 56 verkeerd en gevaarlijk is. Volgens Spreker ziet de minister in al. 6 iets meer dan er in is. De minister gelooft dat met het stelsel van al. 6 reeds proeven genomen worden. Hij ziet voorbij dat alinea 6 vooraf eene regeling voorschrijft en die regeling moest z. i. te eeniger tijd bij de wet plaats hebben. Spreker verzet zich tegen die opvatting van art. 56, want daardoor wordt het cultuurstelsel gesloopt.

Hij verlangt het behoud en de uitbreiding van het bestaande dwangcultuurstelsel, met niet-toelating van iets anders. De wet beveelt het en hij heeft ook geene enkele schaduwzijde van het stelsel vernomen, wel misbruiken in het stelsel ontdekt, die opgeruimd moeten worden. Ook bij vrijen arbeid zullen misbruiken en gunsten niet achterwege blijven. Er is geen enkele reden om het cultuurstelsel af te schaffen.

Wij moeten eischen, dat aan het hoofd van het departement van kolonien een man worde geplaatst, die het stelsel met warmte en kracht verdedigd. En dat is de tegenwoordige minister niet. Hij zal daarom tegen de begrooting stemmen, even als hij gestemd heeft tegen de begrootingen der andere ministers, die hij allen solidair stelt voor de beginselen van den Minister van kolonien. Hij meent zijn pligt niet te hebben gedaan zoo hij niet elken dag zal zoeken naar wapenen om dezen minister te bestrijden.

De heer WINTGENS bevestigd wat de heer Mijer heeft gezegd, dat er geen voorafgaand parlementair overleg heeft plaats gehad tot afstemming van de begrooting, ofschoon hij daarin geen kwaad zou zien. Hij heeft zeer veel tot geruststelling vernomen, maar zal *nogtans* tegen de begrooting stemmen, en wel om de algemeene rigting van het kabinet, die reeds bij de algemeene beraadslagingen is gebleken, en om, als hij tegen stemt, de Minister te herinneren, dat in weerstand *soms* meer kracht dan in ondersteuning ligt.

De heer VAN BOSSE constateert, dat het verschil met den Minister over de vaststelling der koloniale begrooting bij de wet, grooter, bijna onoverkomelijk is geworden. Spr. releveert dit om te doen zien, dat, als hij voorstemt, dit niet is omdat er op die punten toenadering is ontstaan, maar omdat hij het debat niet met andere geschilpunten vermengen wil. Hij gelooft dat de discussien getoond hebben, dat wij niet met eenen driftigen slooper te doen hebben. Zelfs zij die dat gevoelen vroeger bestreden hebben, erkend dat zij meer zijn gerust gesteld. Maar er is eene politieke agitatie opgewekt, die aanleiding geeft tot visschen in troebel water. En dit doet hem gelooven, dat er wederom hoog spel in Nederland gespeeld wordt. De vraag welke het bij deze begrooting geldt is of men een gematigd stelsel van vooruitgang voor de kolonien goedkeurt, dan wel of men het stelsel wil zoo even door den heer v. Foreest besproken. Nu kan men verschillen over de middelen, maar de stemming moet die bepaalde beteekenis hebben.

De MINISTER VAN KOLONIËN zal de rede van den heer van Foreest nalezen, en noodigt dien Spreker uit dit wederzijds te doen met zijne redevoering, ofschoon dit geen invloed meer op dien stem kan uitoefenen. De Minister wil alleen zeggen dat hij zich met het stelsel van dien Spr. tot uitbreiding van de dwangcultuur niet kan vereenigen. Wat den heer Wintgens betreft zegt de Minister: als ik sprak van *parti pris*, dan betrof dit niet het uitbrengen van de stem over de begrooting, maar bedoelde ik daarmede dat men mij denkbeelden toedichtte die de mijne niet zijn.

In antwoord op den heer van Bosse betuigt de Minister zijn leedwezen, dat de bijlagen van de koloniale begrooting over 1860 niet zoo spoedig vorderen als hij wel wenschte. Men is nu aan de begrooting van 1861 bezig, en de Minister kan verzekeren, dat hij zal voortgaan met de overlegging der Indische begrooting, tot dat de wet op de comtabiliteit ingediend zal zijn.

De heer HOFFMAN komt nogmaals op sommige *punten* terug, ter beantwoording van de rede des Ministers.

De heer VAN ZUIJLEN kan aan den Minister geen vertrouwen schenken en zal dus tegenstemmen.

Hiermede worden de *algemeene beraadslagingen* gesloten. Art. 1 wordt zonder beraadslaging aangenomen. Op art. 2 (tractementen der ambtenaren, ƒ 103,782.57), stelt de heer BETZ een amendement voor om het cijfer met ƒ 10,000 te verminderen, in verband staande met eene mij niet aangebodene wet op de comptabiliteit. Na eene woordenwisseling tusschen de heeren BETZ, MACKAY en den MINISTER, die de beslissing aan de Kamer overlaat, wordt het *amendement aangenomen* met 55 tegen 16 stemmen, waarna het art. wordt goedgekeurd, zoomede de artt. 3 en 6, zonder discussien.

Bij de algemeene beraadslagingen over de 3de Afd. (uitgaven ten behoeve van O. I.) verklaart de heer VAN BOSSE, wegens den ver gevorderden tijd, zijne bezwaren omtrent de niet-opneming van Indische uitgaven thans niet te zullen ontwikkelen. — De heer MACKAY bespreekt de toelagen aan ambtenaren, die in de termen der pensioenwet vallen. — De MINISTER beantwoordt laatstgenoemde Spreker met eene verwijzing naar de Memorie van Toelichting.

Art 7, kosten voor de Delftsche Academie (ƒ 20,920) en tegemoetkoming in de studiekosten van kandidaat-ambtenaren voor de burgerl. dienst in N. I. (ƒ 14000). De heer BETZ stelt als amendement voor, op grond van hetgeen met die Academie is gebeurd en zal gebeuren, uit de kosten weg te laten de traktementen voor nieuwe een toelage voor andere leeraren, ten bedrage van ƒ 7520. — De MINISTER bestrijdt dit amendement, en vreest uit de aanneming stoornis in de dienst. — De heer BETZ ontkent dit, omdat het genoemd cijfer alleen strekt voor de nieuwe leeraren. — Het amendement wordt daarop aangenomen met 51 tegen 20 stemmen. Het artikel wordt vervolgens goedgekeurd, gelijk mede artt. 8—10, zonder discussie.

Op art. 11, traktement en toelage van den translateur voor de Japansche taal (ƒ 3,360) stelt de heer BETZ voor een amendement om dat cijfer te verminderen met ƒ 560.

De Minister neemt, na de zoo even gevallen beslissing, dit amendement over, waarna het artikel wordt *goedgekeurd*.

Art. 12—16 worden zonder beraadslaging *aangenomen*.

Art. 17 (Toelage aan een adviseur voor cultuur-aangelegenheden, enz. ƒ 3,500). — De heer VAN HOËVELL kan niet medewerken tot bestendiging der betrekking van adviseur voor cultuur-aangelegenheden, die hij meent dat hier te lande niet noodig is. Hij noemt dit artikel eene *gelegenheidspost*. Hij zal over den persoon dien het hier geldt, geen oordeel uitspreken, maar meent dat hij, als adviseur, voor het departement van Kolonien geene waarde heeft. Die heer heeft toch verklaard, dat hij zich voor adviesen in deze zaak niet bekwaam rekent. Hij zal dus tegen het artikel stemmen. — De Minister verdedigt het artikel, en verwijst naar hetgeen deswege in de Mem. van Toel. is gezegd. Wordt de post afgestemd, dan zal de Regering geene gelegenheid meer hebben adviesen van dien Hoogleeraar in te winnen. De heer van Hoëvell meent dat hij bij dien Professor wel zooveel liefde voor de zaak mag veronderstellen, dat hij ook wel, zonder betaling, advies omtrent cultuurzaken zal willen uitbrengen. — Het artikel wordt *verworpen* met 50 tegen 21 stemmen.

Art. 18—26 worden zonder beraadslaging *goedgekeurd*.

Art. 27 (subsidie van de kolonie Suriname ƒ 585,000). — De heer van Bosse stelt als amendement voor, het artikel te verminderen met ƒ 297,000. De reden hiervoor is, dat de vertegenwoordiging niet bij magte is thans met juistheid deze sommen in te gaan. Mogt de regering er zich niet mede vereenigen, dan geeft hij den minister in overweging de post weder voor *memorie* uit te trekken.

De Minister verklaart hierop dit artikel en ook de volgende (subsidien voor Curaçao en onderhoorigheden en voor de kust van Guinea) weder uit te trekken voor *memorie*.

Artt. 27—30 worden hierop *goedgekeurd*.

Alsnu wordt het geheele Hoofdstuk XI in stemming gebragt en AANGENOMEN met 51 tegen 20 stemmen.

Voor, de heeren: Kien, Oomen, van Bosse, Anemaet, Kingma, van Twist, Betz, de Bieberstein, Mensonides, van Nispen, Beens, Hugenholtz, Voorthuijzen, van Lidth de Jeude, Blussé, Westerhoff, Dommer, van Eck, van Diggelen, Bots, Meylink, Cornelis, Luyben, Wijbenga, de Poorter, de Raadt, Reinders, Zijlker, Jespers, Elout, de Lom de Berg, van Goltstein, Hoynck van Papendrecht, Dullert, Thorbecke, Olivier, Storm van 's Gravesande, van Heukelom, Kerstens, Meeussen, van der Linden, Poortman, Idserda, van Wintershoven, van Hoëvell, Heemskerk, Mackay, van der Veen, Gevers Deynoot, Delprat en de Voorzitter.

Tegen, de heeren: Mijer, Taets van Amerongen, Heemskerk Azn., Hoekwater, van Lijnden, Nolthenius, Dirks, van Zuylen, Cool, Hoffman, Schimmelpenninck, van Foreest, van Heiden Reinestein, Slicher van Domburg, van Asch van Wijck, Wintgens, Begram, de Brauw, Lijclama en van Franck.

Afwezig de heer Wichers (door ongesteldheid).

De Vergadering is hierna gescheiden tot morgen namiddag ten 2 ure. Alsdan zal het eerst worden behandeld Hoofdstuk XII (Onvoorziene uitgaven).

AMSTERDAM, Zaturdag 21 December.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generral van gisteren zijn de discussien over het Hoofdstuk Kolonien voortgezet. De Heer Mijer heeft zich op de bekende gronden tegen de koloniale politiek of het stelsel des ministers verklaard, terwijl de Heeren Mackay, van Twist, van Voorthuysen, Blussé van Oud-Alblas, Gevers Deynoot en van Heukelom gaarne hunne stem aan de begrooting zullen geven, en geen wantrouwen koesteren of zich laten verschalken door de kunstmatig opgewekte agitatie. Dat nam echter niet weg, dat sommige hunner hier en daar nadere opheldering verlangden, terwijl bepaaldelijk de Heer Cool zijne stem van nadere inlichtingen afhankelijk maakte. De minister van Kolonien heeft in eene rede, die ruim 2½ uur geduurd heeft, en die geheel geïmproviseerd was, al de sprekers beantwoord op alle punten zoowel wat cultuur- en consignatiestelsel als de verdere onderdeelen der discussie betrof. Ook de minister wees op de agitatie en op de middelen, die men van buiten af bezigde. Hij geloofde dat het Carthago delenda, waarvan gesproken was, zijne portefeuille betrof en dat menigeen zich als schanskorf liet gebruiken (dat woord was gebezigd), om de vesting waarin hij zich aan deze groene tafel bevond, te laten bemagtigen. Overigens was en bleef de Minister in alle punten van koloniaal beheer voorstander van gematigden vooruitgang en verbetering, handhaver van de wet en van billijkheid en regtvaardigheid. De Minister bewees met de stukken in de hand, dat al de maatregelen, die men nu zoo heftig aanviel, en waarvan men tegen hem eene *machine de guerre* maakte, door zijne voorgangers, de Heeren Rochussen en Myer, òf waren voorgeschreven of goedgekeurd, òf voorbereid, vooral wat betrof het consignatiestelsel en den verkoop van producten op Java, de zaak der uitbestedingen medegerekend, waaraan hij bovendien geheel vreemd was. Maar wat er ook gebeure, reeds in den aanvang zijner rede zeide hij, dat al de aanvallen en al de manoeuvres tegen hem gesmeed, hem geen voet breed zouden doen afwijken van den weg, dien hij zich had afgebakend.

Het ontwerp van wet tot voorloopige vaststelling van het Vde Hoofdstuk der Staatsbegrooting strekt om voorloopig ter beschikking der regering te stellen de helft der sommen bij het afgestemde wetsontwerp voorgedragen, met inachtneming der verminderingen door de Tweede Kamer noodig geacht. Alleen de som van ƒ 45,000 tot bevordering der belangen van de Nederl. Nijverheid ter gelegenheid van de tentoonstelling te Londen is voor het geheele bedrag uitgetrokken.

Z. M. heeft vergund aan Jhr. Mr. H. M. C. Clifford, HD. hofmaarschalk, het aannemen der onderscheidingsteekenen van het grootkruis der orde van verdiensten van St. Michael, hem door Z. M. den Koning van Beijeren geschonken. — Eervol ontslagen, op hun verzoek, de Heeren D. v. Riemsdijk, als plaatsverv. heemraad in het polderdistrict Nederbetuwe (Gelderland); en den Heer H. Schipper, gecommitteerde van den polder de Koekoek (Overijssel); C. D. Delahaye, als notaris te Aardenburg, laatstgenoemde met ingang van 1 Jan. a. s. — Benoemd in het bestuur van den Hoogen Maasdijk van Stad en Lande van Heusden c. s. (N.-Brabant); tot lid, tevens voorzitter, den Heer C. J. Bax van Dongen, en tot leden de Heeren C. Klijn en J. Millenaar Nz.; tot dijkgraaf van den polder van Dieden (N.-Brabant), den Heer P. Bijl; tot heemraad van den Bovenpolder 's Lands van Ravenstein (N.-Brabant), den Heer G. Versteegen; tot heemraad van den Benedenpolder 's Lands van Ravenstein (N.-Brabant), den

Heer T. Kuypers; tot secretaris-penningmeester bij het bestuur van den Boven- en Benedenpolder 's Lands van Ravenstein (N.-Brabant), den Heer M. Koeken; in het dijkbestuur van het Nieuwland van Altena (N.-Brabant); tot heemraden de Heeren C. van Dusseldorp en J. v. d. Heuvel, en tot secretaris-penningmeester den Heer W. J. v. d. Elst; tot lid in het bestuur van het waterschap voor de Oude Maas (N.-Brabant), den Heer C. A. van Besouwen; tot plaatsverv. heemraad van het polderdistrict Hattem (Gelderland), den Heer J. G. Haverkamp; tot vertegenwoordiger van het bestuur van den polder het Buiten-Kijveland c. a. onder Poortugaal (Z.-Holl.), den Heer K. C. Dekker; tot dijkgraaf van het hoogheemraadschap het gemeene land van Poortugaal (Z.-Holl.), den Heer P. de Raadt; tot dijkgraaf van Geesmer-Ambacht, de Schager en Niedorperkoggen (N. Holl.), den Heer J. Spaans Jr.; tot heemraad in het bestuur van den polder Westzaan (N.-Holl.), den Heer J. Hoede; tot gezworenen bij de breede watering bewesten Yerseke (Zeeland), de Heeren B. Verschewel van den Bilt en C. van Citters; tot dijkgraaf van den Adornispolder (Zeeland), den Heer J. de Hullu; tot gezworen der vrije polders onder Tholen (Zeeland), den Heer C. Bierens; tot beheerder van den Hollarepolder (Zeeland), den Heer Jhr. F. C. de Casembroot; tot gezworen van den polder Hoedekenskerke (Zeeland), den Heer A. Serverans; en tot dijkgraaf van den polder Stavenisse c. a. (Zeeland), den Heer C. Dorst Lz.

Z. M. heeft aan den Heer Mr. A. P. van Doorn van Koudekerke met ingang van 1 Jan. 1862 eervol ontslag verleend als president van het prov. geregtshof van Zeeland, onder dankbetuiging voor bewezen diensten. Benoemd tot president den Heer Mr. C. W. E. Vaillant, thans raadsheer in gemeld hof; en tot ridder der orde van den Nederl. Leeuw, den Heer Mr. A. J. van Deinse, raadsheer in het prov. geregtshof van Zeeland.

(*Reeds in een gedeelte onzer vorige Oplage gemeld*).

Bij den Minister van Binnenl. Zaken is ten behoeve der noodlijdenden door den watersnood ontvangen: Van den Staatsraad Commissaris des Konings in Gelderland, het batig slot der rekening van de commissie voor den watersnood te Tiel, in eene kwitantie van storting *f* 125.48½.

□ C.·. V.·. A.·. Vergadering in den Eersten Gr.·. Maandag den 23sten Dec. des Avonds ten 8 ure.

Men meldt ons uit Bergen-op-Zoom: Onder de garnizoensveranderingen, welke ingevolge ministeriele beschikking van den 11den dezer N°. 66*B*, met 1°. Mei a. s. zullen plaats hebben, behoort ook dat het detachement te Willemstad zal worden vervangen door eene compagnie. De militaire bevelhebber in de 1ste militaire afdeeling heeft bepaald, dat deze zal worden verstrekt door de veld-bataillons, te Bergen op-Zoom in bezetting en dien ten gevolge is door den kolonel Vogel, commandant van gemeld regement, daartoe aangewezen de 2de komp. van het 3de bat., kapt. Brunings.

De jagt op klein wild in Noord-Holland zal op 31 Dec. e. k. worden gesloten. De verkoop en het vervoer van klein wild zal uiterlijk tot 14 Jan. e. k. mogen plaats hebben.

Men schrijft uit Dresden, dat het Central-Verein Deutscher Zahnaerzte in zijne jaarlijksche vergadering onlangs aldaar gehouden, den Heer Dr. S. N. Dentz Jr., hofdentist alhier tot corresponderend lid heeft benoemd.

Blijkens de onderstaande advertentie van de Protestantsche Zangvereeniging, hebben bestuurderen dier vereeniging het voornemen, in de Nieuwezijds-Kapel wederom eene openbare uitvoering van koor- en koraalgezangen te doen plaats hebben op 26 December e. k., des Avonds ten 7 ure. Tusschen het 1ste en 2de deel der uitvoering zal de Heer Ds. K. F. Ternooij Apél als spreker optreden. In het belang dezer nuttige inrigting hopen wij dat deze uitvoering ook nu wederom rijke vruchten moge opeveren.

Men meldt ons, dat het Zijne Heiligheid behaagd heeft te benoemen den Hoogw. Heer H. de la Geneste, tot protonotarius apostolicus ad instar participantium; de Hoogw. Heeren dekens Siegfried en Bongaerts en den Hoogw. Heer Rutte (te Maastricht), tot geheime kamerheeren. De consul-generaal der Pauselijke Staten, de Heer Hazeman is tot kommandeur van de orde van den H. Sylvester en de Heer Bellini, tot vice-consul, ridder van de orde van den H. Gregorius den Groote benoemd. (*Tijd.*)

De Heer Fred. H. Hemming, consul van Venezuela te Londen, te weerspreekt ten stelligste het berigt van Reuter, dat eene Hollandsche vloot van elf schepen voor Laguayra zou zijn verschenen, om satisfactie te vragen voor beleediging der Hollandsche vlag.

In brieven dd. 22 Nov. (5 dagen dus na aankomst der vloot) uit Venezuela door hem ontvangen wordt van deze zaak volstrekt geene melding gemaakt, terwijl daarentegen de minister van buitenlandsche zaken hem op dien datum schrijft; »wij hebben meer grond dan ooit te voren om op den vrede te hopen."

Thans deelt de consul mede, dat twee dagen voor het vertrek van de mail een decreet is uitgevaardigd, houdende, dat alles wat in betrekking staat tot de katoenteelt vrij zal zijn, niet slechts van invoerregt, maar van elke andere belasting, dat op de katoen zelve geene uitvoerregten zullen worden geheven en dat alle buitenlanders, die zich in Venezuela op de katoenteelt willen toeleggen, de voorregten en bescherming der wet van 18 Mei 1855 zullen genieten, en bovendien vrij zullen zijn van alle landsdienst. Ook zal hun vrijdom van regten worden gegeven, voor al het huisraad en de kleederen, die zij wenschen mede te brengen, ook al ware dit nog geheel nieuw en ongebruikt. (*R. C.*)

In eene correspondentie uit Londen in den *Economiste Belge* van 14 Dec. ll. wordt medegedeeld, dat tegenwoordig in »King's college" aldaar een geregelde cursus over de Nederduitsche taal wordt gegeven.

Zr. Ms. korvet Prins Maurits der Nederlanden, onder bevel van den kapt.-luit. ter zee H. Kemper, bestemd tot het doen van een kruistogt, is in den morgen van 20 dezer van de reede van Vlissingen naar zee vertrokken.

HAARLEM, 20 Dec. In de bijeenkomst van den gemeenteraad dezer stad van heden is beraadslaagd over het besluit van Gedep. Staten, bij hetwelk het raadsbesluit van den 4den dezer, betreffende de verkiezing van Jhr. M. Salvador, als lid van dien raad is vernietigd, en is, met 10 tegen 5 stemmen besloten om zich geenszins, ten aanzien dezer beslissing, in hooger beroep aan Z. M. den Koning te wenden.

— Gisteren zijn de leden van de commissie der alhier gehouden Algemeene Nationale Tentoonstelling van Nijverheid te 's Gravenhage ten gehoore ontvangen door hunnen eere-voorzitter, den Prins van Oranje. Onder aanbieding van een afslag der medaille, welke is toegekend aan de door den jury bekroonde inzenders, hebben de leden den Prins hunnen dank betuigd voor de eer, hun te beurt gevallen, dat HD. zich aan het hoofd der commissie heeft willen stellen. Den Prins geluk wenschende met zijn herstel, hebben zij hem nogmaals de verzekering gegeven van hun leedwezen, dat de bekroonde inzenders, door de ziekte van den Prins verstoken zijn gebleven van het voorregt van op 14 Nov. jl. de aan hen toegekende eereblijken uit zijne handen te ontvangen. De Prins heeft zich gedurende een geruimen tijd met de leden der commissie onderhouden en zijne tevredenheid betuigd over den gunstigen uitslag der plaats gehad hebbende tentoonstelling. Onder bijvoeging, dat het ook voor hem eene groote teleurstelling is geweest, verhinderd te zijn geworden de uitreiking der eereblijken bij te wonen, heeft hij verklaard, met welgevallen den hem aangeboden afslag der medaille aan te nemen, welker goede uitvoering door Z. K. H. zeer is geroemd. Bij herhaling heeft de Prins zijne beste wenschen geuit voor den bloei der Nederlandsche nijverheid. In den namiddag hebben de leden der commissie deelgenomen aan een maaltijd, gegeven in het hotel de l'Europe door de te 's Gravenhage wonende leden, de Heeren Simons en Vrolik.

* NIEUWE DIEP, 20 Dec. Naar wij vernemen zal Zr. Ms. stoomschip Prinses Amelia, in de afgeloopen week van Batavia hier binnengekomen, den 4den Januarij e. k. buiten dienst worden gesteld. Heden is bedoelde bodem door den directeur en kommandant der marine afgemonsterd. Het detachement mariniers, sterk 34 man, wordt morgen ontscheept en zal gedeeltelijk naar Amsterdam, gedeeltelijk naar Vlissingen en Helvoetsluis en, in de kazerne alhier worden verlegd.

* UTRECH, 20 Dec. In de op heden alhier gehoudene zitting van het kantongeregt werden 27 personen ter zake van dronkenschap veroordeeld.

ARNHEM, 20 Dec. Gisteren avond is van den personen trein, van hier op Amsterdam, ten 5.55, vertrekkende, aan deze zijde van Wolfhezen, een bagage-wagen uit het spoor geraakt, waardoor ook het daarachter geplaatste postrijtuig gedeeltelijk uit het spoor kwam. Hoezeer geen der passagiers eenig letsel bekwam, heeft de trein echter een oponthoud gehad van bijna 1½ uur. Aan het spoor zelf scheen geene schade te zijn ontstaan, alzoo een zware kolentrein kort daarna hetzelfde spoor zonder letsel passeerde.

* ZWOLLE, 20 Dec. Heden is aan het locaal van het prov. bestuur alhier voor rekening van het ministerie van binnenl. zaken aanbesteed: Het onderhouden van 's lands rijswerken en andere werken, op den IJssel van de stad Deventer tot Kampen, en op het Ganzendiep tot buiten het vaarwater over de jaren 1862, 1863 en 1864. Deze werken zijn aangenomen voor *f* 19067, door de Heeren Wunderink, Benck en Bos, te Stenderen, Vreeswijk en Kampen.

's HERTOGENBOSCH, 19 Dec. Heden werd door een deurwaarder ter dezer stede onder tromslag afgekondigd en vervolgens aan het stadhuis aangeplakt een bevelschrift van den krijgsraad in de eerste militaire afdeeling, houdende magtiging op den auditeur-militair in die afdeeling, om F. K., 1ste luit. bij het 6de reg. inf., thans voortvlugtig, ingeval hij mogt worden ontdekt, te doen aanhouden en over te brengen in het huis van burgerlijke en militaire verzekering te 's Hertogenbosch, met dagvaarding van dien persoon, om zes weken na afkondiging van dat bevelschrift voor dien raad te verschijnen en zulks ter zake die luitenant zich zoude hebben schuldig gemaakt aan de misdaden van eerste desertie in tijd van vrede, en ontrouw in de administratie door het verduisteren van gelden, hem in zijne betrekking van detachements-commandant toevertrouwd.

* 's HERTOGENBOSCH, 20 Dec. Heden is alhier onder nadere goedkeuring door den commissaris des Konings in dit gewest, van wege het departement van binnenl. zaken aanbesteed. Het verruimen van den benedenmond der nieuwe Merwede, met gelijktijdige aanvulling van killen, onder de gemeenten Hooge Zwaluwe c. a., Made c. a. en Dubbeldam provincie Noord-Brabant en Zuid-Holland. Het is aangenomen door den Heer K. Langeveldt te Hardinxveld voor *f* 50,000.

* BREDA, 20 Dec. Dewijl door de algemeene rekenkamer aanmerking is gemaakt op belooningen door de ontvangers der domeinen uitgereikt en in rekening gebragt voor surveillance bij tiend-verpachtingen door beambten der rijks-policie, heeft de minister van financien bepaald, dat bedoelde belooningen voortaan niet meer mogen worden verstrekt.

(VERVOLG DER BERIGTEN ZIE BLADZ. 5.)

ADVERTENTIEN.

Voorspoedig bevallen van eene welgeschapene *DOCHTER* AUGUSTE ELISABETH VAN DER MEULEN—WESTHOFF.
AMSTERDAM, 20 December 1861. (22004)

Bevallen van eene *DOCHTER*, J. H. STRAUB, Echtgenoot van J. FRANÇ. GORTMANS.
AMSTERDAM, 20 December 1861. (22008)

Heden overleed na een smartvol, doch geduldig lijden, onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwd-Moeder WILHELMINA HENRICA VERHOOPEN, Weduwe van ANTHONIUS NIETVELT, in den ouderdom van ruim 65 Jaren. Diep betreurd door hare Kinderen, Behuwd- en Klein-Kinderen.
A. F. NIETVELT.
AMSTERDAM, 19 December 1861. *Uit aller Naam.*
Eenige en Algemeene Kennisgeving. (21968)

Op den 17den December 1861 overleed te UTRECHT Mejufvrouw ANNA LOUISA POOL, diep betreurd door hare Zuster en verdere Betrekkingen.
Eenige en algemeene Kennisgeving. (21981)

Heden overleed de jongste onzer Lievelingen, ELIAS; slechts zeven maanden mogten wij ons in zijn bezit verheugen.
NIJMEGEN, 19 December 1861. E. ROOS.
A. M. C. ROOS, STEENSTRAND.
(21982)

Heden overleed na een langdurig en geduldig lijden onze veel beminde Zoon, Broeder en Behuwdbroeder HERMANNUS ANTONIUS BREIJINCK, in den ouderdom van ruim 31 Jaren, na meermalen gesterkt te zijn met de Genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk.
KAMPEN, 18 December 1861.
H. G. BREIJINCK.
THODR. BREIJINCK.
G. BREIJINCK—SCHOENMAKER.
Op uitdrukkelijk verlangen van den Overledene worden geene uiterlijke teekenen van Rouw gedragen. (21983)

In den vroegen morgen van Donderdag den 12den December ll. overleed tot ons aller diepe droefheid ter Reede van BROUWERSHAVEN aan Boord van het Ned. Barkschip *Nederland en Oranje*, Gezagvoerder L. F. VAN RUIJVEN, na een hevig en langdurig lijden, onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwd-Zuster, Mevrouw de Wed. GUISE, GEB. C. C. H. DIKSTAAL, in den ouderdom van 55 Jaren.
HOORN, 20 December 1861.
A. J. J. C. GUISE.
A. W. H. GUISE.
A. GUISE.
E. GUISE, GEB. SCHUURMAN.
(21978)

De ONDERGETEEKENDE betuigt bij deze, ook namens zijne Familie, de Heeren L. F. VAN RUIJVEN, Gezagvoerder en H. W. OUWERDA, Scheepsdoctor van het Ned. Barkschip *Nederland en Oranje*, openlijk zijnen dank voor de goede behandeling en zorg gedurende de reis van Batavia naar Nederland aan zijne Moeder en Zuster bewezen, en beveelt genoemde Heeren en Schip ten zeerste aan Passagiers aan.
HOORN, 20 December 1861. A. J. J. C. GUISE. (21979)

Bij deze betuigen wij onzen dank voor de bewijzen van Deeln[...] ons betoond, bij het overlijden van onze geliefde Zuster en Behuwd-Z[...] CATHARINA ELISABETH FETMENGER.
AMSTERDAM, 23 December 1861. J. C. FRICKE. Uit aller Naam. (220[...]

AANVRAGE OP BODEMERIJ.

WORDT GEVRAAGD *f* **20,000 OP BODEMERIJ**, ten laste ...gekoperde en Koperveste Zweedsche Barkschip *AMALIA MARIA*, ... Hout en IJzer beladen en bestemd van Stokholm naar de Kaap de Goede Hoop en Batavia, thans met verlies van Tuig en verdere Zeeschade de haven van het Nieuwe Diep, onder verband van Schip, Lading en ...chtpenningen, te betalen na aankomst te Batavia. Hierop reflecterende ...ove men zich ten spoedigste te adresseren aan het Zweedsche en Noord ... Consulaat alhier, of met Franco Brieven, inhoudende opgave van ...nie, aan de Heeren HOOGLANT EN VAN HERWERDEN, aan den ...er. (21907)

BOEDELVEREFFENING.

De Ondergeteekende, Liquidateur van den Boedel van JOSEPH JAN VAN WINSEN, Boekhouder en Commissionair en diens Huisvrouw MARIA PHILIPPINA MONICA KESSELER, Winkelierster, gehandelt hebbende onder de Firma VAN WINSEN & C°., wonende te Amsterdam, brengt ter kennis van Crediteuren in die massa, dat op Maandag den 23sten, Vrijdag den 27sten en Maandag den 30sten December, des Middags van 12 tot 2 Ure, ten zijnen Kantore zal geschieden ...entsgewijze uitbetaling van het bedrag hunner Schuldvordering. Gerechtigden ter Verificatie gelieven hunne Volmagt over te leggen, zoo die van kwijting inhoudt.

AMSTERDAM, 20 December 1861. Mr. J. A. LEVY, *Advocaat*, 2de Utrechtschestraat, IJ 315. (21912)

J. FEIJE, H. J. BROUWER, A. SCHOUTEN, J. J. EVERS, H. J. VAN OGTROP, H. B. REESINCK, H. F. KOEDIJK, H. B. LOMANS Bz., JOHs. W. J. J. OFFENBERG, J. F. VAN STRAATEN Jz., J. N. A. MEIJER, J. WENT JR., W. G. HEUKENSFELDT, J. A. SIEWE JR., S. F. STEINBACHER, G. J. VAN STRAATEN, J. J. ELSENBURG, A. R. HOL, J. W. LUSKEN, E. RADEMAKER en W. BAKKER BZN., Makelaars, zullen op Maandag 30 December 1861, ten overstaan van den Notaris W. STRENGMAN, in het *O. Z. Heeren-Logement* te Amsterdam, des Middags ten 12 Ure, Verkoopen:

De Twee kapitale, welingerigte en goed onderhouden **BOERENHOFSTEDEN**, staande en gelegen aan de Diemerlaan in de Diemermeer, gemeente Diemen, genaamd *DIEMERVREUGD* en *KENT U ZELVEN*, met de daarbij behoorende Perceelen uitmuntend best en wel bemaakte **WEI- en HOOILANDEN**, te zamen groot ruim 57 Bunders

EN DES AVONDS NA HALF ZES URE:

N°. 1. Een hecht sterk wel doortimmerd en logeabel **KOOPMANSHUIS** met Arduinsteenen Onderpui, Opene Plaats, Achterhuis en **ERVE**, staande en gelegen op den Singel bij de Brouwersgracht, Buurt SS, 2.

N°. 2. Een hecht sterk en wel doortimmerd **KOOPMANSHUIS**, Opene Plaats, Achterhuis, Tuin, Tuinhuis en **ERVE**, staande en gelegen op de Keizersgracht bij de Brouwersgracht, Buurt SS, 347.

Breeder bij Biljetten omschreven, zijnde de Boerenhofsteden dagelijks, uitgezonderd den Zondag, en de Perceelen N°. 1 en 2 des Dingsdags en Donderdags, van 1 tot 3 ure, alsmede op den Verkoopdag te zien, mits vertoonende een Toegangbiljet, door een der bovengenoemde Makelaars onderteekend, bij welke de omschrijving der Landerijen en een korte inhoud der Conditiën in tijds zullen verkrijgbaar zijn.

De Bewijzen van Eigendom, Kadastrale Kaart en de Veilconditien zullen 8 dagen vóór en op den Verkoopdag, des Voormiddags, ten Kantore van den Notaris W. STRENGMAN, op den N. Z. Voorburgwal over het Paleis te Amsterdam, voor een ieder te lezen zijn. (20898)

In den Kunsthandel: FRANS BUFFA & ZONEN, is uitgegeven:

GEZIGTEN UIT NEERLAND'S WEST-INDIEN,

NAAR DE NATUUR GETEEKEND, EN BESCHREVEN DOOR

G. W. C. VOORDUIN,
Luitenant ter Zee.
OP STEEN GEBRAGT DOOR
JHR. J. E. VAN HEEMSKERCK VAN BEEST,
Oud-Luitenant ter Zee.

INHOUDENDE:

Plantaadje-Gezigten aan de rivier de Suriname. Het Fort Zeelandia. Het Gouvernementsplein. De Waterkant en Reede. Post Gelderland. Een Savannah. Een Indianen Kamp. Een Plantaadje Slavenkamp. Stadsgezigten van Curaçao. Het Schottengat. Karakus-Baai. De Grot van Hato. St. Eustatius. St. Martin. Saba. Bonaire en twee Kaarten der Koloniën.

Het Werk is uitgegeven in Folio-Formaat, op zwaar Velijn Papier, en in Vijf Afleveringen, ieder van Vier Platen of Kaarten met beschrijving, kompleet.

Prijs per Aflevering *f* 6. (21926)
Dito Proefdrukken op extra groot en zwaar Velijn *f* 10.
Dito dito en de Platen gekleurd als de originele Teekeningen *f* 20.
NB. Het werk is ook verkrijgbaar met daarvoor vervaardigde Portefeuilles.

15 Ct. SCHAAKSPEL. 15 Ct.

Gemakkelijke Handleiding tot aanleering van dit Spel, met de wetten en regelen, is van heden af te bekomen à 15 Ct. bij **G. THEOD. BOM**, Kalverstraat, E 10.

DAMSPEL, Handleiding voor dit Spel, met meer dan 60 Positien en uitkomsten. 30 Cts.

ROULETTESPEL, Handleiding om dit Spel zóó te spelen, dat men zeker winnen moet. Uit het Hoogduitsch, door H. STRACK. Prijs *f* 1. De Hoogduitsche Uitgave kost *f* 2.80. (21917)

Bij NOLET & ZOON te Utrecht is verschenen en alom te verkrijgen:

INTIME BLIKKEN in het binnenlandsch Bestuur van Java, den zoogenaamden Vrijen Arbeid en de werking van het Cultuurstelsel. Prijs 30 Cent. (21908)

NAAR BATAVIA EN SOERABAYA

zal binnen weinige dagen van **AMSTERDAM** vertrekken: Het snelzeilend nieuw gekoperd 1ste klasse **CAMPAGNE BARKSCHIP**

TRIJNTJE FENNA,

Kapt. J. ABBINK, hebbende uitmuntende Inrigtingen voor den Overvoer van Passagiers. Adres de CONINGH EN CIE. (21933)

NAAR SOURABAYA

(DIRECT)

LIGT TE AMSTERDAM IN LADING:

HET SNELZEILEND GEKOPERD NEDERL.

BARKSCHIP

ALDEBARAN,

KAPT. B. G. MEYBOOM,

hebbende ruime Inrigtingen voor den overvoer van Passagiers. Adres bij de Cargadoors HOYMAN & SCHUURMAN, te Amsterdam. (21932)

STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ
WILLEM DE EERSTE EN
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
EN GELDERSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

WINTERDIENST, te beginnen 24 DECEMBER.

Van NIJMEGEN Vrijdag 27, Maandag 30 December en Vrijdag 3 Januarij e. k., en vervolgens elken Maandag, Woensdag en Vrijdag, 's Morgens ten 7 Ure.

Van ROTTERDAM Dingsdag 24, Zaturdag 28, Dingsdag 31 December en Zaturdag 4 Januarij e. k., en vervolgens elken Dingsdag, Donderdag en Zaturdag, 's Morgens ten 7 Ure.

Woensdag door naar Schiedam, en terug naar Rotterdam. (21698)

WEKELIJKSCHE STOOMVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM EN DUINKERKEN.

Het **STOOMSCHIP** *PRINS VAN ORANJE*, Kapt. D. VISSER vertrekt van ROTTERDAM des Woensdags en van DUINKERKEN des Zaturdags.

Adres bij de Agenten JOH. OOMS Ez. & C°., te Rotterdam. (6536)

THEATREKIJKERS EN LORGNETTEN.

In het OPTISCH MAGAZIJN van **J. GUDENDAG**, Beurssteeg bij den Dam, zijn voorhanden Nieuwe Modellen van Accromatische **TOONEELKIJKERS**, alsmede **LORGNETTEN** tot hetzelfde doel. Ooglijders bevelt hij bijzonder zijne Nieuw uitgevondene **AVOND-BRILLEN** aan, alsmede eene Nieuwe **GENRE-LORGNET**, welke de Bril vervangt. (20480)

Twee **ONGESTOFFEERDE KAMERS**, in de nabijheid van de Munt, bijzonder geschikt voor het houden van KANTOOR, worden **TE HUUR** gepresenteerd, en kunnen terstond aanvaard worden. Inclinerenden gelieven zich met franco Brieven onder Lett. L. te wenden tot den Boekhandelaar J. NOORDENDORP, op de Pijpenmarkt, te Amsterdam. (21830)

EEN BEKWAME STEENDRUKKER

voor Vast Werk en Goed Salaris, ten spoedigste verlangd te Rotterdam, ter Handelsdrukkerij J. W. VAN LEENHOFF & ZOON. (21915)

URBANUSPILLEN,

VOLGENS HET OUDE EN ECHTE RECEPT BEREID.

Zijn zacht Laxerend, Bloedzuiverend en Slijmafdrijvend, bijzonder dienstig tegen **ONGESTELDHEDEN DER MAAG**, bevorderende de SPIJSVERTERING, nemen de DUIZELIGHEID weg en zijn zeer heilzaam tegen de GAL en HUIDUITSLAG. Te verkrijgen in Verzegelde Doosjes à 30 Cents het Doosje, te Amsterdam bij H. H. ULOTH, Zeedijk; 's Hage J. M. VAN RENESSE; Middelburg W. P. VAN DE KAMER; Rotterdam A. VAN DER HOEK OSTENDE, Kromme Hang; Utrecht L. J. GROOTENDORST, Apothekers. (19335)

MAAGPILLEN VAN BRUNIN-LABINIAU,

PH. à BRUXELLES.

Tegen Maagkramp, zwakte derzelve, werken zeer heilzaam tegen Verstoppingen, Winden en Galaandoeningen; zij bevorderen de Ontlasting, zonder eenige pijn of kramp te veroorzaken. De doos met Gebruiksaanwijzing *f* 1.50.

Eenig Depot bij J. H. VAN MEURS, Apotheker en Chemist, Kalverstraat D 38 tusschen de Muntsluis en Heiligenweg, (21150)

C. F. STEMLER te Amsterdam, heeft nog weinige Ex. voorhanden van het hoog geroemde Werkje:

CH. DICKENS KERSGESCHENK.

MET 4 PLATEN EN 2 HOUTGRAVUREN à *f* 1.

Zijnde hetzelfde Werkje wat de Heer **C. H. GUNN** zoo bij uitstek aanprees. Oud en jong worden er door aangetrokken, door getroffen en, men zou zeggen, door verbeterd! (21938)

Gelegenheids-Geschenk.

GEILLUSTREERD GULDENS TIJDSCHRIFT, DEEL I.

(52 Nommers, 26 groote en kleine Platen met daarenboven eene Premie plaat, 416 Pagina's).

Keurig gebonden, à *f* 1.30, inhoudende: 17 uitgezochte luimige en ernstige Gedichten, waaronder uitmunten: Leven, Liefde, Lied door S. Versteeg. De Contradans, een allergeestigst luimig Bal-Versje. — Wiegenliedje door Hendrika. Zwanenzang van 1860 en 1861, door C. H. R. Huwelijkskeuze, door Md., enz. Voorts bevat het: 7 keurige Novellen', van welke de Zoon van den Pontenier, treffend schoon geschreven is. De korte Prozastukjes: De Japon en zes weken en het zonderlinge wederzien, alsmede vele anderen doen schudden van lagchen; kortom, aan de veelzijdige ernstige en luimige afwisseling van het Geïllustreerd Guldens Tijdschrift is het zeker te danken, dat het getal Abonnés op het 2de Deel, nu reeds **9000** bedraagt.

INHOUD van Dl. 2, N°. 29. Eenige dagen uit het leven van een Vrijbuiter, door A. D. van Buren Schele (wordt vervolgd). De Tegenspoeden van Franciscus Spilleboen, door J. B. (slot). Raadsel door A. N. Nuhout te Amsterdam. Gedachten en spreuken, 16—23 December 1861. Correspondentie. Oplossing van het raadsel in N°. 24. (21713)

Abonnement in losse Nommers per jaar, slechts *f* 1, franco p. p. *f* 1.80. Uitgave van **G. M. VAN GELDER**, te Amsterdam.

HET GROOTE RUSSISCHE PELTERIJEN MAGAZIJN.

WARMOESSTRAAT, bij de St. Janstraat, J 50.

DE ONDERGETEEKENDEN hebben de eer, het geachte Publiek te berigten, dat hun Magazijn ruim gesorteerd is in alle soorten van **ECHTE RUSSISCHE** en **AMERIKAANSCHE PELTERIJEN**, bestaande in Siberische Kroonsabel, Zilvervos, Blaauwvos, Brabinzky Hermelijnen, Nordische Edelmarder Vellen en dito Staarten, Kroonnurtzen, Steenmarder, Marder Brulé, Randen en Voeringen voor Dames-Mantels, alles bewerkt naar de laatste modellen; alsmede voor Heeren Staatsie-, Reis- en Koetsiers Pelsen, Paletôts, Jagt- en Otterpetten, Beerenkragen en Pelerines, Handschoenen, Voetmanden en Voetzakken à la Russie, Reislaarzen en Schoenen, Narrekleeden van Tijgers, Luipaarden en Siberische Wolven, enz., enz. **GEBs. STAHL.** (21881)

OPRUIMING.

DAMES- en **KINDERMANTELS**, benevens **HOEDEN-** en **KLEEDJES-STOFFEN** zullen tot veel verminderde Prijzen worden opgeruimd bij **A. H. FRIJE**,
(21859) Hartenstraat, LL 191.

PUIKE CHINA'S APPELEN EN CITROENEN

à Vijf Guldens per Kist, bij partij lager; te bevragen bij **GERRIT SCHUURMANS & ZOON**, te Rotterdam, Brieven Franco. (21914)

RUIJS & WEISSENBRUCH,

APOTHEKERS en CHEMISTEN, Bloemmarkt F 181, te Amsterdam hebben direct van **PARIJS** ontvangen:

de echte Savonule Lebel in flacons,

goedgekeurd en aanbevolen door de Geneeskundige faculteit te Parijs, als verweg de voorkeur verdienende boven alle CAPSULES en INSPUITINGEN, om in korten tijd de hardnekkigste Ziekten te genezen.

PRIJS: 4 Francs de Flacon van 60 Stuks.

Depots: 's Gravenhage, J. C. L. F. SNABILIÉ, Spui; Rotterdam J. C. ULRICH. (19807)

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY. Voorteekenen van Borstkwalen. Ligte huivering, benauwde ademhaling, een algemeen gevoel van ongesteldheid zijn gewoonlijk de voorteekenen van longziekten. De Zalf en Pillen van Holloway zijn weergaloos voor hunne doelmatigheid in het genezen van borstziekten. Eene geschikte dosis van deze zuiverende Pillen zal de eerste voorteekenen doen verdwijnen, terwijl de Zalf, wanneer dezelve dagelijks goed op den rug en op de borst ingewreven wordt, iedere inwendige verzwering zal doen ophouden. Het tijdig aanwenden van deze middelen heeft duizende menschen gered, die, bestemd schenen te zijn om aan de tering te sterven. De geneesmiddelen van Holloway moesten in ieder huishouden het wapen zijn tegen alle borst- en keelziekten; als zinking in het hoofd en in den hals, aamborstigheid, borstaandoening, keelontsteking en meer anderen. Hunne zuiverende werking belet de mogelijkheid, dat het kwaad verder voort zou kunnen gaan.

Zijn op Franco aanvrage a Contant te bekomen bij de Dépôthouders de Heeren: B. ADAMA, Utrechtschestraat, Apotheker, IJ N°. 251, en Nieuwendijk, L N°. 78, te Amsterdam; J. M. VAN RENESSE, te 's Gravenhage; M. CLOOS, Apoth., te Rotterdam; L. J. GROOTENDORST, te Utrecht; G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort; C. T. OP DEN HORDT, te Venlo; M. GAASBEEK, te Groningen; J. A. P. P. v. D. HEYDEN, te Gouda; H. J. GILTAY, te Dordrecht; J. BAL Cz., te Zierikzee; F. ROMIJN, te Arnhem; of aan het Hoofddepot bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Bosch; alsmede te Londen, Strand, 244, aan *Holloway's Etablissement*.

DOOR HET VERMINDERD DEBIET ZIJN DE PRIJZEN ALS VOLGT:

Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.—, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50;
Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3, *f* 7.05, *f* 13.85, *f* 20.25. (21883)

NEDERLAND.

Naamlooze Vennootschap van verzekering op het Leven.

Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 17 Julij 1858.

VERZEKERING BIJ OVERLIJDEN EN BIJ OVERLEVING.
DADELIJK INGAANDE LIJFRENTEN.
OVERLEVINGSKASSEN. — SPAARKASSEN ter bekoming van eene som Gelds tot uitzet en vestiging van Kinderen, enz.

Inlichtingen te bekomen aan het Kantoor te Amsterdam, op de Heerengracht bij de Nieuwe Spiegelstraat, X 456, en bij de HH. Agenten buiten Amsterdam. (8805)

4 en 4½ PERCENT HYPOTHEEK-OBLIGATIËN.

De NEDERLANDSCHE HYPOTHEEKBANK geeft Schuldbrieven uit tot 4 pCt. 's Jaars voor 1, 2, 3 of 4 Jaren en tot 4½ pCt. 's Jaars voor 5, 10, 20, 30 of 40 Jaren.

De Schuldbrieven hebben tot waarborg:

1°. De Hypothecaire Schuldvorderingen door de Bank verkregen;
Overeenkomstig het bepaalde bij Art. 6 van de Statuten, moet de uitgifte van Schuldbrieven steeds geregeld worden in verhouding met het totaal bedrag van de op Hypotheek uitstaande gelden. De stipte naleving van dit voorschrift wordt ten overvloede verzekerd door het visum van den Notaris op de uit te geven Schuldbrieven.
2°. Het Maatschappelijk Kapitaal en het Reserve-fonds.
3°. De verzekering van de nakoming der verpligtingen van Buitenlandsche Geldnemers jegens de Bank door eene solide Hypotheek-Verzekering-Maatschappij, in de gevallen waarin het Bestuur dit raadzaam acht.

FORMULIEREN, tot aanvrage om SCHULDBRIEVEN of tot VOORSCHOT OP HYPOTHEEK, zijn te verkrijgen aan het Kantoor der Bank, op de Heerengracht bij de Nieuwe Spiegelstraat, X 456, of bij de Heeren Agenten buiten Amsterdam. (21882)

Door de Erven F. BOHN, te Haarlem, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

LEER OM LEER, DOOR DE BARONES **TAUTPHOEUS—MONTGOMERY,**

Schrijfster van *Cyrilla* en *de Voorletters*; 2 Deelen. Prijs *f* 7.20.

Had de Schrijfster niet reeds door hare vroegere voortbrengselen haren naam roemrijk gevestigd, zeker zou zij zich dien verwerven door dezen Roman.

JOZEF DE TWEEDE, IN STRIJD MET ZIJN TIJD, 2 DEELEN.

Naar den vijfden Druk uit het Hoogduitsch van **L. MUHLBACH.** Prijs *f* 5.20.

Dit Werk, ofschoon als een geheel op zich zelf staand Boek afzonderlijk te bekomen, besluit de trits van onderhoudende Historische Romans, door de begaafde Schrijfster aan het leven en bedrijf van den vermaarden Keizer Jozef II gewijd. De beide anderen, **JOZEF DE TWEEDE EN MARIA THERESIA** en **JOZEF DE TWEEDE EN MARIA ANTOINETTE**, zijn reeds in veler handen.

ONZE BUURT, door een ONGENOEMDE.

Prijs *f* 3.30; gebonden *f* 3.75. (21166)

UITBREIDING EN PREMIE

ZONDER PRIJSVERHOOGING.

Door eene ruime deelname is de Uitgever van het **MAANDSCHRIFT**

DE TIJDSTROOM

in staat gesteld daaraan met 1862 de gewenschte UITBREIDING te geven, NIET ALLEEN **ZONDER** PRIJSVERHOOGING, maar bovendien **MET** toekenning EENER PREMIE, die nog verleend wordt tot Ult°. December 1861. Zie verder het Prospectus dat alom voorhanden en GRATIS te bekomen is, terwijl het Eerste Nummer, verschijnende 15 Januarij 1862 en waarvoor reeds belangrijke Bijdragen zijn bestemd, op aanvrage door alle Boekhandelaren ter inzage verkrijgbaar zal zijn bij de Uitg. Wed. **D. R. VAN WERMESKERKEN** te Tiel. (21950)

ZELF-ATTRACTIE.

SINGEL BIJ HET SPUI, D. 334.

Is de beste wijze van **TANDPLAATSING**; zij hecht zich door zuivere Aanzuiging aan het Tandvleesch, zonder Haken, Platen of Draadwerk. De Ondergeteekende Abonneert tot het Regelen der KINDER-TANDJES, enz. en kan de scheef gegroeide Tanden herstellen met eene Nieuwe Methode van GLISSOIRS. **OUDSCHANS**, FIRMA **MALLAN.**
(8803) *Gebreveteerd Dentiste van Z. M. den Koning.*

BUITENGEWONE
GELEGENHEID!

2000 PAREN GLACÉ HANDSCHOENEN

(Chevreaux) 1ste Kwaliteit
à ƒ 1.25 het Paar; bij het Dozijn ƒ 13.80.
HUIS LAURENT, Vijzelstraat, X 554.
(21585) **A. GROUSSOT**, Opvolger.

J. JOH. GREVERS,

CHIRURGIJN-DENTIST, te Spreken en te ontbieden voor alle Ziekten en Gebreken van den Mond en der Tanden, het inzetten van Kunsttanden en Gebitten, Geleiders en Abonnementen voor Familien. O. Z. Achterburgwal bij de Hoogstraat, K 492. (21195)

TECUM HABITA

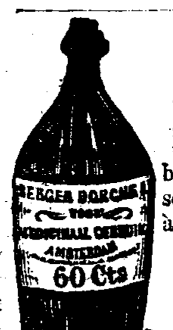
PROF. **DEKKER** voornemens zijnde nieuwe **TAAL- en SCHRIJF-CURSUSSEN** te openen, noodigt belangstellenden uit, zich te adresseren: GRAFISCH MUSEUM, Heerengracht bij de Hartenstraat KK 180. (21226)

DAMES-OVERSCHOENEN VAN PARIJS.

H. DEEGEN, Prinsengracht bij de Prinsensluis, O O 681, heeft uit Parijs ontvangen 1ste Kwaliteit **DAMES-OVERSCHOENEN**, à ƒ 1.10 het Paar, en **ECHTE ONDOORDRINGBARE PATENT-CAOUTCHOUC-SCHOENEN**, van dezelfde soort als dezen Zomer in *het Hof van Holland* zijn verkrijgbaar geweest en welke door concurrentie worden verkocht:

De HEEREN . . . . het Paar à ƒ 2.—
De DAMES . . . . » » » » 1.75
en » Lakensche RIJGSCHOENEN met Gomzolen» » » 1.—

BRIEVEN FRANCO. (19654)

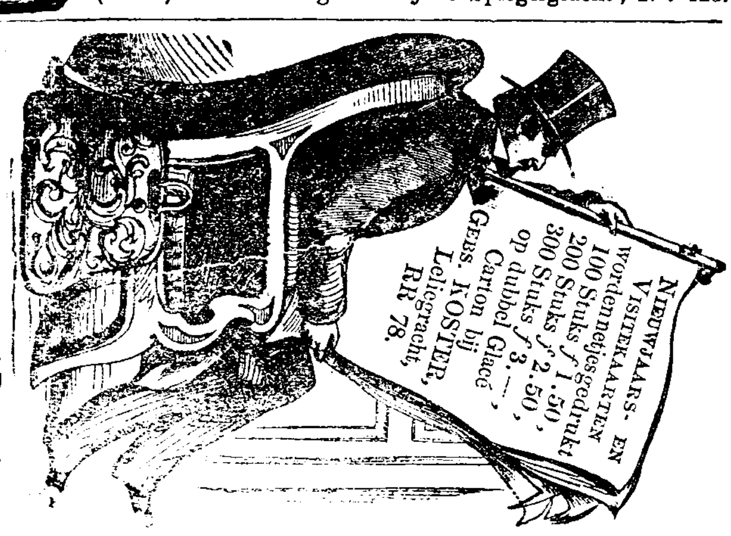

ECHTE BERGER DORCHE LEVERTRAAN

bevat voor Geneeskundig gebruik, boven alle andere Traansoorten, de meest werkzame bestanddeelen; is verkrijgbaar à 60 Cents de Flacon, bij

N. M. BOUVY,
Hoogduitsche Apotheek,
(19999) Prinsengracht bij de Spiegelgracht, N°. 423.

LELIEGRACHT RR 78.
(19842)

Desverkiezende wordt bij elke Honderd Kaartjes eene fraai gecartonneerde **ETUI** geleverd, dat à 10 Cents extra berekend wordt.

MANUFACTUREN.

Wegens VERANDERING van AFFAIRE zullen alle voorhanden GOEDEREN tot veel Verminderde Prijzen worden UITVERKOCHT.

A. STALL,
(19896) Kalverstraat hoek St. Luciënsteeg, E 252.

ONTVANGEN DE NIEUWSTE INDISCHE MODELLEN van HEEREN- en DAMES-UITRUSTINGEN.

Continueert met het vervaardigen van OVERHEMDEN NAAR DE MAAT, alles volgens Prijscourant.
GROENENBURGWAL, C 455/4. (21941) **D. J. FULDAUER.**

HH. Horologiemakers, Goudsmeden en Reeders.

Het MAGAZIJN van **BT. JOËL BEER** is steeds voorzien van de RIJKSTE en SOLIEDSTE **HOROLOGIEN**, heeft ten gerieve zijner Begunstigers het Magazijn vermeerderd met die soorten, dewelke ook met kwaliteiten en prijzen van anderen concurreren.
AMSTELPLEIN, 9de Huis van den Amstel, P 59. (21922)

UITVERKOOP VAN SPEELKAARTEN.
ISAAC SAKS, Dam N°. 2,

Zal verkoopen tot onderstaande lage prijzen, zoolang de voorraad strekt, **CIRCA 400 GROSSEN SPEELKAARTEN**, met en zonder Geïllustreerde azen, best geschikt voor exportatie.

JASKAARTEN.	per Dozijn.	**LHOMBRE.**	per Dozijn.	**WHIST.**	per Dozijn.
N°. 0	ƒ 0.50.	N°. 0	ƒ 0.50.	N°. 0	ƒ 1.—.
〃 1	〃 0.60.	〃 1	〃 0.60.	〃 1	〃 1.20.
〃 2	〃 0.70.	〃 2	〃 0.90.	〃 2	〃 1.30.
〃 3	〃 0.80.	〃 3	〃 1.—.	〃 3	〃 1.40.
〃 4 Bongout	〃 0.90.	〃 4	〃 1.20.	〃 4	〃 1.50.

Dezelve zijn extra **GLAD** en **SCHUIVEND** en **SPLIJTEN NIET.**

Recommandeert zich tevens beleefdelijk aan

HH. SIGAREN-FABRIJKANTEN

tot het leveren van de schoonste, nieuwste en fijnste Etiquetten, Lint, Dentelles, Banden, Brandijzers en witte en gekleurde papieren, **VOORAL LINT TOT DEN LAAGST MOGELIJKEN PRIJS**, en al wat in een goed gesorteerd Papier- en Sigarenfournituren-Magazijn voorkomt.
De Transparante en andere Lampenkappen, Kantoor Cabinet-Agenda a 60 Cents, Kantoorboeken, Journalen, Grootboeken, Copieer-Boeken en Persen, Stalen Letterpennen voor differente Schriften à ƒ 1 het Gros, en al wat voorkomt in een Completen Kantoorboekwinkel.
(21582) ISAAC SAKS, Dam N°. 2.

GECONCENTREERDE
GROENTEN, VRUCHTEN EN GENEESKRACHTIGE KRUIDEN,

UIT DE FABRIEK VAN DE MAATSCHAPPIJ

DE LANDBOUW NIJVERHEID

(VOORMAALS **VAN HOYTEMA & C°.**),
TE CULENBORG.

Bekroond met de zilveren medaille op de Parijsche Tentoonstelling van 1856.

De Maatschappij **LANDBOUW NIJVERHEID** te CULENBORG maakt bij deze bekend, dat zij tot hare EENIGE DEPOTHOUDERS voor AMSTERDAM heeft aangesteld de Heeren **F. VAN VEEN & ZOON**, Buitenkant bij de Bantammerstraat, U 90, alwaar hunne Artikelen tot FABRIEKSPRIJZEN verkrijgbaar zijn.
AMSTERDAM, November 1861. (21928)

De ERVEN J. J. TIJL te Zwolle hebben uitgegeven:

SCHOOLKAARTEN
VAN NEDERLAND, EUROPA, HET OOSTELIJK EN HET WESTELIJK HALFROND,

Bewerkt door LASTDRAGER,

HET STEL KOMPLEET ƒ 17. — ONDER TOEZIGT VAN W. A. ELBERTS. — AFZONDERLIJKE KAARTEN ƒ 5.

DE KAARTEN ZIJN BEHOORLIJK OP KATOEN GEPLAKT EN VAN ROLLEN VOORZIEN. (21929)

Die ersten Nummern des neuen Jahrgangs 1862 sind aus Berlin heute bereits eingetroffen.

Der BAZAR, die nützlichste, reichhaltigste und billigste Familienzeitung, hat die Aufgabe, durch Abbildung und Beschreibung die Selbst-Anfertigung aller Gegenstände, welche irgend in das Bereich weiblicher Handarbeiten gehören und gewöhnlich zu theuren Preisen in den Läden gekauft werden, stets nach der herrschenden neuesten Mode zu lehren. — In den jährlich erscheinenden 48 Heften werden über 2000 Abbildungen der modernsten Handarbeiten und Toilettengegenstände, nebst genauer Anleitung zur Selbst-Anfertigung gegeben; sowie: Pariser und Berliner Original-Muster für Weiß-Stickerei, Bunt- und Perl-Stickerei, Häkelmuster, Modenbilder und jährlich über 25 bis 30 Schnittmuster, die gesammte Damen-Garderobe, Leibwäsche und Kinder-Garderobe umfassend. Diese modernen Schnittmuster, in Original-Größe gezeichnet, sind in Abbildung und Beschreibung so klar und faßlich, daß auch die ungeübteste Hand im Stande ist, darnach ein gutsitzendes und modernes Kleidungsstück zuzuschneiden und anzufertigen.

Der unterhaltende Theil des BAZAR liefert: illustrirte Novellen, Skizzen und dem weiblichen Geschmack entsprechende Notizen, Musikpiècen für Pianoforte und Gesang, Bilder-Räthsel, Rösselsprung-Aufgaben, Räthsel u. eine Fülle von Notizen und Recepten, die Hauswirthschaft und die Toilette betreffend. — Abonnements können jederzeit angemeldet werden.

Wo es gewünscht wird, sind wir bereit die ersten Nummern zur Durchsicht zu übersenden.

Monatlich erscheinen vier Nummern und beträgt der geringe Abonnements-Preis
Vierteljährlich nur . . . . **ƒ 1.35.**

Zu Bestellungen empfiehlt sich die SEYFFARDT'sche Buchhandlung, Amsterdam, neben der Börse. (21927)

Bij G. T. N. SURINGAR te Leeuwarden is verschenen:

DE MENSCH, HET HUISGEZIN EN DE MAATSCHAPPIJ
IN HUNNE ONDERLINGE BETREKKING EN HEILIGE ROEPING.

NAAR HET FRANSCH VAN EUGÈNE BUISSON, DOOR

Dr. A. W. VAN CAMPEN.

EERSTE DEELTJE: **DE MENSCH.** Gedrukt in Tollensformaat à ƒ 1.80. Met nog Twee Deeltjes van gelijken omvang, waarvan het eene **HET HUISGEZIN**, het andere **DE MAATSCHAPPIJ** ten Onderwerp heeft, zal dit Werkje compleet zijn. Te zamen genomen zullen de Drie Deeltjes, die met elkander een schoon geheel vormen, berekend worden tegen ƒ 4.50. (21968)

AMSTERDAM, Zaturdag 21 December.

Wij kennen het adres aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal nog niet, dat, volgens eene advertentie in de Ochtend-Editie van de *Amsterdamsche Courant* van heden, zoowel heden ter beurze als aanstaanden Maandag en Dingsdag ten huize van vier verschillende boekverkoopers alhier gereed zal liggen, om de onderteekening te ontvangen van allen, bij wie de rigting der Regering betreffende het bestuur der Kolonien bezorgdheid wekt. Wij behouden ons voor, om zoo noodig dit stuk meer in zijne bijzonderheden te beoordeelen, wanneer wij den inhoud daarvan zullen kennen. Voorshands wenschen wij echter den Amsterdamschen handel voorzigtigheid aan te bevelen, opdat hij zich niet late medeslepen tot eene demonstratie, waarvan hij de strekking welligt niet geheel dooziet. De aanneming van de begrooting van kolonien, door de Tweede Kamer met eene *overgroote* meerderheid (51 tegen 20 stemmen) bewijst reeds, dat de strekking van de koloniale politiek van den Heer Loudon toch zoo uiterst gevaarlijk niet kan zijn, vooral wanneer men er op let, dat een groot aantal mannen van meer conservatieve leden voorkomen op de lijst van hen, die voor de begrooting hebben gestemd, bij voorbeeld de Heeren Mackay, van Nispen, Elout en ook de Voorzitter, de Heer van Reenen. Dat men dus toezie en de hand niet leene tot deze agitatie, wanneer men niet door eigen onderzoek en wetenschap de overtuiging heeft verkregen, dat 's lands belang gevaar loopt door de koloniale politiek van de tegenwoordige minister.

Op de schans achter de molen den Fortuin, bij de Muiderpoort, is gisteren morgen het lijk gevonden van een onbekend man, naar gis 50 jaren oud, zeer armoedig gekleed. Het is naar het gasthuis gebragt.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN, 21 Dec., ten 8 u. voormiddags.

PLAATSEN.	Barometer. Millimèt.	WIND. Rigting.	WIND. Kracht	Temperat. Celsius	TOESTAND. LUCHT.	TOESTAND. ZEE.
Groningen.	+ 1.9	W.Z.W.	0	+ 2.5	—	—
Helder....	+ 2.3	N.	0.3	+ 3.4	—	—
Maastricht.	+ 0.2	N.	2	— 3.0	—	—
Vlissingen.	+ 0.5	O.t.N.	4	+ 2.6	—	—
Hartlepool.	+19.0	Z.W.	—	— 1.1	schoon.	slecht water.
Portsmouth	+13.3	N.O.	—	+ 4.4	somb. mistig.	stil.
Plymouth.	+12.4	O.N.O.	fr.bries	+ 5.5	betr. mistig.	onstuimig.
Yarmouth.	+14.9	O.	—	+ 5.0	mist.	—
Havre.....	+ 9.0	O.N.O.	15	+ 2.0	zeer schoon.	onstuimig.
Brest.....	+ 5.4	O.N.O.	1	+ 3.8	bewolkt.	"
Parijs....	+ 6.9	O.N.O.	15	— 2.2	sch., w. dump.	—

Grootste verschil in Bar.-afw.: In Nederland 2.1, in het geheel 18.8 mm.

LAATSTE BERIGTEN.

LONDEN, Vrijdag 20 December.

Het bedrag der in omloop zijnde bankbilletten bij de bank van Engeland is met £ 259,875 verminderd; de voorraad munt en muntmateriaal is vermeerderd met £ 343,661.

CALCUTTA, 29 November. Twist flaauw. Ruwe Zijde en Indigo onveranderd. Koper met levendigen omzet. Wisselkoers op Londen 2.0¾. Vrachten stijgende.

CANTON, 15 Nov. Twist flaauw. Thee gedrukt; uitvoer 42,839,000 ℔. Wisselkoers onveranderd.

SHANGHAE, 5 Nov. Shirtings geanimeerd. Thee stil. Zijde in eene dalende stemming. Wissel Londen 1 farthing hooger.

LIVERPOOL, Vrijdag 20 December.

Van *Katoen* zijn heden 6000 b. omgezet. Stemming vast. Gedurende de week bedraagt de verkoop 28,300 b., waarvan 7400 b. op speculatie en 5900 b. ter export. verhandeld werden. De aanvoer bedroeg 2500 b. Totale voorraad op heden 570,500 b. Men noteert fair Georgia 11¼ d., fair New-Orleans 12 d.

PESTH, Vrijdag 20 December.

Al de gouverneurs in Zevenbergen, die zich niet voor de regering willen verklaren, zullen worden ontslagen; de personen, die gedurende de jongste elf jaren wegens staatkundige misdrijven zijn veroordeeld, zijn onbevoegd verklaard om staatkundige en regterlijke betrekkingen te vervullen. De Magyaarsche comitaatsvergaderingen zijn ontbonden.

BERLIJN, Vrijdag 20 December.

De beurs was flaauw, met beperkten omzet, ten gevolge der bekende bijzonderheden van de financiele mededeelingen aan den Oostenrijkschen rijksraad gedaan, alsmede ook wegens het gerucht dat in omloop werd gebragt van eene ministeriele crisis, welke hier is ontstaan.

HAMBURG, Vrijdag den 20sten Dec. 3 pCt. Russen 55¾; 3 pCt. Spanje 43⅞; 2 pCt. Dito 39; Vereinsbank 101½; N.-Duitsche Dito. 87½. — Wissel: Londen 13.04½; Amst. 35.95.

BERN, Vrijdag 20 December, (*R. O.*)

De bondsraad heeft eene circulaire van de Fransche regering ontvangen, waarin gezegd wordt, dat de aanhouding der Zuid-Amerikaansche commissarissen Mason en Slidell in strijd is met de beginselen, welke noodzakelijk zijn geacht voor de veiligheid van de onzijdige vlag. Het is aan de regering des Keizers noodzakelijk voorgekomen om hare meening aan het kabinet van Washington kenbaar te maken, en het hare beschouwingen mede te deelen, ten einde het te doen besluiten tot het doen van noodzakelijke concessien.

TURIJN, Vrijdag 20 December.

De regering zal den 1sten Januarij het half jaar renten betalen van de schuldbrieven der nieuwe leening, waarop 4/10 gestort met korting van fr. 250, bij de storting van het vijfde tiende.

In de kamer van afgevaardigden is de discussie voortgezet over het wetsontwerp betreffende de belasting op de registratie. De Heer Minghetti is ter vervanging van den Heer Torrearsa tot vice-president benoemd.

Uit Rome wordt gemeld, dat een koerier der Fransche ambassade aan het station van den spoorweg te Civita Vecchia is aangehouden en dat men hem bedreigd heeft met gevangenneming. Alleutri zal door de Franschen worden bezet.

Nationale Leening 65.

SCHIEDAM, 21 Dec. Moutwijn *f* 12½; Jenever *f* 18; Amst. Pr. *f* 19¼.

ROTTERDAM, Zaturdag 21 Dec. W. S. 2½ pCt. 62⅝; Dito 4 pCt. 97⅞; Spanje 3 pCt. 46 15/16; Dito Coup. Cert. 5 15/16; Port. 3 pCt. 43 13/16; Rusland 4½ pCt. bij Hope 88½; Dito Spoorw. Aand. volgef. 188; Oostenr. Metall. 43 13/16; Dito Nat. 53¾.

PER TELEGRAAF.

LONDEN, HEDEN, Zaturdag 21 December.

De *Morning Post* weerspreekt het berigt, dat de Amerikaansche gezant eene vredelievende depèche heeft ontvangen. Het blad meldt wijders dat de depèche aan Lord Lyons gezonden, in zeer gematigde bewoordingen is vervat.

LONDEN, HEDEN, Zaturdag 21 December.

Koloniale Artikelen zonder handel. — *Raapolie* 42.6. — *Patentolie* 45.6. *Lijnolie* 33 sh.

Uithoofde van de op Maandag e. k. plaats hebbende begrafenis van Prins Albert, zal er noch beurs, noch graanmarkt gehouden worden.

LONDEN, HEDEN, Zaturdag 21 Dec. Consols 90½ a ⅝; 3 pCt. Mex. 26⅞ a 27⅛; 3 pCt. Venez. — a —; 1½ pCt. Dito — a —; 4½ pCt. Gren. — a —; 2 pCt. Dito Nieuwe — a —; Dito Uitgest. — a —; 1 pCt.; Ecuador —; 4½ pCt. Peru —; 4½ pCt. Rusl. —; 2 pCt. Spanje 41½ a 42; 3 pCt.; Dito — a —; Coup. Cert. 5⅝ a ⅞; Amort. — a —; 4 pCt. Holl. —; Grieken —. Illinois Spw. Aand. — a —; Dito Oblig. Constr. Bonds 7 pCt. — a —. Slotkoersen: Consols 90⅜; 3 pCt. Mex. 27⅛; 4½ pCt. Peru —; 3 pCt. Dito —; 4½ pCt. Doll. Bonds —; 4½ pCt. Grenada —; Dito Uitg. —; Dito afgestemp. —; 3 pCt. Venez. 21½; 3 pCt. Port. 46, 3 pCt. Spanje 51; 2 pCt. —; 4½ pCt. Dito —; Certif. Coup. 5¾; Amort. —; 3½ pCt. Russen —; 4½ pCt. Russen 1860 —; 5 pCt. Dito —; 2½ pCt. Holl. —; 4 pCt. Dito 100; 5 pCt. Sardinie — a —; Illinois Shares —; Dito C. B. 7 pCt. Obl. —; 1 pCt. Ecuador —; 5 pCt. Bl Grieken —. Wissel: Petersb. 3/m. —; Parijs 3/m. —; Hamb. 3/m. —; Amst. 3/m. —.

WEENEN, HEDEN, Zaturdag 21 Dec. 5 pCt. Metall. 66.10; Dito Nat. 81.30; Aand. 1854 250 fl. —.—; Dito 1860 500 fl. —; Bank-Actien 741; Cred.-Actien 178.10. — Wissel: op Londen 140.90.

BERLIJN, HEDEN, Zaturdag 21 December.

Rogge: Dec. 51⅞; voorj. 51⅜; *Raapolie*: Dec. 12¾; voorj. 12 11/12.

BERLIJN, HEDEN, Zaturdag 21 Dec. 5 pCt. Pruis. 107¼; Mett. 46⅞; Dito Nation. 57⅛; 5 pCt. Russ. 5de Serie 84⅝; Dito 6de Serie 96⅛; 4 pCt. Russen —; Cred. Act. 61½; 4 pCt. Poln. Sch. 78½. — Wissel Amst. kort. 141¾; Dito 2/m. 141¼; Dito Weenen 8/d. 70⅝; Dito Petersb. 3/w. 92½; Dito Londen 3/m. 6.20¼.

FRANKFORT, HEDEN, Zaturdag 21 Dec. 5 pCt. Metall. 45; Dito Nat. 55½, ⅝; Bank-Act. 617; Crediet-Act. 142½; 3 pCt. Spanje 46¾; 2 pCt. Dito 40¾; Oost. Aand. 1858 100 fl. 102; Dito 1860 500 fl. 57⅞; Wissel: Weenen k. z. 82½; Dito Amst. k. z. 99¼.

PARIJS, HEDEN, Zaturdag 21 December.

Gisteren is in den senaat de beraadslaging begonnen over het ontwerp senatus-consult. De Heer Brenier bestrijdt de afschaffing van het prerogatief des Keizers om buitengewone credieten te openen; hij gispt de memorie van den minister Fould. De Heer Casabianca spreekt voor het ontwerp. De Heer Segur d'Aguesseau in eene beschouwing willende treden van politieke kwestien, inzonderheid de Italiaansche, doen de HH. Troplong en Billault hem opmerken, dat het vraagstuk der buitenlandsche staatkunde bij de behandeling van het ontwerp-adres ter sprake zal komen.

PARIJS, HEDEN, Zaturdag 21 Dec. Fransche 3 pCt. 67.50; Cred.-Mob. 725; Fransch-Oostenr. Spoorweg 501; Russ. Spoorw. 397; 3 pCt. Spanje 47⅝; Dito 2 pCt. 41⅝; Guillou Credit —; 5 pCt. Italie 66.40. — Wissel: Petersb. 3/m. —; Londen 3/m. —; Dito 3/d. z. —; Amst 3/m. —.

CALAIS, Vrijdag 20 December (des Avonds).

De hertog van Saksen Coburg-Gotha heeft zich heden hier ingescheept om zich naar Engeland te begeven.

BRUSSEL, HEDEN, Zaturdag 21 Dec. 5 pCt. Metall. 46⅛; Oostenr. Cred. Actien 333; Antw.-Rott. Spoorw. —.

ANTWERPEN, HEDEN, Zaturdag 21 Dec. 4½ pCt. Belgie 99¼; Oostenr. Cred. Actien 332; 5 pCt. Metall. 46; 5 pCt. Nat. 56⅜; 3 pCt. Spanje 46; 2 pCt. Dito 40½; Cred. Guillou —; Spoorw. Rott.-Antw —.

BATAVIA, DONDERDAG 14 NOVEMBER.

Op Java is het rustig. De tijdingen van Banjermassing zijn gunstig. Op sommige punten hebben de oproerlingen met hunne volgelingen zich bereid verklaard in onderwerping te komen.

Koffij *f* 36.50. — *Suiker* *f* 15 voor N°. 16. — *Rijst*: Blanke 1e soort *f* 160, dito 2de *f* 150, dito Carga *f* 125. — *Indigo* *f* 4.75. — *Arak* *f* 60. — *Huiden* *f* 3.75. — *Peper* *f* 15 a 16. — *Gom Damar* *f* 21.50. — *Gom Elastiek* *f* 67. — *Calicots* ruwe 5/4 *f* 4.80, 6/4 *f* 5.75. — *Madapollams* 5/4 *f* 5, 6/4 *f* 6.10. — *Drills* ruwe *f* 7.85. — *Vrachten*: Naar Nederland voor Suiker *f* 101.50, voor Rijst *f* 92.50. — *Koers* op Holland *f* 100.50, op Londen *f* 11.65.

AANGEKOMEN SCHEPEN OP JAVA: Theodora Machtelda, Boelhouwer, Amsterdam. - Hollandia, Ruige, Macao. - Zeemanshoop, Phaff, Rott.- Jacoba Cornelia Clasina, Delclisur, Amst.- Kortenaar, Glazener, Rott.- Cornelia, deVries, Hongkong. - Stad Leyden, v. d. Pol, Macao. - Nieuw-Lekkerland, Hoffman, Shanghay. - de Zwerver, Franzen, Rott.

Uit zee terug gekomen het schip Coofuys. (? De Loopuyt, kapt. v. d. Hidde, vertrok 30 Oct. van Batavia naar Tjilatjap.)

HANDELSBERIGTEN.

BEURSBERIGT VAN AMSTERDAM.

KOFFIJ: Sedert ons vorig berigt bepaalde zich de omzet wederom uitsluitend tot dringende behoefte, waarvoor nu en dan iets tot de volle prijzen in goed ordinair *Java* gedaan wordt. Het artikel is overigens zonder handel; enkele ceelen zijn iets lager te koop, doch over het geheel wordt er weinig aangeboden. Goed smakende bijsoorten gewild. *Brazil* Koffij zonder eenige vraag en de prijzen verkeeren in eenen min of meer nominalen toestand.

THEE met zeer kleine vraag voor behoefte, doch zonder omgang. De prijzen ondergaan geene verandering.

TABAK. Van *Maryland* werden tot zeer vaste prijzen 250 v. per diverse schepen afgedaan. Den afloop der gehouden veilingen hebben wij in ons vorig nommer medegedeeld, daaruit blijkt dat de *Java Tabak* tot lagere prijzen is afgegeven, dan vroeger daarvoor te bedingen was, terwijl van de *Portorico* meerendeels van mindere kwaliteit, slechts een klein gedeelte koopers vond. De voorraad in de 1ste hand bestaat thans uit 2992 v. Maryland, 214 v. Virginy en 9214 p. Java.

KATOEN bij voortduring zonder handel.

RUWE SUIKER met eenigen handel tot verlaagde prijzen. Er zijn afgedaan 2658 kranj. Cheribon N°. 15⁷⁰ per *Omega* en 813 kranj. N°. 14½ op zolder ex *Kosmopoliet* tot geheime prijzen, en 213 v. en 299 z. Nickerie in veiling van *f* 20½ a 30½. Nog zijn verkocht 256 kranj. N°. 16 fraaije kwaliteit, per *Henriette*, a *f* 37¼ voetstoots van boord.

GERAFFINEERDE SUIKER lusteloos. Bij v. Oordt heeft eene afdoening a *f* 36 plaats gehad. De omzet is zeer beperkt. De volgende notering is als nominaal te beschouwen:

N. S. R. N°. 1..........	*f* 40	T. & C..............	*f* 36 à —
" 2..........	" 38	B. & H. N°. 1.......	" 37¼ " —
" 3..........	" 37	" 2.......	" 36¼ " —
A. S. R. " 1..........	" 38	Kandij, Wit..........	" 60 " 70
" 2..........	" 37	Halfwit.......	" 50 " 59
" 3..........	" 36	Geel.........	" 43 " 49
S. & T. Prima..........	" 38	Lichtbruin....	" 40 " 42
N°. 1..........	" 36½	Middelbruin... }	" 36 " 39
" 2..........	" 35½	Bruin........ }	
W. & Z..................	" 36	Stroop, Stoom.......	" 31 " 33

SPECERIJEN EN KRUIDENIERSWAREN: *Rijst:* Noch in gepelde noch in ongepelde soorten hadden belangrijke afdoeningen plaas; de prijzen zijn onveranderd. *Vruchten* buiten den verkoop in veiling reeds gemeld, werden nog 500 v. nieuw Samos Rozijn en ruim 220 v. nieuw zwart uit de eerste hand afgedaan. Krenten waren aangeboden doch zonder koopers voor consumtie is geen vraag. *Specerijen* lusteloos.

DROOGERIJEN, ENZ.: *Palmolie*, van de lading *Major Norton* vonden 14,000 kilo prima tot vorige prijzen nemers. *Gom-Elastiek* vast en zoowel zeilende als loco hooger gehouden. Van *Cubeben* werden 245 zakken uit de eerste hand afgedaan. De ca. 1200 b. Bindrottingen die aan de markt kwamen vonden grif koopers.

HUIDEN. Z. Amerikaansche soorten. Door het ten einde loopende jaargetijde zonder belangrijke omzettingen, de houders blijven vast gestemd.

Oost-Indische soorten blijven tot de notering coulant te plaatsen. Bij inschrijving werden afgedaan 2029 stuks Padang runderhuiden, 494 stuks dito buffelhuiden en 18 stuks dito Macasser huiden.

Onze geheele voorraad bestaat thans in de eerste hand uit 10,192 stuks gedroogde en 7000 stuks gezouten Burnos-Ayres, 2730 stuks gedroogde Rio Hache, 2280 stuks Mogador, 4290 Java runder en 3115 dito buffelhuiden.

In inlandsche artikelen gaat niets noemenswaardigs om, inlandsche gezouten huiden schijnen geheel verlaten, waardoor vele ontvangers van versche huiden beginnen te droogen.

Paardenhuiden voortdurend opruimende, tot vastere prijzen.

VERFWAREN: *Indigo:* Van de onlangs aangevoerde partijen bij particulieren zijn 93 k. tot vaste prijzen afgedaan. *Cochenille* iets meer gevraagd. *Verfhouten* onveranderd. *Quercitron:* Ca. 200 b. Baltimore werden tot vasten prijs afgedaan en houdt men nu hooger. *Harst* en *Terpentijnolie* met weinig handel, doch niet onder vorige prijzen te koop. *Salpeter:* Van Chili zijn geene nieuwe afdoeningen te vermelden, doch blijft de stemming zeer vast. *Meekrap* met weinig handel.

STERKE DRANKEN: Voor *Genever* is de stemming iets flaauwer, men koopt thans Amst. Proef tot *f* 16 a 17½. Van de overige artikelen is niets te melden.

In **METALEN** ging sedert vorig berigt niets noemenswaardigs om; de stemming voor Banca *Tin* is flaauw en tot *f* 71½ a 72 blijft het artikel aangeboden.

VETWAREN: Door het vergevorderde saizoen ging er deze week in Levertraan wederom weinig om. De prijzen blijven echter onveranderd. Bruine Berger *f* 42, blanke *f* 45 a 46; blanke Robbetraan *f* 40. *Ansjovis* voortdurend stil en met verkoopers tot *f* 8 voor 1860rs.

FIJNE ZADEN: Ten gevolge van het vergevorderde saizoen gaat in *Fijne Zaden* niets van eenig belang om, intusschen blijven de prijzen der verschillende artikelen zich goed souteneren.

Uit de eerste hand zijn heden afgedaan 25 v. Maryland Tabak per Mac Leod en 25 v. dito per Edward Everett.

Heden gedaan van Rogge op levering in Mei *f* 235.

ROTTERDAM, 20 Dec. In *Koffij* is ook in de afgeloopen week bijna niets omgegaan, niettemin blijft goed ord. zuiversmakende Java op 44½ c. en ord. op 44 c. gehouden. Bij den zeer geringen disponibelen voorraad zal de minste vraag de prijzen wederom moeten bevestigen. Ook in bijsoorten heeft geen noemenswaardigen omzet plaats gevonden. — *Thee* zonder handel. — *Tabak:* Gedurende deze week hebben uit de eerste hand geene afdoeningen plaats gehad. Van Soerabaya werden aangevoerd per Alcor 1855 p. Java Tabak, waarvan 867 p., merk TANL, 576 p., merk MK en 412 p., merk MGB. — Ruwe *Suiker* geniet mede momentaneel weinig of geen vraag, de houders blijven evenwel ferm. In Geraffineerd hebben tot de verlaagde prijzen eenige afdoeningen plaats gehad, maar de vraag is niet levendig. — *Rijst* stil; Carolina ontbreekt; Java Tafel *f* 12½ a 15; Java Voorloop *f* 11½ a 12; gepelde Java *f* 10 a 11½; gep. Aracan *f* 8¼ a 9¼; Aracan Voorloop *f* 9½ a 10½; Rangoon dito *f* 10½ a 11¼. — Fijne *Specerijen* verlaten, prima Nooten op 73 gehouden en niet boven 72 geboden, secunda 62 c.; Foelie 62 a 63 c. Nagelen 22 a 22½; Peper 22½ a 23½ c.; Piment *f* 19; Chin. Kaneel 56 a 58 c.; Cassia 15 a 32 naar kwalit. — *Zuidvruchten:* Puike Zantische Krenten *f* 17, Patras in mindere soorten *f* 12 a 16, Smirna Rozijn *f* 18. — Java *Indigo* vast doch stil. — *Meekrap* flaauwer gestemd en met weinig handel. — *Verfhout* stil, Laguna Campèche *f* 6; Dom. *f* 4¼ in loco en *f* 3¾ op levering; Manzanilla Geelhout *f* 4¾; Maracaibo *f* 3½. — *Potasch* stil, Petersb. *f* 16½; New-Yorker *f* 20; Paerlasch *f* 20½. — *Metalen:* Banca-*Tin* geniet momentaneel weinig vraag, houders blijven ferm op *f* 72, doch daartoe is niet coulant te verkoopen. Stolberger *Lood* *f* 12¼. — *Katoen* zonder noemenswaardigen omgang. — *Honig* ontbreekt in de eerste hand geheel. — *Vetwaren* onveranderd en zonder handel.

SCHIEDAM, 20 Dec. Rogge: Verkocht 140/2 ℔ Reval *f* 250 6/w.

ALKMAAR, 20 Dec. Ter Kaasmarkt waren aangevoerd 831 stapels Kaas, wegende 198,417 Ned. ℔. De prijzen waren: Kleine *f* 28.25, Commissie *f* 28.50, Middelbare 29.50, laagste prijs *f* 15.

APELDOORN, 19 Dec. De prijzen der Granen en Boter waren heden als volgt: Tarwe *f* 9 a 13; Rogge *f* 8.40 a 9; Boekweit *f* 7.40 a 7.70. Boter: per ⅛ ton *f* 21 a 23.

AMERSFOORT, 20 Dec. Tarwe *f* 9.50 a 12, Rogge *f* 7.80 a 8.25, Boekweit *f* 7 a 8.30, Kaas *f* 17.50 per 50 Ned. ℔, Boter 80 a 85 c. per Ned. ℔; Aardappelen *f* 2.90 a 3.30 per mud.

ZWOLLE, 20 Dec. Marktprijzen: Tarwe *f* 10¼ a 12¼, dito ruwarige *f* 12½, Rogge *f* 7½ a 8¼, Boekweit *f* 7½ a 8¼, Erwten *f* 11¼, Garst *f* 6 a 6¼, Paardenboonen *f* 8¼, Aardappelen *f* 2¼ a 3¾, alles per Ned. mud; Boter per Ned. ℔ *f* 1 a 1.20, dito per ⅛ ton *f* 24 a 24½.

BREDA, 20 Dec. De Granen bleven heden prijshoudend en gingen niet willig van de hand; voor Rogge besteedde men *f* 8 a 8.70, Tarwe *f* 11.50 a 12.75 per Ned. mud.

ANTWERPEN, 20 Dec. *Wol:* De veilingen, den 18den en 19den alhier gehouden, zijn als volgt afgeloopen:

2819	balen	Buenos-Ayres,	waarvan	verkocht	2263	balen.
129	»	dito gewasschen,	»	»	117	»
129	»	Montevideo, enz.,	»	»	62	»
153	»	Kaap,	»	»	119	»
146	»	vette Russische,	»	»	146	»
387	»	Turksche, enz.,	»	»	387	»
26	»	Noord-Amerik.,	»	»	23	»
20	»	Deensche,	»	»	20	»
437	»	diverse soorten,	»	»	424	»
4246	balen.				3561	balen.

Niettegenstaande een groot aantal koopers aanwezig was, was de stemming niet willig en werden voornamelijk de fijne soorten, waarvan slechts weinige partijen waren aangeboden, grootendeels opgehouden, daar de houders niet genegen waren beneden de prijzen van September en October te realiseren; de middelsoorten hebben zich goed gesouteneerd en voor de ordinaire Scheerwollen zijn eenigzins hoogere prijzen bedongen. — *Huiden* vast met eenige vraag; tot verschillende prijzen werden deze week 10450 st. verhandeld. — *Granen* bij voortduring zeer stil; er gaat niet om dan kleinigheden voor behoefte.

LONDEN, 19 Dec. *Suiker:* In W. I. soorten ging heden iets meer om; tot ferme prijzen werden 624 vaten afgedaan. Uit de hand heeft men verkocht 200 k. wit Havana in ent. a 31 sh. — *Koffij:* Plantation flaauw; men heeft lagere prijzen besteed. Van Java vonden 583 b. ord. a goed ord. bruinachtig koopers tot 67 a 68 sh. — *Thee:* Van 3422 k. die heden in veiling werden aangeboden, hebben 1280 k. nemers gevonden, meest groen tot onveranderde prijzen. — *Rijst* stil. Men heeft afgedaan 4 a 5000 b. Madras van 11.9 a 12.3 en ca. 3000 b. goed nieuw Necransie a 11 sh. — *Peper* lager; 566 balen Singapore hebben 3⅝ bedongen. — *Vruchten:* Valencia Rozijnen op nieuw 2 sh. lager; 6307 collis werden verkocht van 30 a 32 sh.; eenige partijen Sultana bedongen 38 a 39 en prima kwal. 45 a 46 sh. — *Salpeter:* Bombay hooger, in veiling zijn 1055 z. 56¾ a 43 ℔ tot 36 a 36.6 verkocht. — *Lijnzaad* ruim 1 a 2 sh. lager. — *Lijnolie* 33 sh. — *Talk* stil.

LONDEN, 18 Dec. Inl. Granen met geringen, buitenl. met redelijken aanvoer. Engelsche Tarwe bedong vorige prijzen, buitenl. zeer vast. Amerik. Meel prijsh. Garst met goede vraag. Erwten, Boonen en Haver onveranderd. Zaden prijshoudend.

Fondsen en Beurstijdingen.

LONDEN, Donderdag 19 Dec. Consols blijven flaauw met ⅛ prijsverlaging. De handel was zeer beperkt, Van buitenl. fondsen zijn 4½ pCt. Brazilianen ½ pCt. en Mexicanen ¼ pCt. gedaald.

Het comité van Spaansche Amerik. fondsenhouders heeft den 10den dezer weder eene nieuwe aanmaning tot betaling van renten aan het Venezuelasche gouvernement gezonden, op grond dat, indien de bank van Venezuela £1,500,000 of daaromtrent, aan het gouvernement kan verstrekken tegen ontvangst van 38 pCt. der inkomende regten, er dan ook geene reden meer bestaan kan om de rentebetaling te weigeren op grond van binnenl. onlusten. De Venez. consul te Londen is bereid inlichtingen omtrent den toestand van Venezuela te geven aan belanghebbenden, die zich aan zijn kantoor willen vervoegen.

Consols 3 pCt. 90 a ⅛ ex div.; Dito op 9 Jan. 90 a ⅛ ex div.; Braz. 5 pCt. 98; Dito 4½ pCt. 1858 86½ a 87½; Mex. 3 pCt. 26⅜ a ⅝; Dito op 31 Dec. 26¾; Portug. 3 pCt. 1856—60 op 31 Dec. 45⅞; Sardinie 5 pCt. 77; Spanje 3 pCt. op 31 Dec. 50¾; Dito 2 pCt. op 31 Dec. 41⅝; Dito Cert. Coup. 5¾; Turken 6 pCt. Nieuwe Leening op 31 Dec. 67½ a ¼ Dito Bonds 69½; Venez. 3 pCt. op 31 Dec. 21 a ½; Holl. Cert. 4 pCt. 100; Italie 5 pCt. 65½.

Scheepstijdingen.

ROTTERDAM, 20 Dec. In een te St. Nazaire uitkomend blad leest men het volgende: Den 12den dezer, des morgens ten 7 ure, is alhier in den omtrek aan strand gedreven het lijk van een manspersoon, dat men aan de kleederen herkend heeft te zijn dat van zekeren Jan Kunst, oud 32 jaren, gewezen stuurman op het Ned. schip Egberdina Annechina, welke persoon den 23sten Julij alhier ter reede is verdronken.

BERWICK, 18 Dec. De kof Epimachus, kapt. de Boer, van Stettin met eene lading hout naar Fisherow bestemd, is heden morgen in zinkenden staat bij Scremerston gestrand, doch het volk gered.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 20 Dec.; Vollenhoven, Koning, Newc. - Seine, S., Hull. (Benevens de schepen per telegraaf gemeld).

VLIE, 18 Dec.; Weltevreden, de Boer, Bo'ness.-Mercurius, de Boer, Memel.

HELVOETSLUIS, 20 Dec.; Ocean Queen, S., Hull. - Maria Janna Jacoba Barendina, Staal, Koningsbergen. - Geertruida, Duit, Dantzig.

BRIELLE, 20 Dec.; Cologne, S., Londen. - Aurora, S., id. - Feijenoord, S., id. - Killarney, S., Goole.

BREMERHAVEN, 19 Dec.; Vr. Reina, Kruisinga, Dantzig. - Hermanus Hesselaar, Mellema, id.

OP DE ELVE, 19 Dec.; Metta Catharina, Fock, Seville.

WARNEMUNDE, 17 Dec.; Comet, Iörck, Amsterdam.

ELSENEUR, 17 Dec.; Bouchina, Koster, Dantzig n. Grangemouth. - Ida, Jongebloed, id. n. Bordeaux.

TONNINGEN, 13 Dec.; Gesina, Bauting, Nyekjöbing n. Engeland.

LONDEN, 18 Dec.; Tweelingen, Schoemaker, Gron. — 19 Dec.; Elisabeth, Top, id. - Hendrik en Jantje, Sap, id. - Gerhardina, Datema, id. - Concordia, Nanning, id. - Antje Jansen, Stomp, Gothenburg. - Geerdina, Stuit, Helsingborg. - Froukje, Faber, Aarhuus. - Jantina, ..., Holmstrand. - Jacoba Gesina, Kramer, Pernau. - Leon, S., Rott. - Earl of Auckland, S., Rott. - Gerhardina Hendrika, Glim, Gron. - Hensina, Meeter, Windau. - Jonge Boll, Kolk, Helsingborg. - Catharina Elisabeth, Lever, Gothenb. -

Bij DEAL, 18 Dec.; Gepbina, Lohman, Shields n. Genua.

Bij DOUVRE, 18 Dec.; Hendrika, de Jonge, Gron. n. Gloucester.

BRISTOL, 18 Dec.; Pioneer, S., Rott.

DOUVRES, 18 Dec.; Jennike Hendrika, Pik, Rott. n. Triest.

STOCKTON, 17 Dec.; Notaris van Boekeren, Boon, Anclam.

GUERNSEY, 15 Dec.; Admiral Windham, Allcock, Rott.

GRANGEMOUTH, 17 Dec.; Louise, S., Rott.

SHOREHAM, 17 Dec.; Gazelle, Seager, Rott.

LIVERPOOL, 17 Dec.; Albatross, S., Rott. — 18 Dec.; in lading: Fennechina Arendina, de Jonge, Galatz. - Harmonie, Mulder, Laguayra.

ANTWERPEN, 18 Dec.; Maria Helena, Teerling, Riga. - Geertje, Pomper, id. - St. Vitus, Middel, id.

SMIRNA, 5 Dec.; Leo Sinnige, Karssies, Amst. (l. v. Syra.)

VALENCIA, 9 Dec.; Nina, Huisman, Swansea.

ANCONA, 13 Dec.; Rotterdam, S., Rott. (vertrok den volgenden dag naar Venetie).

MALTA, 10 Dec.; Phoebus, Wood, Odessa (12 dito zeilklaar naar Rott.

NEW-YORK, 5 Dec.; W. C. Mershon, Cale, Amst. (laatst van Cardif).

UITGEZEILD.

TEXEL, 20 Dec.; de schepen per telegraaf gemeld.

HELVOETSLUIS, 20 Dec.; Malvina, Hoogerwerff, Japan. - Amanda, Runge, New-York. - Elwine Kreplin, Fischer, Boston, A. - Johanna, Olsen, (Koningsb.) Antw. - Seabird, Nuttall, Jersey. - Excell, Gibbs, Dublin.

BRIELLE, 20 Dec.; Jonge Wouter, Dwakkelstein, Gibraltar. - Admiraal Ver-Huell, S., Havre. - Balmoral, S., Bristol.

MAASSLUIS, 19 Dec.; Anna Agatha, Klingen, Newry.

OSTMAHORN, 18 Dec.; Essea, Gerdes, Emden. - Gerhardina, Ihnen, Hackzyl.

KORSOER, 14 Dec.; zeilklaar; Helena, Albers, Nederland.

LONDEN, 18 Dec.; zeilkl.: Doethea Christina, van Weerden Poelman, Syra en Galatz.

FALMOUTH, 18 Dec.; Fanny Sermes, Kramer, Brazilie n. Liverpool.

PORTSMOUTH, 17 Dec.; Industrie, Janssens, Ostende n. Liverpool. — 18 Dec.; Willem de Zwijger, van den Dries, Rott. n. Batavia.

PORTLAND, 18 Dec.; Jonge Walrave, Gnodde, Amst. n. Patras. - Drie Gebroeders Sikkens, Riensema, Shields n. Genua.

DEAL, 17 Dec.; Marinus Willem, van Duyn, Zierikzee n. Batavia. - De Hoop, Manneken, Vlaardingen n. Gibraltar.

EXMOUTH, 17 Dec.; Adèle, Tobbens; Charlestown.
BRIXHAM, 16 Dec. Al de wegens tegenwind alhier binnengeloopen schepen.
SHIELDS, 17 Dec.; Wilhelmina Adriana, Bok, Barcelona. - Walcheren, v. d. Heijden, Soerabaya.
DOUVRE, 18 Dec.; Merwestroom, de Goede, Dordt n. Belfast.
YARMOUTH, 16 Dec.; Fox, King, Nieuwe Diep.
DARTMOUTH, 17 Dec.; Bérénice, S., Amst. n. de Middellandsche Zee.
NEWQUAY, 16 Dec.; . . . (Ned. kof), Hollander, Sevilla.
MONTROSE, 15 Dec.; Anne, Reid, Pernau n. Rott.
DUNDEE, 17 Dec.; de Tijd, Schaap, Harlingen.
HAVRE, 17 Dec.; Afiena, Pluym, Newcastle. - Johanna Wilhelmina, Thiernau, Newy.
BORDEAUX, 18 Dec.; Hillechina Wilkens, Karssies, Amst.
BORDEAUX, 19 Dec.; Jantje Holscher, Joosten, Amst.
TRIEST, 14 Dec.; Drie Gezusters Pott, van Emmen, Duinkerken.

Rivierberigten.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN.

J. Hammer, Mainz N°. 3, n. Maintz. - M. Buchner, Harmonie, n. Mannheim. - A. Weingartz, Cöln N°. 15, n. Keulen.
ARNHEM, 20 Dec. Rijnhoogte 1 el 7 p. 5 d., gev. 8 d.
KEULEN, 20 Dec. Rijnhoogte 8 v. Keulsch (7 v. 10 d. Rijnl.)

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

PETERSBURG, Provincie Drenthe, Beekman: 238 v. Potasch, Muller en Reesse.
LEER, Hanna Wilhelmina, de Boer: 500 z. Meel, Order.

Prijscourant der Effecten.

ZATURDAG 21 DECEMBER.		Laagste koers.	Hoogste koers.	Gebleven koers.
AMSTERDAM. Thesaurie	3½ pCt.	85 15/16	86	
Nederl. Kanaal Noordzee	3 "			
Nederl. Bank	4 "			
NEDERLANDEN. Werk. Schuld	2½ "	62⅝		
Dito Dito	3 "	74½		
Dito Dito	4 "	97¾		
Oost-Ind. Leening	4 "			
Amortisatie Syndicaat	3½ "	90½		
Handelmaatschappij op rescontre		134½	134¾	134½
Dito à contant	4½ "			
Dito Leening 1858	4 "			
Aand. Holl. Spoorweg				
Dito	4 "			
Leening Idem	4½ "			
Rijn Dito	4½ "			
Dito 2de Leening	4½ "			
BELGIE. Cert. Adm. Belg. Bank	4½ "			
Dito bij Rothschild	2½ "	52¾		
FRANKRIJK. Certificaten	3 "			
SPANJE. Obligatien	2 "	41 5/16		
Dito	3 "			
Dito Binnenlandsche	3 "	46 15/16	47	46 15/16
Amortisable Schuld		16¼	16 5/16	16 5/16
Bewijzen Coupons		5 13/16		
PORTUGAL. Obligatien	3 "	44 13/16	44 15/16	44 15/16
Dito 1856/1860	3 "	43⅞	44 3/16	44 3/16
Dito Uitgestelde				
RUSLAND Oblig. bij Hope & C°.	5 "	101		
Dito Dito 1828/29	5 "			
Certif. Dito 1831/33	5 "			
Dito Dito 1840	4 "			
Dito Origin., 2de, 3de, 4de Leen.	4 "	71⅜		
Dito Dito 5de Leening	5 "			
Dito 5de Serie	5 "	80		
Dito 1855 6de Serie	5 "	91½	91⅝	91⅝
Dito Adm. te Hamburg	5 "	78⅜		
Dito te Londen	5 "			
Dito Dito	4½ "	88 7/16		
Dito Dito bij Hope & C°. 1860	4½ "	88¾		
Dito Dito	3 "	57 13/16	57⅞	
Inschrijvingen in Assignatien	6 "			
Certificaten van Dito	6 "	53½		
Spoorweg-Aandeelen volgef.	5 "	187¾	188	188
Dito	4 "			
Hypotheek	4½ "			
POLEN. Aandeelen 1835 fl. 500	f	162¾		
Obligatien	4 pCt.			
Spoorw. Aand.	4 "			
PRUISEN. Obligatien	4½ "			
Dito 1859	5 "			
Aandeelen 1854	3½ "	212		
OOSTENRIJK. Oblig. bij Goll & C°.	5 "			
Dito Dito	4 "	42		
Dito Metalliek	5 "	43¾	44	43 13/16
Dito Dito	2½ "	23⅛	23 3/16	23⅛
Dito Rente Amst.	5 "	68		
Dito Nationale 1854	5 "	53 11/16	53 15/16	53 13/16
Weener Bank-Actien	f			
Dito Aand. fl. 250, 1839	"			
Dito Dito fl. 250, 1854	4 pCt.			
Dito Dito fl. 500, 1860	5 "			
Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope	5 "			
BEIJEREN. Spoorweg-Aandeelen	f			

Braz. 4½ pCt. 86; Venez. 3 pCt. 19¾, 15/16, ¾; Dito 1½ pCt. 10⅛; Grenada 14½, 9/16; Dito Uitg. 5 3/16, ¼; Mexik. 3 pCt. 25 7/16, ⅜, 9/16; Illinois Oblig. Constr. Bonds 7 pCt. 79¾; Grieken 5 pCt. 5⅛, 3/16.
Koers van het Geld: Beleening 4, Prolong. 4½, Disconto 4 pCt.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Effecten-Societeit,
BOON HARTSINCK, *President.* DE BEAUFORT, *2de Secretaris.*

Holl. fondsen waren heden onveranderd vast.
De markt in vreemde effecten was over het algemeen gunstig gestemd, op de beter afkomende koersen van de buitenl. beursen.
In Oostenr. en Portug. was de handel vrij levendig.
Nieuwe Weener Aand. 1858 *f* 103½; Gren. L. Certif. *f* 0.31½ de Hectare.
Laatste Prijzen ten 5 ure: Integr. 62⅝; Spaansche 2 pCt. 41 5/16; Binnenl. 3 pCt. a *f* 6250 46 15/16; Metall. 5 pCt. 43 13/16; Dito Nat 53 13/16.

ADVERTENTIEN.

DOOR PLAATSGEBREK ZIJN WIJ GENOODZAAKT VELE ADV[ERTENTIEN] TOT EEN VOLGEND NOMMER TE LATEN LIGGEN.

SCHOUWBURGEN, CONCERTEN, [...]

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICHS. — GEDRUKT BIJ C. A. [...]

BIJVOEGSEL, behoorende tot het ALGEMEEN HANDELSBLAD N°. 9362, dd. Maandag 23 Dec. 1861.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Dondredag 19 December (des Avonds).

Hr. Ms. gezondheid is, ondanks het verschrikkelijke verlies, dat haar heeft getroffen, van dien aard, dat verder geene bulletins zullen worden uitgegeven.

— De *Morning Post* wil weten, dat de Heer Bright, de groote vredesapostel, met de eerstvolgende Cunard-stoomboot naar Washington zal vertrekken, om te trachten den president Lincoln te overreden tot het loslaten der HH. Mason en Slidell. Nadat hij dit zal bewerkstelligd hebben, zal hij als belangeloos vriend van Zuid en Noord zijne goede diensten aanbieden, om den oorlog tusschen de beide deelen van Noord-Amerika te doen ophouden en hun geschil door eene bemiddeling te doen vereffenen.

— De Amerikanen, die hier ter stede wonen, schijnen het er voor te houden, dat het niet tot oorlog met Engeland komen zal, zelfs niet wanneer lord Lyons Washington verliet.

— Ook reeds in Amerika zelf doen zich waarschuwende stemmen hooren. Zoo leest men in een ingezonden stuk in *The New-York Times*, de volgende zinsneden: »Laat ons toch vóór dat de zaak in regten is uitgemaakt, niet zulk een geschreeuw aanheffen, dat onze regering buiten de mogelijkheid brengt, mannelijk te bekennen dat zij ongelijk had, wanneer dit zoo zijn moet. Een onpartijdig opmerker moet inderdaad dikwijls vreezen, dat de Voorzienigheid dit land nog eens zwaar zal bezoeken, alleen om de bewoners te straffen voor hunne hooghartige ijdelheid. Let b. v. eens op die toespraak bij het diner te Boston. De menschen spraken er van een oorlog met Engeland, als of het een bagatel was, eene uitspanning, een ligt dessert na het copieus diner, waaraan wij nu met de Zuidelijke opstandelingen bezig zijn. Een oorlog met Engeland is het verlies van onze zaak, het is de onafhankelijkheid van het Zuiden, enz."

— Gisteren zijn onderscheidene afdeelingen troepen, waaronder twee bataljons der garde, na door den opperbevelhebber des legers, den hertog van Cambridge, in oogenschouw genomen te zijn, per spoor naar Southampton vertrokken en terstond aan boord van de gereed liggende stoomschepen Parana en Adriatic gegaan om naar Canada te worden overgebragt.

— De *Morning Post* spreekt het telegrafisch berigt tegen, volgens hetwelk de Porte, door tuschenkomst van den Britschen gezant, in onderhandeling zou zijn over eene leening van een millioen £. „Wij vernemen," zegt het blad, „dat de commissie, door den Sultan benoemd tot het buiten omloop stellen van papier, meer dan 130 millioen lire onder hare berusting heeft, voortspruitende uit de ontvangsten, die bestemd waren tot betaling der interessen van de leening van Mirès, voor het geval dat deze tot stand was gekomen. De paniek, die dezer dagen te Konstantinopel heerschte, was eene frauduleuze poging van de zijde der speculanten, om de caimés tot een veel lageren koers te verkrijgen, met oogmerk om ze later à pari door de commissie te doen opkoopen."

— De dagbladen wijzen op den onverdedigden toestand der Mersey en dringen er op aan dat de regering ten minste eenige kanoneerbooten voor Liverpool plaatse, ten einde die stad tegen een bezoek van Amerikaansche kapers te beschutten, wanneer het tot een oorlog met de regering der Unie kwam.

— Ten gevolge der schaarschte aan lompen, is men op het denkbeeld gekomen, om even als er onlangs een schoenpoetsers-corps is opgerigt, eene vodden-brigade te vormen. Hiertoe zullen alle ledigloopende jongens gebezigd worden, die, in eene soort van uniform gekleed, van kar, schalen en gewigt voorzien, van huis tot huis zullen rondgaan, om tegen een gedrukt tarief alle lompen en verdere onbruikbare kleedingstukken op te koopen, die vervolgens in een algemeen depot gesorteerd en aan de groothandelaars zullen verkocht worden.

— De *Union Steam Ship Company*, met welke onze regering een contract heeft aangegaan tot het vervoer der mail naar de Kaap de Goede Hoop, heeft instructien ontvangen tot onmiddelijke wapening harer stoomschepen.

— Deze week zal te Cowes geene mail uit New-York aankomen, dewijl de Fulton door het bestuur der Noordelijke Staten is opgehouden.

— In de vorige week hebben te Londen plaats gehad 1283 sterfgevallen en 1800 geboorten.

— Een telegram uit Lissabon bragt hier gisteren de welkomen tijding, dat de regering van Buenos-Ayres vrede heeft gesloten met generaal Urquiza, en dat Dr. Derqui het presidium der Argentijnsche confederatie heeft nedergelegd.

Duitsche Post.

WEENEN, 18 Dec. Volgens een telegraphisch berigt, gisteren uit Praag alhier ontvangen, zijn de Koning en de Koningin van Saksen aldaar aangekomen ten einde een bezoek bij Keizer Ferdinand af te leggen.

— De berigten uit Venetie luiden zeer bevredigend ten aanzien van den toestand der gezondheid van de Keizerin, die zich dagelijks, hetzij in den gondel, hetzij in den Keizerlijken tuin, met hare kinderen in het openbaar vertoont.

— Algemeen genomen is het oordeel over de ingediende begrooting niet zeer gunstig. De drie hoofdbeginselen, waarop zij steunt: 1°. Een renteloos voorschot aan de bank, 2°. verhooging der belastingen en 3°. vermindering der circulerende bankbilletten, schenken aan de regering wel is waar de gelegenheid om het militaire deficit gedurende den loop van dit jaar te dekken, maar daarbij rijst de vraag: Hoe zal de regering in de behoefte der schatkist blijven voorzien, indien de staatkundige omstandigheden in Europa blijven gelijk zij thans zijn en derhalve ook in het volgende jaar eene vermindering van de sterkte der armee evenmin raadzaam wordt geacht als nu het geval is? Het antwoord daarop heeft men tot heden nog niet gegeven.

— Het Hongaarsche vraagstuk verwikkelt zich meer en meer. In onze officiele kringen wordt veel gesproken van eene soort van memorandum, door prins Augustus de Crony Chanel, het tegenwoordig hoofd van het geslacht Arpad, aan den Keizer gerigt. Naar men verzekert heeft dit geschrift een diepen indruk op den Keizer gemaakt; de inhoud daarvan is nog een geheim voor het publiek.

BERLIJN, 20 Dec. (des Ochtends). De minister van binnenl. zaken heeft het besluit ingetrokken, waarbij de Heer Patzke, voormalige hoofdcommissaris der policie alhier, in zijne betrekking was geschorst en tevens bevolen, dat het ingehouden halfjarige tractement aan hem zal worden uitbetaald.

De minister heeft den Heer Patzke een verlof van zes maanden verleend.

— Omtrent eene ministeriele crisis verneemt men niets met eenige zekerheid; dat het gerucht daarvan nog blijft stand houden, mag als een bewijs worden beschouwd van de onzekerheid waarin men algemeen verkeert. Dat de jonkerpartij met hare pogingen om tweedragt tusschen vorst en volk te zaaijen, juist het bewijs levert harer zwakheid, behoeft geen betoog; ware dit niet het geval, zij zoude tot dergelijke uiterste middelen hare toevlugt niet hebben genomen.

— Ten opzigte van het antwoord, door den minister van binnenlandsche zaken gegeven aan de deputatie uit den stedelijken raad van Frankfort a/O., wegens het verwijderen der Duitsche vlag bij gelegenheid van 's Konings komst in gemelde stad op 21 October jl. aan den minister gezonden, verneemt men o. a. het volgende: „De Koning heeft wel is waar geene bepaalde ingenomenheid tegen de Duitsche vlag, maar eene demonstratie in dien geest is hem steeds onaangenaam."

— De minister van eeredienst, baron von Bethmau Hollweg, is heden naar Parijs vertrokken, ten gevolge van het overlijden van zijn schoonzoon, de graaf den Pourtales, onzen gezant bij het Fransche hof.

— Van verschillende zijden verneemt men, dat onze overledene gezant bij het Fransche hof zal worden opgevolgd door den graaf von der Goltz, die reeds vroeger heeft verzocht, dat hij in zijne betrekking te Konstantinopel zou worden vervangen.

— Het sedert twee jaren bestaande *Allgemeine Berliner Intelligenzblatt* zal met het einde dezer maand ophouden te bestaan.

— Uit Posen wordt gemeld, dat van de 5141 kiesgeregtigden in de provincie van dien naam 2609 tot de Duitsche, 2532 tot de Poolsche nationaliteit behooren. Niettegenstaande de Duitsche in aantal de meerderheid hebben en dat nog veel meer het geval is, indien zij worden beschouwd naar het materieel en intellectueel vermogen, hebben zij toch blijkbaar de belangen der Poolsche partij bevorderd, want van deze partij zijn 20, van de Duitsche partij slechts 8 afgevaardigden benoemd. Het is bekend dat vele Duitsche Katholieken uit godsdienstige beweegredenen, vele Duitsche Joden uit vrees voor stoffelijk nadeel met de Polen hebben gestemd. Hierin ligt het bewijs dat de Duitsche partij niet goed is georganiseerd.

— De gemeenschap per spoorweg tusschen Petersburg en de Pruisische grenzen is thans tot stand gebragt, zoodat de treinen den geheelen weg geregeld doorloopen en Rusland met het Europesche spoorwegnet volkomen is verbonden.

FRANKFORT, 19 Dec. Naar men van goed onderrigte zijde verneemt, is Landau de eenige bondsvesting, welke tot heden met geschut voorzien van getrokken ziel is gewapend. Zoo spoedig mogelijk zullen de andere bondsvestingen met dergelijk geschut worden voorzien.

— Het comité der belanghebbenden bij de Rijnscheepvaart heeft dezer dagen eene vergadering gehouden te Dusseldorf, waarin het besluit is genomen de Nederlandsche regering opmerkzaam te maken op de verzanding des Rijns nabij Sprocklenberg.

— Uit Bern meldt men, dat de regering van dat kanton geweigerd heeft gevolg te geven aan het aanzoek van de Oostenrijksche overheid om ter zake van een revolutionnair „Manifest aan het Duitsche volk," eene geregtelijke vervolging in te stellen tegen den Duitschen uitgewekene Dr. Reich, die te Bern woont. De weigering is daarop gegrond, dat het hier een staatkundig misdrijf geldt.

Fransche Post.

PARIJS, Donderdag 19 December.

Heden voormiddag heeft de minister Thouvenel aan het ministerie van buitenlandsche zaken een onderhoud gehad met den kolonel Claremont, den militairen attaché bij de Britsche ambassade alhier. Deze officier heeft den minister de maatregelen medegedeeld, welke Groot-Brittannie thans neemt, ten einde zich naar behooren ter zee uit te rusten.

— De *Constitutionnel* is niet van gevoelen, dat het stilzwijgen van den Heer Lincoln omtrent de zaak der Trent in vredelievenden zin opgevat kan worden. Het blad geeft voor dit stilzwijgen eene bepaalde reden op en zegt, dat het rapport van den minister van marine, die de handeling van kapt. Wilkes goedkeurt, onder de stukken is welke bij het rapport ingekomen zijn. Nu kon de president op die zaak niet terugkomen zonder in eene herhaling te vervallen en af te wijken van de parlementaire usantien. De *Constitutionnel* voegt er bij, dat door de aanbieding van dit rapport die kwestie reeds behandeld is en dat op die wijze stilzwijgend des presidents goedkeuring wordt te kennen gegeven, terwijl het blad verklaart die ophelderingen te hebben van personen, welke met de staatkundige gewoonten in de Vereenigde Staten uitnemend bekend zijn.

— De *Patrie* zegt in hare berigten uit New-York van 7 dezer de tijding ontvangen te hebben, dat van de zeven leden van het Washingtonsche kabinet, vier zich aan de zijde geschaard hebben van den minister van marine ten aanzien van zijn gevoelen over de handeling van kapitein Wilkes. Het blad meldt tevens, dat lord Lyons in last heeft ontvangen om, wanneer het kabinet van Washington bereid is aan de eischen van Engeland te voldoen, voor de Engelsche koopvaardijschepen den vrijen toegang tot de zudelijke havens te vorderen, aangezien de blokkade dier havens toch niet geacht kan worden effectief te zijn, dat wil met andere woorden zeggen, dat Engeland, bij weigering, zich niet zal storen aan die gedecreteerde blokkade. Beide berigten van de *Patrie* zijn niet zeer vredelievend; zij vereischen echter nadere bevestiging.

— Het gerucht, dat Prins Poniatowski met eene zending naar China en Japan zal worden belast, wordt bevestigd. Deze zending zal echter niet van staatkundigen aard zijn.

— Graaf Rasponi, die aan het keizerlijk huis verwant is, zal zich met eene dochter van Prins Ghika in den echt begeven. Daar deze Prinses tot de Russische kerk behoort, moest er dispensatie bij den Paus worden aangevraagd. De Paus heeft die geweigerd, op grond dat de graaf tot het jonge Italie behoort. Deze weigering heeft den Keizer zeer verbitterd en ook de Keizerin moet er onaangenaam door getroffen zijn.

— Men verzekert, dat de Heer Tricaut, kapitein ter zee en adjudant van den minister van Marine, belast zal worden met het bevel over een eskader dat in Noord-Amerika de Fransche belangen moet beschermen.

— De generaal Kalergis, Grieksch gezant bij ons hof, is ook als zoodanig bij het hof van Turyn geaccrediteerd. Hij vertrekt eerlang derwaarts om zijne geloofsbrieven te overhandigen.

— Het overlijden van den graaf de Pourtales, Pruisisch gezant alhier, heeft den Keizer zeer smartelijk getroffen, daar die diplomaat zeer gezien was op de Tuilerien, vooral na al hetgeen door hem tot het gelukken der bijeenkomst te Compiègne werd bijgedragen. Reeds gisteren heeft Napoleon III door zijnen adjudant Fleury zijn leedwezen over dat sterfgeval aan de nabestaanden van den overledene doen betuigen. Een aanval van beroerte heeft een einde aan het leven van den graaf gemaakt, wiens stoffelijk overschot, gelijk men verzekert, naar Pruisen zal worden overgebragt.

— De regering heeft depèches van den Heer de Lavalette ontvangen, die niet zullen bijdragen tot verbetering der betrekkingen tusschen ons hof en den H. Stoel. Gelijk men zich herinnert, werden de Heeren de Goyon en de Lavalette, na hunne aankomst te Rome, bij den H. Vader en den voormaligen Koning van Napels toegelaten. Het blijkt thans, dat die audientien vooral ten doel hadden het vertrek van Frans II uit Rome, alsmede de benoeming van een bekend prelaat tot bisschop te bewerken. Beide verzoeken werden afgewezen en wel het eerstgenoemde, omdat Frans II als pauselijk onderdaan moest worden beschouwd, en het laatste, omdat de leerstellingen van den bewusten prelaat onmogelijk door den H. Stoel konden worden bekrachtigd. Door dit voorval, waaromtrent de Heer Lavalette Frankrijks gevoeligheid heeft betuigd, is het zeker geworden, dat Mgr. Chigi hier vooreerst niet en althans niet voor 1 Jan. zal aankomen, zoodat lord Cowley bij de nieuwjaarsreceptie namens het *corps diplomatique* het woord zal voeren.

Ten gevolge der afwijzing door den Keizer van het verzoek der effectenmakelaars, om een standbeeld voor Z. M. op de beurs te mogen oprigten, heeft het syndicaat dier corporatie aan de Keizerin eene som van 24,000 frs. aangeboden, ten behoeve van het gesticht der voorstad St. Antoine, in 1853 tot het aanleeren van beroepen aan behoeftige meisjes gesticht, met de 600,000 frs., die toenmaals door den gemeenteraad werden bestemd, om aan de Keizerin bij haar huwelijk een diamanten sieraad aan te bieden.

— Uit Lyon wordt gemeld, dat het ontslag van den Hr. P. de Laprade uit zijne betrekking van hoogleeraar aan de letterkundige faculteit, aldaar tot eene demonstratie heeft aanleiding gegeven. Naauwelijks was daar namelijk het telegrafisch berigt van dien maatregel ontvangen of het publiek stroomde naar het gebouw, waar die hoogleerraar zijne laatste voorlezing zou houden en die eerst daar vernam, wat de regering omtrent hem had besloten.

— De dames van Nantes, die aan de voormalige Koningin van Napels een kostbaar geschenk hebben aangeboden, ontvingen dezer dagen een eigenhandigen brief der vorstin, waarin deze haar dank betuigt voor het haar gegeven bewijs van genegenheid.

— De legitimistische pers trekt den dood van Borges niet meer in twijfel. In de *Union* bevindt zich namelijk een brief uit Napels, waarin de echtheid van het rapport van den majoor Franchini wordt bevestigd.

— Bijzondere berigten uit Beyruth verzekeren, dat J. Karam nog niet in vrijheid is gesteld. Integendeel wordt hij nog steeds gestreng bewaakt. De priesters spoorden de Christenen aan om tegen de gevangenhouding van Karam te protesteeren.

— Charles Jud is bij het Parijssche publiek nog niet vergeten, terwijl eene nieuwe omstandigheid aanleiding geeft om zijne zaak weder ter sprake te brengen. Nadat namelijk het hof van assises van het departement der Seine hem onlangs bij verstek ter dood had veroordeeld, is thans door het hof van het departement van den Nederrijn eene beslissing genomen in het voor deze autoriteit aanhangig proces betreffende den op 12 September ll. vermoedelijk door hem gepleegden tweeden moordaanslag op den Russischen geneesheer Heppé. Het hof heeft, op rekwisitoir van den advokaat-generaal beslist, dat daar de betaling der dagvaarding van den voortvlugtigen beschuldigde, in weerwil van het uitdrukkelijk voorgeschrevene bij artt. 465 en 466 van het wetboek van strafvordering, niet is aangeplakt, de procedure voor het oogenblik geen voortgang kan hebben." De zaak is mitsdien voor onbepaalden tijd uitgesteld.

Belgische Post.

BRUSSEL, Vrijdag 20 December.

Het rijksstoomschip Topaze vertrekt heden naar Calais. De Koning zal zich in die haven inschepen om zich naar Engeland te begeven.

— De Hertog van Saksen-Koburg-Gotha wordt op zijne reis naar Engeland heden avond hier verwacht.

— De baron Emile van der Linden d'Hoogvorst is in 69-jarigen ouderdom hier overleden.

BRUSSEL, Vrijdag 20 December (*Particuliere Correspondentie*).

De zaak van den luitenant-kolonel Hayez, vroeger eene kwestie van zeer weinig belang voor het buitenland, heeft echter sedert de verklaring gisteren door den minister van buitenlandsche zaken afgelegd, dat de regering daarvan eene kabinetskwestie zou maken, een geheel ander aanzien verkregen. In de gisteren gehouden zitting waren verschillende motien van orde voorgesteld. Uit de beraadslagingen daarover scheen te blijken, dat de meerderheid der kamer slechts ééne zaak verlangde, namelijk dat aan de regterlijke magt zou worden opgedragen te oordeelen of de luitenant-kolonel na het besluit, waarbij hij gepensioneerd werd, nog als militair behoort beschouwd te worden. Daartegenover stond echter de verklaring van den minister Frère-Orban, dat de Heer Hayez niet naar het hoog militair geregtshof kan worden verwezen, zonder daartoe redenen te hebben gegeven; terwijl dit weder werd weêrsproken door de belofte van den minister van oorlog, dat die verwijzing zou plaats hebben. De heden gehouden zitting van de kamer werd geopend met de verklaring van den minister van oorlog, dat hij gisteren onmiddellijk na de zitting der kamer, een onderhoud met den advocaat-fiskaal van het hoog militair geregtshof had gehouden, die verklaard had dat de luitenant-kolonel Hayez, in verband met zijne vroegere handelingen naar dat hof behoorde verwezen te worden, waartoe de minister onmiddellijk de noodige bevelen heeft gegeven. De discussien zouden hiermede eigenlijk gesloten zijn geworden; desniettemin vatte de Heer de Gottal het woord op over de gisteren ingediende motien. De Heer Moncheur verdedigde den minister van oorlog, deze achtte het besluit, dat een Belgisch burger voor de regtbank zal worden gedaagd, beneden de waardigheid der Kamer. Middelerwijl hadden de Heeren Orts, Dolez, c. s. eene motie ingediend tot zamensmelting der vroegere motien en aldus luidende: „De Kamer, na gehoord te hebben de belofte van den minister van oorlog, dat de luitenant-kolonel Hayez voor het militaire geregtshof zal worden gedaagd, gaat over tot de orde van den dag."

AANMANING TOT VERDUBBELING VAN NIEUWJAARSFOOIJEN.

Eenige INWONERS VAN AMSTERDAM geven aan hunne Mede-Ingezetenen in overweging, om de Giften, welke zij gewoon zijn met **NIEUW-JAAR** uit te reiken, **TE VERDUBBELEN**, en daarentegen met **KERMIS** hunne giften **IN TE HOUDEN.**

Hierdoor gelooven zij een der bezwaren tegen de afschaffing der kermis uit den weg te ruimen. De minder gegoeden zullen, door in het midden van den winter, wanneer veler handwerk of bedrijf stilstaat, op geschikter tijd zoodoende eene gift ontvangen, dan in het midden van den Zomer, onmiddellijk voorafgaande aan dagen vol verleiding en gelegenheid tot brooddronkenheid en geldverspilling.

Het Bestuur der Afd. Amsterdam van de Nederlandsche Vereeniging tot afschaffing van Sterken Drank,

H. FABIUS, Voorzitter.

(21943) **W. P. C. FABIUS**, Secretaris.

J. H. RICHARD, Makelaar, zal op Maandag den 13den Januarij 1862, in het voormalige O. Z. Heeren Logement, ten overstaan van den Notaris J. DE MAN, presenteren te verkoopen: Het bijzonder hechte, sterke en weldoortimmerde **HUIS**, waarin verscheidene jaren met goed succes eene **KOFFIJHUISHOUDERS-AFFAIRE** is uitgeoefend, van ouds genaamd **TOONTJE**, in de Nes bij de Pieter-Jacobstraat, A 18. Breeder bij Biljetten omschreven en te bezigtigen des Dingsdags, Donderdags en op den Verkoopdag van 1 tot 3 ure. De Papieren zullen vier dagen vóór en op den Verkoopdag ten Kantore van genoemden Notaris ter lezing liggen. (21935)

OBER-KELLNER.

Een **OBER-KELLNER**, de Fransche en Duitsche talen magtig, en van goede getuigschriften voorzien, kan dadelijk geplaatst worden. Inclinerenden vervoegen zich met franco brieven onder letters C. P., bij de Kantoor-Boekhandelaren M. WESTERMAN & ZOON, Kalverstraat, E 50, te Amsterdam. (21936)

Steendrukkerij van A. J. van Lier,

Opvolger van **H. J. DESSAUR**, Vijzelstraat bij de Heerengracht, X 548, maakt zijne geachte Begunstigers opmerkzaam op zijne goedkoope en nette **VISITEKAARTJES**, beveelt zich minzaamst aan tot het leveren van alle voorkomende **STEENDRUKWERKEN** tot de minst mogelijke prijzen. (21947)

KATOEN.

Een gevestigd **COMMISSIONAIR IN MANUFACTUREN** te Amsterdam, eene reeks van jaren Driemalen in het Jaar alle provincien van Nederland zelf bereizende, solide relatien kunnende aanbrengen, wenscht met de Stalen van eene goede Fabriek in Katoenen Manufacturen of Lakens en Broekstoffen belast te worden, om tegen provisie commissien op te nemen. Brieven franco onder lett. B. X., bij de Boekhandelaars M. SCHOONEVELD en ZOON, Beursteeg, E 188, te Amsterdam. (21948)

ANANAS-PUNSCH.

De zoo beroemde en geregte **ANANAS-PUNSCH** van J. M. PUDER te 's Hage, is wederom te bekomen à *f* 2 de Flesch bij TENBACK, Confiseur, Vijzelstraat, te Amsterdam; GASTEL VAN DER VELDE, achter de Beurs, te Rotterdam; W. & H. FRANKEN, Confiseur, te Leiden; PLEMPER VAN BALEN, Confiseur, te Utrecht; de Wed. JANSEN, Confiseur, te Nijmegen; REESER, Confiseur, te Haarlem; FABER & ZOON, te Harlingen; SORMANIE, Confiseur, te Groningen; GOULMY, Confiseur, te 's Hertogenbosch. (20688)

SLIJTERIJ DE HOOP.

Bloemstraat, DD 246.

Jenever per kan 60 Cents; Oversneden 70 Cents. Brandewijn 75 Cents; Fransche *f* 1.—. Likeuren 70 Cents. Dubbele Likeuren 95 Cents. Cognac *f* 1.20 en hooger. Jamaica Rum *f* 1.— en hooger. Elixter 80 Cents. Punch Siroop van Rum of Arak per kan *f* 1.15 en *f* 1.25, per Flesch *f* 1.— en *f* 1.10.

(21929) **P. BERGH.**

GECARBONISEERDE TURF,

eene Onmisbare Brandstof.

De **GECARBONISEERDE TURF**, naar de verbeterde methode van den Heer G. M. LAMBERTZ, te Hillegersberg, geoctrooijeerd door Z. M. den Koning, is boven alle andere brandstoffen van dien aard bijzonder aan te bevelen, zoo ter toepassing der spaarzaamheid als ter bewaring der gezondheid. De behandeling der Gecarboniseerde Turf is in alle opzigten gelijk aan die van gewone doove kolen; alle zwavelachtige en voor de gezondheid schadelijke bestanddeelen daarin geheel verwijderd zijnde, geeft zij rook, noch reuk, noch walm; zij verspreidt, als geheel zuivere brandstof, 200 percent meer hitte dan gewone doove kolen, terwijl deze hitte 6 uren en langer aanhoudt; alle zelfontvlamming is daarbij geheel onmogelijk. Bij chemisch onderzoek is gebleken, dat deze Gecarboniseerde Turf niet het minste nadeel op de gezondheid uitoefent, en zij is derhalve van de grootste waarde in kleine vertrekken en ziekenkamers, in kerken, schouwburgen en gestichten, alsmede voor ieder huishoudelijk gebruik, zoo als vuur in komforen, testen, in theestoven en onder strijkijzers. In fabrieken is deze verre boven de tot nog toe gebezigde houtskool te prefereren.

Deze Gecarboniseerde Turf wordt verkocht per mud (van p. m. 160 Turven) à *f* 2.10 vrij aan huis. Heeren Hout-, Turf- en Steenkolenkoopers genieten rabat. Te ontbieden bij de Agenten

(21939) **KOTHE, WULFHORST & C°.**

N. Z. Achterburgwal bij de Wijdesteeg, F 35.

VLEESCHHOUWERIJ.

Door vertrek naar Buiten wordt **TE KOOP** gepresenteerd **EENE VLEESCHHOUWERIJ**, gelegen op het drukste gedeelte der stad, het Huis voor een matigen prijs te huur. Adres franco lett. A bij den Boekverkooper J. KRAAN, O. Z. Voorburgwal bij de Halsteeg. (21954)

SCHUVER & HAAKMAN,

Leidschestraat bij de Keizersgracht, X 725.

KOFFIJ-MAGAZIJN.

Goedsmakende KOFFIJ	47½ Ct.	MENADO grof	60 Ct.
Beter soort	50 „	SURINAM blaauw	65 „
Zuiversmakende Java	52½ „	PREANGER bruin	70 „
Beste dito	55 „	MOCHA prima	110 „
Allerbeste JAVA met fijner soort			57½ „

Alles **GEBRAND**, bij 5 pond 2½ Cent de 5 ons minder, en bij 50 N. E nog 1 Cent minder, contant zonder korting; tegen franco inzending van het bedrag vrij aan boord; de Koffij van 51½ Cent bij de 50 N. E is hetzelfde gewone goede Winkelsoort van vroeger; die van 54 Cent bij de 50 N. E is eene betere kwaliteit. (21934)

BEWOGEN met het **TREURIGE LOT** eener **WEDUWE**, met vier hulpbehoevende **KINDEREN**, allen nog te jong om hun verlies te beseffen, verkeeren door het afsterven van haren **MAN** in de **KOMMERVOLSTE** omstandigheden, ziet den naderenden **WINTER** ten bangste te gemoet. Verstoken van alles, roept zij de hulp van weldenkende **MENSCHEN** in tot leniging harer armoede.

De Ondergeteekenden willen zich gaarne belasten met het in ontvangst nemen der Giften en zijn bereid van dit droevige en in armoede verkeerende huisgezin informatien te geven.

J. W. MATTHIE, Utrechtschestraat, Z 839.

H. VAN STIJGEREN, Prinsengr. bij de Utrechtschestraat, Z 449.

H. SCHEEPMAKER, Binnen-Amstel, Z 201.

(21953) **C. DE GRAAF**, Binnen-Amstel, Z 115.

ZELDZAAM AANBOD.

Aan hen die een **BESTAAN** zoeken wordt terstond **TE KOOP** aangeboden: Eene Eeuw bestaan hebbende en nog met goed succes gedreven wordende **BIER-AFFAIRE**, in eene der Hoofdstraten alhier, kunnende door eene vrouw worden waargenomen, waar nog eenige voordeelen aan verbonden zijn. Huur en Koopprijs zeer gering. Adres in persoon of met franco brieven, onder lett. H. G. J. W., aan het Kantoor N. Z. Voorburgwal, G 157, over de St. Nicolaasstraat, te Amsterdam, alwaar nog verschillende Affaires te bekomen zijn. (21930)

ZEE-ASSURANTIE!!!

Iemand te Rotterdam sedert eenige jaren in het vak van **ZEE- EN BRAND-ASSURANTIËN** werkzaam zijnde, en daarin bereids vele relatien bezit, zag zich gaarne belast met de **AGENTUUR** eener soliede Oude of Nieuwe Zee-Assurantie-Compagnie, waarin hij niet ongenegen zoude zijn desgevorderd een of meerdere Actien te nemen. Hij vertegenwoordigt sedert ruim drie jaren twee der grootste Brand-Assurantie-Maatschappijen, en kan de beste getuigschriften daarvan produceren. Brieven franco onder lett. Q. Q. bij de Boekhandelaren SCHALEKAMP, VAN DE GRAMPEL & BAKKER, te Amsterdam. (21999)

De Ondergeteekende, Eigenaar Bemaalder van den Windkorenmolen *GOOIJER* aan het Funen, brengt zijne geëerde Begunstigers en Meelverbruikers van Graan ter kennis, dat bij hem door den Heer J. VERLOOP is daargesteld eene **POETS- of REL-MACHINE**, volgens de laatste Fransche Constructie; belovende hij steeds alles te zullen aanwenden, wat tot voordeel van Heeren **BAKKERS en MEELVERBRUIKERS** zal kunnen strekken. Na zich nogmaals in het aandenken van zijne geëerde Begunstigers te hebben aanbevolen, berigt hij ook bij deze dat zijn Adres is aan gemelden Molen en aan den Molen *de Kraai* bij de Willemspoort.

AMSTERDAM, 23 December 1861. **J. WEERS J.G.Zn.** (21972)

TE KOOP een ruim en net **ZOMER- en WINTERVERBLIJF**, met fraai aangelegden **TUIN en MOESGROND**, en voorzien van alle gemakken, bevattende twee Benedenkamers met Keuken en eene Bovenkamer, benevens eene bergplaats, gelegen buiten de Utrechtsche Barrière. Te bevragen bij W. C. HAVIE, Makelaar, Korte Prinsengracht, U U 373. (21925)

H. F. KOEDIJK, H. B. LOMANS, J. N. A. MEIJER en A. J. SCHAAP, Makelaars, zullen op Maandag den 20sten Januarij 1862, ten overstaan van den Notaris G. J. C. VAN VIANEN, in het voormalig O. Z. Heeren Logement, te Amsterdam, verkoopen: Het hechte en weldoortimmerde **DUBBEL KOOPMANS-WINKELHUIS**, opene **PLAATS en ERVE**, genaamd **HET KEIZERSHOF**, waarin verscheidene jaren met goed succes eene **AFFAIRE IN MANUFACTUREN** is en nog wordt uitgeoefend, op den Nieuwendijk tusschen de Nieuwezijds-Arm- en Brouwersteeg, over de Raamskooi, L. 305. Breeder bij Billetten omschreven en te zien op vertoon van een Toegangsbewijs, bij gemelde Makelaars te bekomen. De bewijzen van eigendom en de Veilconditien zullen vier dagen vóór de Verkooping te lezen zijn ten Kantore van genoemden Notaris, Singel bij het Klooster. (21945)

Tegen Mei e. k. wordt in het Huishouden van een eenig Heer gevraagd: **IEMAND VAN GEVORDERDEN LEEFTIJD**, goed kunnende Koken en verder het Huishouden voeren, zonder hulp eener vaste Meid. Reflecterenden moeten voorzien zijn van goede informatien. Adres onder lett. V. D. G., bij den Boekhandelaar G. THEOD. BOM, Kalverstraat, E 10. (21946)

Een fatsoenlijk **GEHUWD MAN**, van middelbaren leeftijd, het **TABAKS en SIGAREN VAK** kundig, des ochtends 3 à 4 uren disponibel hebbende, zag zich gaarne gedurende dien tijd, voor **LOOPEND KANTOOR of PAKHUISWERK** bij een Grossier, Fabriekant of Makelaar, in dit of in een ander Vak geplaatst. Adres franco, onder lett. H. W. T., bij de Erve WIJSMULLER, Huidenstraat, K K 282/83, te Amsterdam. (21951)

SLEEPDIENST-MAATSCHAPPIJ.

DIRECTEUREN der **SLEEPDIENST-MAATSCHAPPIJ**, gevestigd te Amsterdam, hebben de Eer te berigten, dat, aangezien de laatste Woensdag van de maand December, als bestemd tot Uitloting volgens Art. 2 der Voorwaarde van de Leening ten laste der Maatschappij, in dit jaar valt op den Eersten Kersdag, die Uitloting zal plaats hebben op Dingsdag den 24sten dezer maand.

AMSTERDAM, 21 December 1861. **J. BOELEN, JRzn.** **J. A. DE HAAS.**

UIT DE HAND TE KOOP

Ongeveer **ZES BUNDERS** uitmuntend **WEI- of HOOILAND**, gelegen aan de Westlaan in de Velserbroek, onder de Gemeente Velsen. Met franco brieven te bevragen bij den Notaris Mr. H. A. F. D. VAN MEEUWEN, in de Groote Houtstraat te Haarlem. (21974)

Binnen Amsterdam, zoo mogelijk in het midden der Stad, wordt te **HUUR** gevraagd: eene gelegenheid, **HUIS**, **PAKHUIS** of **ONDERSTUK**, tot den verkoop van een artikel van dagelijksche Consumptie. Adres franco brieven onder Lett. Z. Z., bij den Boekhandelaar L. SLOTEMAKER Pz., te Haarlem. (21984)

Men is voornemens om ten overstaan van den Notaris Mr. D. NIJMAN, te Zutphen, in de maand Maart des volgenden jaars, op nader te bepalen tijd en plaats in het openbaar te verkoopen:

Twee **ZEER RUIME GEBOUWEN** met **OPEN ERVEN**, tegen over elkander staande en gelegen in de Hospitaalstraat te Zutphen, zeer geschikt voor Woonhuizen, Fabrieken, Magazijnen, enz., het eerste perceel Wijk D. N°. 385, groot 7 roeden, 28 ellen, het tweede Wijk D, N°. 513 en 514, groot 5 roeden, 32 ellen.

Een en ander inmiddels uit de hand te koop en nadere informatien te bekomen, ten kantore van voornoemden Notaris. — Brieven franco. (21985)

Bij M. WESTERMAN & ZOON, Kalverstraat, E 50, is uitgegeven:

WET

BETREKKELIJK DE NATIONALE MILITIE,

alsmede beknopte **GESCHIEDENIS DIER WET**, artikelsgewijze afgedeeld, en **ALPHABETISCH REGISTER**, bewerkt door **H. WESTERMANN**, Ambtenaar ter Gemeente-Secretarie van Amsterdam, afd. Nat. Militie en Schutterij. Prijs 75 Cents. (21975)

Bij Wed. I. ELLERMAN en BLIKMAN & SARTORIUS zijn verschenen:

AMSTERDAMSCHE KANTOOR-ALMANAK

EN

BEURS-ZAKBOEKJE

voor 1862,

waarin, behalve de Almanak en eene uitgebreide opgave der Vervoermiddelen van de Posterij en de Telegraafdienst, enz. enz., eene aanwijzing der Kantoren van Interest-betaling en het

Dag- of Noteerboekje

voor elken dag der week een halve pagina wit papier met den daarboven gestelden datum voor het geheele jaar 1862. (21985)

Uitgegeven bij den Boekhandelaar J. H. HÉMAN, Rozengracht bij de Prinsengracht, EE 10.

BRIEF VAN NATHAN ZIERKOOL

uit Zuid-Amerika,

aan zijne **MIMMELE** op **VLOOIJENBURG**

à 10 Cents. Mede verkrijgbaar bij den Boekhandelaar WILLEMS, Koningsplein alhier en verder bij alle Boekhandelaars in het Rijk. Brieven en geld franco. (21994)

SLIJTERIJ en TAPPERIJ.

Wordt ten spoedigste **TE KOOP** gepresenteerd eene winstgevende **TAPPERS-AFFAIRE** met Inventaris, gelegen op een hoek van STRAAT en GRACHT, nabij eene zeer druk bezochte MARKT binnen deze stad. Huurprijs matig. Reflecterenden adresseren zich met franco brieven bij N. L. ASPELS, Rusland, 180, alhier. (21924)

AARDAPPELEN.

Zoolang de voorraad duurt zijn de **PUIKE BESTE KRUIMIGE WINTERAARDAPPELEN** nog à *f* 5 per Mud franco aan huis verkrijgbaar in de Amstelstraat, over het Magazijn van Oorlog, in de Waterpoort. (21982)

DIJKGRAAF en HEEMRADEN van het BIJLMERMEER, berigten aan houders van Aandeelen ten laste van gemelde Polder, dat op Vrijdag den 27sten December 1861, des middags ten 2 Ure, in het Lokaal de Karseboom, in de Kalverstraat, te Amsterdam, ter aflossing zullen worden uitgeloot Drie Aandeelen en dat dezelve benevens de op Primo Januarij 1862, verschenen Coupons der Overige Aandeelen, na dien datum betaalbaar zijn ten Kantore van de Heeren VAN DEN BROEKE & COMP, te Amsterdam.

D. VAN DER SLEESEN, Dijkgraaf.

(21984) **J. VAN BEMMEL,** Secretaris.

In den jare 1800 een en zestig, den negentienden December, ten verzoeke van den heer Mr. GERHARD EVERTS P., Advocaat, wonende te Arnhem, in hoedanigheid van Curator in de onbeheerde Nalatenschap van AUGUST FRIEDRICH MöNNICH, in leven Koopman, gewoond hebbende te Arnhem en aldaar overleden den 19den Februarij 1859, waartoe hij is benoemd bij beschikking van na te melden Regtbank, dd. 9 September 1861, ten deze woonplaats kiezende ten huize van zijn gestelden procureur, Mr. HENRI JEAN KRONENBERG, wonende te Arnhem, Jansbinnensingel, Wijk D, N°. 334, mitgaders, in kracht van het door na te melden Regtbank ter teregtzitting van den 16den dezer maand gegeven bevel,

heb ik Ondergeteekende, DERK HOOGENDIJK, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te Arnhem, wonende aldaar,

Ten tweeden male gedagvaard:

alle zoo bekende als onbekende of afwezige belanghebbenden bij de onbeheerde nalatenschap van AUGUST FRIEDRICH MöNNICH bovengenoemd,

om, door voorafgestelden Procureur, te verschijnen op Maandag den twintigsten Januarij 1800 twee en zestig, des voormiddags ten tien ure, ter kamere voor burgerlijke en handelszaken der Arrondissements-Regtbank te Arnhem, zitting houdende aldaar in het Paleis van Justitie, ten einde te hooren eisch doen en concluderen: dat

aangezien de requirant, verlangende van het beheer en de administratie door hem in voormelde onbeheerde nalatenschap gevoerd, in den vorm bij de wet voorgeschreven, aan de gedaagden rekening en verantwoording te doen, die rekening met de bescheiden ter Griffie der voormelde Regtbank ter inzage der belanghebbenden heeft nedergelegd,

het mitsdien der Regtbank moge behagen een Regter-Commissaris te benoemen, ten wiens overstaan die rekening door den requirant zal kunnen worden gedaan, en verder tot het opnemen, debatteren en sluiten der rekening te procederen volgens de wet, en te bepalen dat de kosten van het geding en die van het doen der rekening bij voorrang zullen worden gekweten uit het batig overschot.

En heb ik Deurwaarder afschrift van dit exploit aangeplakt aan de gaderplaats van voornoemde Regtbank, waarvan gelijke afschriften ... maal zullen worden geplaatst in de *Arnhemsche Courant* en het *Algemeen Handelsblad*, als daartoe bij voormeld bevel aangewezen.

De kosten zijn, behalve die der plaatsing in de dagbladen en buiten registratie, drie gulden vijf en vijftig centen.

(get.) D. HOOGENDIJK, *Deurwaarder.*

Geregistreerd te Arnhem den negentienden December 1861, deel 30, folio 180 verso, vak 5.

Ontvangen voor regt *f* 0.80, voor 38 opc. *f* 0.30½, te zamen een gulden tien en een halven cent.

De Ontvanger (get.) JANSON.

Voor getrouw afschrift

Mr. H. J. KRONENBERG,

(21980) *Procureur.*

Blijkens Acte, den 18den December 1861 voor den Notaris W. A. J. ELZEVIER DOM, te Amsterdam verleden, heeft de Ondergeteekende **ANDRÉ CHARLES LE GRAND**, Magazijnhouder, wonende te Amsterdam, aan de Mede-Ondergeteekenden **CHARLES FRÉDÉRIC LE GRAND** en **LOUIS DELPHIN LE GRAND**, beiden zonder beroep, mede wonende te Amsterdam, laatstgenoemde minderjarig, doch ter uitoefening eener na te meldene Affaire, behoorlijk handligting bekomen hebbende, toestemming verleent, om van den 1sten Januarij 1862, de door den Ondergeteekende op zijnen eigenen naam **A. C. LE GRAND**, te Amsterdam gedrevene Affaire in Porcelein en andere dergelijke Voorwerpen en hetgeen verder daartoe behoort, benevens het decoreren dier voorwerpen uit te oefenen onder den naam van **A. C. LE GRAND** alleen of in Vennootschap met anderen, voor hunne eigene rekening, zonder eenige aansprakelijkheid voor den eerstondergeteekende, te rekenen van gemelden 1sten Januarij, wegens eenige daden of handelingen onder die naam geschied.

A. C. LE GRAND.

C. F. LE GRAND.

(21987) **L. D. LE GRAND.**

HH. BANKETBAKKERS.

Een **CONFISEURS-BEDIENDE**, 30 jaar oud en 4 jaar in zelfde betrekking werkzaam, vraagt eene plaats tegen Januarij of Februarij e. k. Reflecterenden adresseren zich met franco brieven onder letter ... bij den Boekhandelaar K. W. PICKHARDT, te 's Hage.

FABRIEK.

Te HUUR of te KOOP, eene in het jaar 1858 **NIEUW GEBOUWDE FABRIEK**, waarin zich bevindt eene volledige Machine van 6 paardenkracht, eene ingemetselde ketel van 10 paardenkracht, eene kapitale Schoorsteen; ook nog afzonderlijk TE KOOP een ... Stoomdroogtrommel aangelegd voor Bloeddroogerij, ruim 3½ diameter, ruim 1 el breed, met stalen Kamwiel en Pijpen, alsmede een ... Perspomp, een en ander te bevragen, onder franco brieven, bij A. ... KING, Mr. Timmerman en Makelaar, Oostenburgergracht te Amsterdam. (21996)

UIT DE HAND TE KOOP

Een nieuw gebouwde **HUIZINGE**, grooten Tuin, Moesgrond en ... land, groot circa 3/4 bunder, gelegen aan den Haarlemmerweg, in de middellijke nabijheid van Amsterdam. Te bevragen bij den Makelaar P. PALMBOOM, N. Teertuinen, U U 57.

DE FRANSCHE BAZAR,

KORTE NIEUWENDIJK, L 47.

Maakt het Geëerde Publiek bekend, dat zijn MAGAZIJN voor aanstaande KERSFEEST ruimschoots voorzien is van **QUINCAILLERIEN, FRANSCHE SPEELGOEDEREN, PARFUMERIEN**, enz. Tegelijker tijd verzoekt hij het Geëerde Publiek zijn Magazijn een bezoek te vereeren, daar hij voor de Kinderen een **KERSBOOM** in gereedheid heeft gebragt. (21976)

Op een Cargadoors en Expeditie-Kantoor verlangt men tegen ... een **BURGER JONGELING**, voor Loop- en Schrijfwerk. Vereischten zijn goed Schrijven en rekenen en met de Hoogduitsche Taal bekend. Brieven franco met opgave van ouderdom, onder Letters L. J. ... Handelsblad.

Voordeelig Aanbod.

DOOR VERANDERING VAN BETREKKING wordt TE KOOP aangeboden: Eene sedert jaren bekende **KOFFIJHUIS- en SOCIETEITHOUDERS-AFFAIRE**, welke een goed Bestaan oplevert, met een zeer netten INVENTARIS, in de nabijheid der Beurs en ... Brieven Franco, onder Lett. M. E. A. bij den Boekh. G. D. ... Damrak, H 117.

MODES.

On demande une **PREMIÈRE DEMOISELLE**, sachant parfaitement travailler dans les **MODES** et au courant de la vente. s'Adresser franco, sous les initiales A. Z. chez Mr. W. J. KRUYT, libraire à ... hem. (21978)

BANKETBAKKERS-BEDIENDE.

Een **JONG MENSCH**, 20 jaren oud, R.-K. Godsdienst, van fatsoenlijke Familie, sedert meer dan vier jaren in het vak van **BANKETBAKKER** werkzaam en kunnende de beste getuigenissen overleggen, zag zich gaarne, hoe eerder hoe liever, onder aannemelijke voorwaarden als Bediende in dit vak geplaatst. Adres Franco, onder Lett. ... bij den Boek- en Musiekhandelaar H. J. VAN WEES, te Breda.

GEDRUKT TER DRUKKERIJ VAN HET ALGEMEEN HANDELSBLAD.

BIJVOEGSEL van het ALGEMEEN HANDELSBLAD
van Maandag 23 December 1861.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

'S GRAVENHAGE, Zitting van Vrijdag 20 December 1861.

Aan de orde is de voortzetting der

BERAADSLAGINGEN OVER DE STAATSBEGROOTING VOOR 1862,

en wel over Hoofdstuk XI (*Departement van Kolonien*).

De heer MIJER (voor zoover hoorbaar) vangt aan met eene verwijzing naar hetgeen in de Memorie van Beantwoording voorkomt, hetgeen hij releveert. De minister zeide: „Er blijft den ondergeteekenden nog een woord te rigten tot die *enkele leden* die zich hebben veroorloofd te spreken van *parasitische politiek.* Hij zal niet onderzoeken of die kwalificatie *juist,* — of zij *passend* is; maar hij wenscht aan die leden over te laten, zoo mogelijk eene andere kwalificatie te vinden over de politiek van die volksvertegenwoordigers, die den minister, wiens rigting zij *nu* met *woorden* zoo scherp veroordeelen, met de daad steunden toen de gronden, waarop *thans* hun oordeel zou moeten berusten, reeds aanwezig waren, terwijl die minister bovendien, na ronduit zijne denkbeelden te hebben uiteengezet, allen, die zijne rigting niet vertrouwden, openlijk uitnoodigde hem *niet* te steunen. Hun door niets geregtvaardigd verwijt spreekt nogtans eene zware beschuldiging uit tegen de houding *toen* door haar aangenomen."

Spreker behoorde niet tot hen van wie dat verwijt eener parasitische politiek afkomstig is, maar hij heeft de begrooting voor 1861 aangenomen omdat het programma van 23 April als het programma van het geheele kabinet was verkondigd; voorts ook naar aanleiding der redevoering des Ministers van Buitenlandsche Zaken en op grond der verklaring van den heer van Zuylen dat als de Minister van Kolonien verder ging, hij op al zijne ambtgenooten zou afstuiten. Onder die omstandigheden heeft hij vóór die begrooting gestemd. Thans zal hij zijne stem daar *tegen* uitbrengen als een gevolg van het verschil tusschen *toen* en *thans.* Hij karakteriseert dat onderscheid, wijst op het verschil in het kabinet over de koloniale politiek, dat geëindigd is met de terugtrekking des Ministers van Buitenlandsche Zaken uit het kabinet. Van den aanvang af, zegt Spr., scheen het programma niet de uitdrukking te zijn van het gevoelen des Ministers van Kolonien, en toch werd het programma verklaard te zijn de uiting van het geheele kabinet. Hij staat nu tegenover een geheel anderen kolonialen bewindsman dan destijds. Niemand kon verwachten, dat de voormalige secretaris-generaal van den heer Rochussen zou zijn gerigt tegen de koloniale politiek aan dien afgetreden minister. Hij wijst er op, hoe de minister er bij tegenwoordig was toen de heer van Zuylen in deze Kamer het zwaard van Damocles boven het hoofd van den minister hing, met andere woorden zeide: gij zijt een verloren man als gij verder gaat.

Hij hecht nu aan het programma van 23 April niet meer: dat programma is *verscheurd.* De Minister van kolonien had niet moeten treden in een kabinet dat zich behoudend noemde op koloniaal gebied. En dat dit zoo was staaft spreker met voorlezingen uit dat programma, vooreerst: wat betreft de algemeene koloniale politiek, welke *niet* was *tegenovergesteld* aan die van den afgetreden Minister, en ten andere uit de zinsneden betrekkelijk het consignatie-stelsel, waaraan de Minister later geheel andere uitlegging en uitbreiding gaf in strijd met het programma. Hij erkent wel dat onder een vroeger bestuur een verkoop van producten op Java heeft plaats gehad, maar op zeer beperkte schaal en als uitzondering in verband met de remises. Spr. schetst de nadeelen van den meerderen verkoop op Java, vooral wanneer dit zou plaats hebben tot de grens van het administratief tekort in Indie. Handel en scheepvaart zouden er schromelijk door benadeeld worden en onze markt van koloniale producten langzamerhand verdwijnen. De Minister zeide: toon mij de feiten aan waaruit blijkt, dat ik te ver ga of onvoorzigtige maatregelen neem. Spreker antwoordt met de redevoering van den heer Hoffman en anderen en meent dat de Minister te hard van stal geloopen is. Hij meent dat er genoeg is om aan te toonen, dat het Ministerie zijn eigen programma heeft verscheurd, en het verwondert hem dan ook niet, dat de heer van Zuylen zich afgescheiden heeft van zijne ambtgenooten. Teregt is door den heer Olivier opgemerkt, dat de Minister niet gaarne hoort, dat men van dat programma spreekt. Dit ministerie heeft alzoo de banier neergehaald, waaronder het is opgetreden.

En welke zal nu de koloniale politiek zijn? De heer van Bosse meende, dat de Minister de partijen door zou zeilen, maar de Minister heeft daartegen geprotesteerd, en zich beroepen op eene groote partij, welke tusschen de beide uitersten op koloniaal gebied staat. Doch liever dan zich bij gissingen te bepalen, onderzoekt hij het stelsel door den Minister geformuleerd. De Minister wil 1º. de instandhouding der cultures met inachtneming der regelen in al. 1—5 omschreven; 2º. streven naar het einddoel van al. 6, met de bevolking op zoodanige wijze, dat de voordeelen van den dwangcultuur door vrijwilligen arbeid aan het Gouvernement verblijven. Wat aangaat het *eerste* punt, schijnt de minister al dadelijk de uitvoering daarvan aan den gouverneur-generaal over te laten, en nu vraagt spreker hoe het mogelijk is het cultuurstelsel *in stand* te houden en de cultuur-procenten af te schaffen. Welke aanleiding bestond er tot zoodanigen maatregel? De minister zal wel zeggen: het besluit is nog niet genomen, het is in beraad bij het Indisch bestuur. Maar Spreker vreest dat deze stap zeer nadeelige gevolgen zal hebben. En wat het *tweede* punt, het einddoel van al. 6 betreft, zoo blijft Spreker zijne vroeger ontwikkelde stelling volhouden, dat het onmogelijk te bereiken is en dat het te spoedig streven naar dat einddoel tegen de strekking van het regeringsreglement is. De minister zelf schijnt evenwel geen vast stelsel of gevestigd denkbeeld omtrent de toekomstige oplossing van het vraagstuk te hebben, want hij verzocht ons zelf die al. 6 maar tot tijd en wijle te laten rusten; terwijl niet uit het oog mag worden verloren, dat met de oplossing door den minister bedoeld, geene der koloniale rigtingen bevredigd is, of haar uitvoerbaar acht. Diezelfde weifelmoedigheid, onvastheid en stelselloosheid meent hij te ontwaren in de uiteenzetting van het stelsel des ministers omtrent de *particuliere industrie.* Spreker treedt, ten betooge daarvan, in eene vergelijking der deswege gegeven voorstellingen in de zittingen van 30 Mei des vorigen jaars en 28 November van dit jaar, waarvan hij de hoofdstellingen bestrijdt. Het betreft de vermindering van de opiumpacht. Hij wil alleen dit zeggen, dat de kennisgeving daaromtrent aan de Kamer zoo gesteld is, dat zij aanleiding gaf tot verkeerde gevolgtrekkingen en dat overigens de minister erkent nog bekend te zijn met de gevolgen van dien maatregel voor 's lands kas. Aan het slot zijner rede resumeert Spreker nog eens de gronden voor zijn wantrouwen, dat nog versterkt wordt door de ondersteuning, die de minister van de liberale partij ontvangt, niettegenstaande zij op andere punten toch in oppositie blijft. Hij komt nogmaals terug op het programma van 23 April, betreurt andermaal de aftreding van den heer van Zuylen en constateert dat daarmede het behoudend element uit het kabinet is verdwenen.

De heer MACKAY vat met schroom het woord op, na de doorwrochte rede van den heer Mijer. Hij zal drie punten behandelen: 1º. een woord in het midden brengen naar aanleiding der gehouden discussie; 2º. een oogenblik stilstaan bij het vraagstuk van den dag; en 3º. de begrooting zelve bespreken.

Wat het eerste punt betreft, zoo heeft de heer Heemskerk gisteren eene plaats uit het verslag der staatscommissie aangehaald, ten betooge dat het denkbeeld dier commissie was om Java alleen voor de dwangcultuur te wijzen, en de Buitenbezittingen voor de particuliere industrie. Spr. acht dit onjuist. In het rapport wordt gezegd dat op Java het bestaande cultuurstelsel op den voorgrond treedt, maar daarnaast de particuliere ontginning bloeit in veel grootere mate dan men zich voorstelt. Dit komt overeenkomen in het verslag voor. De afscheiding dus door den heer Heemskerk aangegeven, om het cultuurstelsel tot Java en de particuliere industrie tot de Buitenbezittingen te bepalen, is niet gegrond op het verslag der commissie. De commissie is dan ook niet geroepen plannen van ontginning of cultuur te geven, maar alleen om plannen van kolonisatie voor te stellen. — Een ander punt. Er is veel geproken over het programma van 23 April. Maar is dat zóó behoudend? Hij leest eens het programma op dit punt naauwkeurig na. „Wij gelooven" wordt in dat programma gezegd, „dat in het belang van Nederland, maar vooral ook in het belang van Indie eene omkeering zich geenszins laat aanprijzen." Maar waar is de opposant die omkeering wil? Hij leest verder: „Indie moet blijven wat het nu is, eene Nederlandsche bezitting. Hiermede willen wij niet hebben verstaan dat Indie uitsluitend ten voordeele van het moederland behoort te worden geëxploiteerd." Welnu, wie betwist dat? In diezelfde zinsnede wordt gezegd: „Het is goed en billijk, dat men er zich op toelegge de voornaamste grieven tegen het cultuurstelsel weg te nemen en dat aan de sluimerende krachten die zich naar vrijen arbeid en vrije industrie uitstrekken, een *uitweg* worde gegeven." Wat is nu zoo behoudend? En wat zegt het programma verder? „Dat alles kan geschieden, zonder dat de gouvernements-cultures behoeven te wijken voor bijzondere ondernemingen, of dat de Staat *zonder compensatie* afstand zou behoeven te doen van de voordeelen die hij nu uit het cultuurstelsel geniet, om die aan particulieren weg te schenken." Spr. gelooft dat menigeen dit programma zou onderschrijven als zeer liberaal. Het komt hem ten minste niet zoo behoudend voor als men thans doet voorkomen Wat de ministeriele kwestie betreft, zoo heeft hij daarin nooit iets anders gezien dan dat de Minister van Kolonien, eenmaal in het kabinet zijnde, niet aan den leiband wilde loopen waaraan de Ministers van Kolonien gewoon waren te loopen. Hij gelooft dat die kwestie zich daarin oploste, dat men meer vrees begon te krijgen voor een onafhankelijken Minister van Kolonien, waaraan men niet gewoon is. Nu heeft men ook dezen Minister verweten dat hij te liberaal is. Spreker herinnert dat men ook hem wel eens genoemd heeft eene soort van Hoëveliaan, en hij heeft daarop geantwoord: als de spreker uit Almelo denkt als de spreker uit Arnhem, dan denkt de spreker uit Arnhem ook zóó als de spreker uit Almelo en dan mag hij zeggen: de heer van Hoëvell is een Mackayaan.

Spreker komt nu tot zijn tweede punt, het vraagstuk van den dag. Men heeft in deze discussie den Javaan op dien blaauwen berg laten wandelen met een touw. Spreker gaat ook rond met eene lijn, en dat is: zijne vroegere redevoeringen. Hij herinnert aan hetgeen hij reeds in 1850 gezegd heeft, namelijk of vrije cultuur niet meer doeltreffend is dan dwangcultuur; of matiging in het bestaande niet mogelijk is, en of er geen meerdere inlanders en welvarenden konden worden toegelaten die vertrouwen inboezemen. Later, in 1852, is hij op dat denkbeeld nader teruggekomen. Hij vroeg toen of datgene wat verouderd is niet kon worden opgeruimd; en of men geen anderen weg kon volgen. En nog laatstelijk heeft hij verklaard te behooren tot hen die ontwikkeling tot zekere hoogte wenschen. Spreker ligt dus ook aan een koord en hij kan ook thans onderschrijven wat hij vroeger gezegd heeft.

Spreker wijst vervolgens op de al. 1 en 6 van art. 56 van het Regeringsreglement. De heer de Brauw zeide gisteren dat de Minister dan eens § 1, dan weder § 6 op den voorgrond stelde. Spreker meent echter dat de zaak veel dieper zit. Het denkbeeld van art. 56 is, om hier het beginsel aan te nemen, dat het kunstmatig cultuurstelsel niet moest blijven bestaan, en men heeft toen tevens begrepen dat het monopolie-stelsel niet kon worden behouden. Daarom is al. 6 opgenomen. Men heeft het verledene gepeild, het tegenwoordige getoetst en de toekomst voorzien. Wat is toch de zaak? Men wil, als wij eens de directe voordeelen niet meer zóó noodig hebben, gerust zijn dat de indirecte voordeelen niet zijn verzuimd. Door den heer van Heiden-Reinestein is gisteren gesproken van „den Javaan dien wij geroepen zijn te ontwikkelen." Maar dit herinnert spreker juist aan een van de allereerste adviezen aan Koning Willem I ingediend door een man, die zich in deze Kamer zelven eene eerzuil heeft gesticht, den heer van Alphen. Hij zegt in zijn advies vijftien jaren met Javanen, Chinezen enz., te zijn omgegaan, en overtuigd te zijn dat men de dwangmiddelen, thans gebezigd om hen tot werken te noodzaken niet op eens moet afschaffen, maar langzaam verzachten. Nu heeft de heer Nolthenius gesproken van te veel activiteit. Maar spreker zegt, dat aan al. 6 nog nooit is gedacht, en vraagt of het nu zoo verschrikkelijk is als men daaraan eens eindelijk denkt. Men heeft ook gewezen op het gevaar van de particuliere industrie, maar die bestaat al lang. Laat men die regelen, legt er belasting op, maar in de zaak zelve bestaat geen bezwaar. Met de particuliere industrie zal het cultuurstelsel niet bedorven worden. Ja maar, heeft men gezegd, die afschaffing van de cultuurprocenten, dat is de spil waarop het cultuurstelsel draait. Spreker vindt dit een zeer zwakke spil, want juist door die cultuurprocenten heeft men de ambtenaren aanleiding gegeven om het cultuurstelsel veel te veel uit te breiden. De afschaffing dier cultuurprocenten is dus geen aanval op het cultuurstelsel, maar eene verzachting.

Men heeft ook gewezen op het gevaar van vrijen arbeid door middel van contracten met de Inlandsche bevolking. Maar men neme nu eens aan, de Minister probeert dat; dan is dit nooit anders dan eene *wijze* van uitvoering ter bevordering van het cultuurstelsel. Hierdoor zal de bevolking niet worden gedrukt. Men kan nu wel zeggen, het is onvoorzigtig, maar nadeelig is het niet. Nu de *opium*, een oude vijand. Toen Spreker voor de eerste maal den moed had in deze Kamer over koloniale zaken te spreken, had hij dit punt aangehaald en de heer Baud antwoordde hem toen, dat hij hem deze zaak wel eens nader aan het verstand zou brengen bij een boekje. Dit is dan ook werkelijk verschenen, en in dat boekje wordt aangetoond, dat de afschaffing der opiumpacht toch niet zal baten. De Staats-commissie van 1803 heeft van dien handel gezegd, dat de handel in opium een der nadeeligste en schadelijkste zaken is die het toenmalig bestuur in Indie onteerde. Als dit nu zoo is, als er is eene opbrengst, die onteert, dan vraagt hij of het niet den Minister vereert, die hieraan paal en perk wil stellen. Spreker zal nooit vergeten wat hem eenmaal door een Oost-Indisch heer gezegd is, dat men namelijk in Indie moest zijn geweest, om overtuigd te worden van den allernadeeligsten invloed van het opiumgebruik op den Indiaan, en dat, als men hart voor de Indianen heeft, men het eerst op de afschaffing van opiumgebruik moet aandringen. Al moet de Staat zich dus eenige offers getroosten, Spreker meent dat daartegen, in het belang der Javanen, niet mag worden opgezien.

Maar zijn er dan geene redenen van vrees? Spreker heeft er misschien drie. Zijne eerste vrees is, of de tegenwoordige Minister zich wel op het moeijelijke standpunt, waarop hij thans staat, zal kunnen staande houden. Het zal hem daarom aangenaam zijn de rede van den Minister te hooren, om ten dien opzigte alle vrees bij hem te doen ophouden. Zijne tweede reden van vrees is gelegen in hetgeen de heer Thorbecke den 6den December zeide. Hij vroeg namelijk, of de heer Mijer in hem een bondgenoot zou willen zien, hem, die vrijheid en ontwikkeling voorstaat, als bondgenoot van het stelsel van dwang. Spreker meent hierin te zien eene contra-oppositie; dat men naast het cultuurstelsel iets anders wil stellen. Hij verlangt ontwikkeling zonder dwang. Eene derde reden van vrees is, dat de tegenwoordige Gouverneur-Generaal niet met de noodige voorzigtigheid zal te werk gaan. Volgens de juiste berigten toch zou die Gouverneur-Generaal dadelijk na zijne aankomst, eenige plankjes, waarop stond: *Verboden toegang* hebben doen wegnemen. Dit is nu wel eene kleinigheid, maar hij gelooft toch, dat de Gouverneur-Generaal niet al te voorbarig moet zijn.

Men heeft in deze discussie veel gesproken over Oostersche beelden, maar nog niet van Oostersche vizioenen. Spreker heeft een zoodanig vizioen gehad. Hij kwam in de Kamer, zag daar de geheele vergadering en als Minister van Kolonien, den graaf van den Bosch. Onder die leden waren drie specialiteiten van vroegeren tijd. De graaf van den Bosch komt met zijn cultuurstelsel voor den dag en daarop toonen die drie specialiteiten het gevaarlijke van dit stelsel aan; men zegt, dat daardoor alle particuliere krachten zouden worden tegengegaan, dat het monopolie in de hand zou worden gewerkt, enz. Eindelijk werd het cultuurstelsel afgestemd en zijn vizioen was verdwenen. Spreker heeft wel eens gedacht of, als het stelsel zoo was voorgedragen, het er dan wel zou zijn doorgegaan. Maar dan moeten wij ook billijk zijn. Het cultuurstelsel is wel de hefboom van Indie, maar aan den anderen kant mag niet in plaats van een hefboom, dwang worden opgelegd. Wij moeten hier alleen het oog hebben op het belang van Indie en van het moederland. Nederland moet zijn het wezenlijke moederland van Indie, dat het bij den leiband neemt om het eenmaal vrij te maken.

Ten *derde* staat spreker stil bij de begrooting voor het departement van Kolonien. Het stelsel voor de begrooting voor Indie begint bij spreker hoe langer hoe meer ingang te vinden, omdat, als er meer van het batig slot wordt afgenomen dan volstrekt noodzakelijk is, het niet onbillijk is, dat de wetgever daarvan rekenschap vraagt. — Verder wijst spreker op de voorgedragen subsidien voor West-Indie en de kust van Guinea en op het tractement van den secretaris-generaal bij het departement. Hij zal deze punten echter later bij de afzonderlijke artikelen behandelen. — Ten slotte zegt spreker, dat hij deze zaak niet beschouwt als eene kwestie van geld, maar als eene zaak die verder leidt, en dat men zich hier moet afvragen: wat is het waarachtige belang van Indie en van het moederland?

De heer DUYMAER VAN TWIST zal niet over de rede van den heer Wingens uitweiden. Hij meent dat die spreker hem gevoelens heeft toegedicht, waarvan ieder eerlijk man een afkeer heeft. Hij wil alleen zeggen, dat men op die wijze zich zelven meer compromitteert dan dengenen, dien men compromitteren wil. Hij spreekt dan ook niet meer over die redevoering. Hij zal zich alleen bepalen tot enkele andere punten, om de waarheid, die dreigt verzwolgen te worden, te doen uitkomen. Als men de liberale partij te gemoet voert: gij wilt het cultuurstelsel sloopen, dan is het antwoord: neen, wij willen het *zooveel mogelijk* behouden, zooals de *wet* het voorschrijft. Als men nu zegt het regerings-reglement wil het behoud van het cultuur-*stelsel*, dan zegt hij: de wetgever stelde belang in de *cultures*, niet in het cultuur-*stelsel* zooals dat nog is; de wetgever stelt belang in de *productie* en de *producten.* Ook dan, als het einddoel van art. 56 bereikt is, wil de wetgever de *cultures* behouden, want ook met dat einddoel zullen de cultures kunnen behouden blijven, zonder tusschenkomst van het Gouvernement. Als men dan zegt, gij wilt de voordeelen van den Staat aan particulieren prijs geven, dan antwoordt hij: dit is ten eenenmale onjuist. Wij willen ze voor den Staat *behouden.* Gedurende al de phases bij art. 56 bedoeld, heeft de wet het oog niet alleen op al. 6, maar op al de voorafgaande bepalingen, waaronder bij v. dat de belooning der bevolking zoodanig moet zijn, dat de gouvernements-cultuur gelijke voordeelen voor de bevolking aanbrengt als de particuliere teelt. Dus is over het *behouden* geen verschil; dat verschil ligt alleen in de *wijze waarop* de voordeelen zijn te *behouden.*

Wanneer men zegt: bij de beoordeeling van art. 56 geldt het de vraag wie die producten hebben zal, de Staat of de particulier, dan zegt hij: neen, de vraag is niet *hoe* de producten kunnen verkregen worden, maar wel *wie* ze hebben zal en dat is eene vraag die niet behoort tot het *cultuur*-stelsel, maar tot het *consignatie*stelsel, en spreker heldert dit op door het voorbeeld der suikerindustrie. Is het niet om het even of het Gouvernement bedingt een picol suiker, of de waarde van die picol betaalt? — Als men zegt: gij wilt de particuliere industrie bevorderen ten koste der gouvernements-cultures, dan antwoordt hij: dit is weder onjuist. Wij willen eenvoudig de plaats aanwijzen waar zij, zonder gevaar voor de gouvernements-cultures, zich kan ontwikkelen, en wij willen die particuliere teelt, ook bij behoud van de gouvernements-cultuur, dienstbaar maken aan voordeelen voor de schatkist en aan de belangen van handel en scheepvaart. — Als men zegt, gij wilt den dwang van het gouvernement vervangen door dwang van voorschriften, dan is zijn antwoord: niets is verder van onze bedoelingen dan deze *absurditeit.* Wij willen alleen den weg openen langs welken zich vrije ondernemingen zelfstandig zullen kunnen vestigen ten voordeele van Moederland en Kolonien. Nu zal men wel zeggen dat hij daarmede niets nieuws verhaalt, maar ook van de andere zijde heeft hij niet veel nieuws vernomen.

Na deze algemeene beschouwing gaat hij over tot enkele afzonderlijke punten, naar aanleiding der redevoeringen van verschillende sprekers.

1º. De heer Nolthenius. Die rede is daarom opmerkelijk, omdat zij juist heeft gekarakteriseerd wat men wil. Die spr. zeide tot den Minister: gij wilt voorwaarts streven, terwijl wij *lijdelijk* afwachten; gij wilt actief zijn, terwijl wij passief zijn, en hij hoopte dat de Minister hem gerust zou stellen. De heer Duymaer van Twist hoopt dat niet. Een lijdelijk en passief gouvernement kan ook hier te lande geen gouvernement zijn, en de Indische maatschappij vooral is eene maatschappij die actie noodig heeft, en eene regering behoeft, niet eene die alles zou willen *reglementeren,* maar die het oog heeft op alles, die alle hinderpalen wil wegruimen, die de ontwikkeling der particuliere krachten op elk gebied, materieel zoowel als moreel in den weg staan.

2º. De heer Heemskerk heeft het doen voorkomen alsof spr. gezegd had dat de koffijcultuur niet anders kon blijven bestaan dan op den tegenwoordigen voet. Neen, zegt spr., maar wel kan ik gezegd hebben dat de koffijcultuur kan blijven buiten de regelen van art. 56, omdat zij reeds nu op andere grondslagen rust. — Dezelfde spreker gaf aan art. 49 van het regeringsreglement eene uitlegging, alsof de Gouverneur-Generaal zou zijn onafhankelijk, en wel in dien zin dat de Opperbestuurder niet de bevoegdheid zou hebben tot het concurreren, controleren of vernietigen van handelingen van den Gouverneur-Generaal. Als men dat aanneemt, zegt de heer van Twist, wat blijft er dan over van het opperbestuur des Konings en van de *prerogatieven* der *Kroon*? M. i. is geene enkele handeling van den Gouverneur-Generaal uitgesloten van contrôle, censuur of *vernietiging* door den Koning, noch wat betreft de uitvoerende, noch zelfs de wetgevende magt aan den Gouverneur-Generaal opgedragen; want ook daarin gaat het besluit van den Koning boven de verordening van den Gouverneur-Generaal. Hij heeft nu alleen gesproken van het *beginsel* of er *bevoegdheid* tot *vernietigen* bestaat. Hij spreekt niet over de uitoefening er van, of de misbruiken waartoe het kan aanleiding geven. Het zou bijv. zeer verkeerd zijn, wanneer door maatregelen van hier de kracht van het bestuur in Indie werd verlamd. Maar ook voor dat misbruik zou de Vertegenwoordiging kunnen waken, en dat behoort zij te doen. Men vergete niet dat de Minister van Kolonien verantwoordelijk is. Maar de bevoegdheid des *Konings* is *onbetwistbaar.*

Een woord nog over de verandering der opium-pacht. Hij zal zich wel wachten een voorbarig oordeel over die moeijelijke zaak uit te spreken, waarvan wij nog weinig weten. Hij wil alleen den heer Heemskerk antwoorden, die gezegd heeft dat door den maatregel van 1854 het verbruik van opium is vermeerderd. Tegen dat ongestaafd beweren stelt hij eenvoudig de ontkentenis en vraagt naar het bewijs.

De heer WINTGENS vraagt het woord voor een persoonlijk feit, daarin bestaande, dat hij den heer van Twist gevoelens zou hebben toegedicht waarvan elk eerlijk man een afkeer heeft. Ik heb, zegt hij, niemand iets toegedicht of willen toedichten; ik heb alleen gesproken om inlichtingen in te winnen en heb vragen gedaan. Ik heb niets toegedicht, maar ook niets ontvangen. De spreker uit Almelo heeft eenige geestige kwinkslagen te berde gebragt, maar geen antwoord op mijne vragen. Ook de heer v. Twist heeft zich niet anders bewogen dan op het terrein van art. 56, en daarom herhaalt spreker: verruim uw gezigtskring en geef ons de uiteenzetting van uw stelsel.

De heer DUYMAER VAN TWIST laat het aan de Vergadering over te beslissen of die spreker niet over bedoelingen heeft uitgeweid en of daarin niet het karakter van toedichting lag?

Na de schorsing is het woord aan den heer VAN VOORTHUYZEN. De Minister, zegt die spreker, vraagt eene bepaalde uitspraak over zijn stelsel. Maar kan de Minister reeds nu zoodanige stemming verwachten van eene vergadering, waarvan zoo velen verklaren dat zij zoo weinig kennis van de zaak hebben en waar het zulke moeijelijke vraagpunten betreft? Wil de Minister aan zijn stelsel de algemeene beteekenis hechten van vooruitgang, van wegruiming van gebreken en van het voorbereiden van een toestand van algeheele ontwikkeling, dan zullen velen met hem medewerken. Maar bij de moeijelijkheid om nu reeds over het bepaalde stelsel van den Minister te oordeelen komt het hem raadzaam voor, om den Minister tijd te laten zijn stelsel te ontwikkelen, en spreker wil daarom nu nog geen bepaald oordeel vellen. Hij raadt voorzigtigheid aan en in dien zin wil hij den Minister ondersteunen.

De heer BLUSSÉ beantwoordt den heer Hoffman die gesproken heeft van vaderlandslievende bedoelingen, maar — zegt spreker — het verschil bestaat alleen in de *opvatting* van vaderlandslievende bedoelingen. Intusschen staat éene zaak bij ons beiden vast, dat de markt van koloniale producten, moet *behouden* blijven. Maar de heer Hoffman vreest dat een gevolg der inkrimping van het consignatie-stelsel zal zijn *vermindering* dier markt, en ik, zegt spreker, houd het tegendeel staande, maar mijn oordeel rust op feiten. Reeds ten vorigen jare heb ik aangetoond dat de particuliere uitvoer grootendeels alleen naar het moederland was. Ik heb nu de staten van twee jaren verder voor mij, namelijk de staat van uitvoer van Java en Madura over 1860, waaruit blijkt dat de totale particuliere uitvoer heeft bedragen *f* 47,185,550 en de gouvernements-uitvoer *f* 47,478,957. Waarheen hebben nu die partikuliere producten hun weg gevonden? Er is naar den Indischen Archipel *beoosten* de Kaap, dat is China, Japan enz., uitgevoerd voor *f* 13,811,498. En nu zal men toch wel niet zóó behoudend zijn om te vergen dat die producten eerst rondom de Kaap naar hier werden gebragt en dan teruggezonden naar die landen? — Er schieten dus over 33 millioen en daarvan zijn 28 *naar Nederland* uitgevoerd; de overige 5 millioen zijn verdeeld, en daarvan 2½ millioen naar Frankrijk. En wat nu *het belang van de schatkist* betreft, die spreker heeft gesproken over den onvoordeeligen afloop van twee veilingen die te Padang hebben plaats gehad. Dat is zoo, maar het verwondert den heer Blussé dat die veteraan in den handel niet acht heeft geslagen op een zamenloop van omstandigheden die daarop invloed hebben uitgeoefend, als daar zijn: 1º. dat de particuliere vrachten waren gestegen boven de gouvernements-vrachten. 2º. De rijzing der prijzen hier te lande waarvan men ginds bij de veiling nog geen berigt had. Spreker leest voor een handelsbrief van een vriend uit Batavia, waarin deze zegt overtuigd te zijn dat er *f* 2 meer per picol zoude zijn gemaakt, ware de Padangboot eenige dagen later van hier vertrokken na aankomst der mail uit Holland.

Nog iets: men moet ook niet twee veilingen afzonderlijk nemen, maar een doorslag maken, en dan zal men vinden dat de koffij meestal eenig voordeel opleverde boven hier, maar de suiker een *enorm voordeel.* Uit de laatste Oost-Indische remise-rekening blijkt dat de suiker hier netto opleverde *f* 14.33 per picol, terwijl er te *Batavia* *f* 16 a 19 voor werd gemaakt. Het heeft hem ook gefrappeerd, dat de heer Mijer zeide dat hetgeen men wint weder in den wissel verloren wordt. Die voorstelling is onjuist, want het verlies van den wissel komt ten laste van hem die koopt, maar nooit van het *Gouvernement.* — Nog moet hij den heer Hoffman antwoorden, die zeide, dat men die hooge prijzen der producten te danken heeft aan de periodieke veilingen, want in den tusschentijd heeft men een zeker monopolie. Dit is een bekend argument, dat honderde malen wederlegd is. daarmede dat de koffij als zij verkocht is, niet onmiddellijk komt in handen van den consument, maar dat deze ze van de tweede hand ontvangt, en dat de Java-koffij niet de eenige soort is.

Een enkel woord aan den heer Wintgens, die het consignatiestelsel heeft vergeleken bij een prachtig gebouw, dat gesloopt zou worden door een nieuw soort van Droogstoppels. Hij vraagt echter: wie zijn de Droogstoppels? zij die op een vrij veld zich eerlijk willen bewegen, of zij die elk, die in concurrentie treedt, uitkrijten als een onderkruiper, het gewone argument van privilegie en monopolie. Ik ben, zegt spreker, waarlijk geen voorstander van de slooping van het consignatie-stelsel. Men moet langzaam te werk gaan. Nadat vele jaren de handel aan handen en voeten gebonden was, zou het verkeerd zijn het stelsel nu op eens prijs te geven; en de handel zelf zou niet bij magte zijn al die goederen te koopen. Hij zou ook niet de hand willen slaan aan dat groote handelsligchaam; dat ligchaam zal ons juist bevorderlijk zijn: het moet meer en meer handelsligchaam worden gelijk het ook reeds wordt. Het moet meer worden handelaar dan bloot agent van het Gouvernement.

Ten slotte beantwoordt hij den heer van Heiden van Reinestein, die het deed voorkomen alsof fortuinzoekers aasden op de koloniale voordeelen. Dergelijke uitdrukkingen zijn een wanklank in de vergadering der Vertegenwoordiging en bovendien ten eenenmale ongepast, vooral als wij op koloniaal terrein treden; waaraan hebben wij de kolonien anders te danken dan aan die moedige particulieren, die door hun ondernemingsgeest en volharding de Indien veroverden? Hij zegt aan dien spreker, dat als de welgestelden in den lande nu minder belasting behoeven op te brengen, dan moesten en zouden zij dat in grootere mate als er geene kolonien waren; en dien beteren toestand hebben zij te danken aan die *avonturiers.* En wie waren de stichters van het cultuurstelsel? Mannen van nederige afkomst met helder hoofd en ijzeren wil, en die daardoor zoowel hun fortuin als dat van den Staat gegrondvest hebben. Wat spreekt men dan van fortuinzoekers? De Koning heeft er anders over gedacht, want hij heeft hen geadeld. Die spreker heeft zeker niemand willen beleedigen, en hij kent mij te goed, dan dat ik iemand zou willen beleedigen, maar hij veroorlove mij het aardig gezegde van een voormalig lid dezer Kamer, die zeide dat het met vele adellijke familien hier te lande zeer slecht af,

zijn gegaan als zij zich niet gekruist hadden met andere familien, waarvan zij de dochters namen, al was de bruid niet mooi.

De heer GEVERS DEYNOOT heeft reeds bij de algemeene beraadslagingen gezegd, dat hij niet ongerust is omtrent de politiek van den minister van kolonien. Deze discussien hebben niet veel licht over de zaak verspreid. Buiten de Kamer heeft men op koloniaal gebied agitatie trachten te bewerken, men heeft de groote alarmklok geluid. Het schijnt alsof dit ook in deze vergadering is overgegaan. Omtrent het hoofdpunt bestaat eenig verschil, maar men komt op een verkeerden weg als men hier spreekt van Droogstoppels, pangka-contractanten; dit komt hier niet te pas. Welke is nu de politiek van den minister van kolonien: hij wil de misbruiken in de Oost-Indische huishouding opruimen; hij wil ontwikkeling en vooruitgang en streven naar vrijen arbeid, op grond van art. 56. Men heeft art. 56 hier genoemd een sphynx. Maar Spreker ziet in dat artikel niets raadselachtigs, mits men het leze zonder vooringenomenheid. Spreker is een leek in koloniale zaken, maar hij gelooft toch dat men niet genoeg partij trekt van de bezitingen, die wij in de Oost hebben. Hij gelooft dat die meerdere voordeelen te verkrijgen zijn door meer ontwikkeling en beschaving van den Javaan. Hij erkent dat in de laatste 25 jaren reuzenschreden zijn gedaan; hij herinnert zich dat men, in zijne jeugd, de Oost beschouwde als eene soort van ballingsoord; nu is hierin verandering gekomen, maar er kan nog meer gedaan worden. Naar zijn oordeel moet in Indie meer het Europeesch element, Europeesch kapitaal, worden ingevoerd. Hij is hierin bevestigd geworden door de rede van prof. Vriese, bij de opening zijner lessen gehouden. Vraagt men: verlangt gij dan eene Westersche huishouding, Westersche beginselen in de Oost? dan antwoordt hij, neen; maar hij verlangt met voorzigtigheid verbetering in den bestaanden toestand. Men zegt in Indie is een ander ras, de Javaan is lui; maar dit is toe te schrijven aan een slecht bestuur. De Javaan is een kind dat geleid moet worden; goed, maar dan handele men met hem even als met een kind en trachte hem tot een mensch te maken. De Javaan heeft geene behoeften; Spreker gelooft dat dit een gevolg is van den onwetenden toestand, waarin hij thans wordt gehouden. De Javaan is vatbaar voor ontwikkeling en dit is de groote taak, die op Nederland rust. Omtrent het consignatiestelsel zal Spr. niet spreken; hij is overtuigd, dat de minister dit niet wil afschaffen, maar dat het zijn voornemen alleen is op Java zooveel producten te verkoopen, als noodig is tot aanvulling van het Indisch tekort. Hij gelooft dat dit voorzigtig is. Omtrent het cultuurstelsel en de veranderingen daarin te brengen, zal Spr. weinig zeggen, het is een moeijelijk onderwerp. Hij gelooft dat hierin met voorzigtigheid moet worden te werk gegaan. Dit stelsel staat in het naauwste verband met de Indische huishouding en het denkbeeld van grondbezit dáár bestaande. Ten slotte zegt Spreker dat het financieel verband van onze Regering met onze Indische bezittingen kunstmatig is en niet steunt op gezonde regelen; of is het een gezonde toestand, dat de Hooge Regering zelve is landbouwer, assuradeur en koopman? Is het een gezond beginsel, dat onze financien afhankelijk zijn van eenige balen koffij of suiker meer, die door de Regering zelve ter markt worden gebragt? Zoodanig stelsel moet men niet handhaven; onze inkomsten uit Indie moeten op meer zekere grondslagen rusten. Spreker gelooft, dat vooruitgang in Indie mogelijk is, dat misbruiken opgeruimd en het Europeesch element er meer ingebragt moet worden, met toeneming van vrijen arbeid. Alles moet uitkomen tot voordeel van het Moederland en de Kolonien. Spreker gelooft, dat de Minister op dien weg vertrouwen verdient, wanneer hij die beginselen met beleid in toepassing brengt. Hij zal den Minister gaarne steunen als hij op dien weg voorstellen aan de vergadering doet.

De heer COOL acht het thans de pligt van ieder afgevaardigde om zijn gevoelen uit te spreken, daar het eene kwestie geldt waarmede de dierbaarste belangen des Vaderlands betrokken zijn. Daartoe behoeven geene lange redevoeringen; want het blijkt bij iedere discussie over Koloniale Zaken, dat er weinig nieuw licht over ontstoken wordt, dat men zich in denzelfden cirkel rondwendt, en ten slotte alles weer neerkomt op de vraag: kan ik vertrouwen schenken aan den Minister, die zulke hoogstgewigtige belangen in handen heeft? Spreker nu zegt, dat hij met de grootste belangstelling de redevoeringen aangehoord heeft van de Sprekers, die 's Ministers stelsel veroordeelen; naar zijne bescheiden meening heeft geen hunner de vraag beantwoord: "wat wil men bij de instandhouding van de dwangcultuur van de Indische maatschappij?" Het *statu quo* ook in dat opzigt behouden? Zoo ver gaat z. i. niet de kracht der besluiten, die men hier noemt. En al wilde men, de algemeene vooruitgang, de stroom des tijds is niet te keeren; men vergete ook niet, dat dáár in Indie sedert lang pogingen zijn aangewend om de Inlandsche bevolking op eene andere, op eene betere toekomst te wijzen; pogingen, die men zelfs dreigend heeft voorgesteld als een argument voor eene slaven-emancipatie. Telkens heeft men hier ook gezegd, dat men door bevordering van zedelijkheid en godsdienstzin eene meer zekere en duurzame hervorming en verbetering der Indische bevolking moest trachten te bevorderen. Wie zou daarvan ook niet de beste uitkomst verwachten? Maar, zegt Spreker, men wijzige dan eerst het Reglement, want, wat wil men, onder voorschriften als daarin voorkomen, van het Christendom verwachten? Spreker haalt art. 109 van het Regl. aan. Hij vraagt het, of het consequent is millioenen veil te hebben voor de vrijmaking van slaven en eene slavernij van arbeid onveranderlijk vast te houden onder eene veel talrijkere en meer ontwikkelde bevolking.

Spreker was van de optreding des Ministers af, en nadat hij zoo rondborstig zijn stelsel had ontwikkeld, dan ook geneigd hem te ondersteunen; maar er was toen nog geen stap gedaan. Evenwel toen de Minister in de zitting van 30 November aankondigde, dat hij in twee belangrijke opzigten stappen had gedaan — de opheffing der cultuurprocenten en de maatregel met de opiumpacht — toen is Spreker teruggedeinsd. Heeft de Minister dan niet reeds dadelijk bij zijn optreden, de *panique* opgewekt, die alleen het *spreken* over hervorming in de koloniale politiek overal te weeg brengt? En ware het nu niet beter geweest dat men nog tot geenerlei maatregel van dien aard ware overgegaan? Er was immers nog zoo veel te doen om hier het vertrouwen te winnen. De oude koloniale oppositie verlangde mededeeling van stukken, de tegenstand bij andersdenkenden moest tot zwijgen gebragt worden, en was het dus, Spr. herhaalt het, niet beter geweest dat de Minister nog niets had gedaan om eene ontstane vrees te wettigen?

De zending van een nieuw Gouverneur-Generaal heeft bijkans in dezelfde oogenblikken zamengetroffen met de optreding van een nieuw Minister. Zou het nu niet rationeel geweest zijn de denkwijs van dien nieuwen Landvoogd af te wachten, alvorens tot verwezenlijking van nieuwe denkbeelden over Indisch beheer over te gaan? Velen zwer, zegt Spr., kennen dien Landvoogd als een man van liberale beginselen, van een vast karakter, en die den naam heeft dat hij gaarne alles zelfstandig onderzoekt. Kan men nu niet verwachten dat hij, na b. v. een jaar in Indie met plaatsen en personen bekend te zijn geworden, op de hoogte zal zijn, om te doorzien of de toestand dáár voor verdere ontwikkeling rijp en vatbaar is? En als de Minister nu in dien tusschentijd ook onderzoek had ingesteld, zijne maatregelen voorbereid, maar zich *nu* nog had onthouden, zou de Vertegenwoordiging over een jaar dan niet beter ingelicht hebben kunnen worden? Spreker acht het niet goed, nu reeds zulk een greep in de Indische huishouding te doen; een maatregel, waarvan hij het nut nog niet bevat en die de belangen der bevolking onmiddellijk raakt.

Spreker zal de nadere inlichtingen des Ministers afwachten over de opium-aangelegenheid; maar alleen de volstrekte zekerheid dat er in den eersten tijd, en tot zoo lang de denkwijs van den nieuwen Landvoogd volledig bekend zal zijn, er niets zal worden hervormd, en dat de verkoop van producten in O. I. geene uitbreiding zal ondergaan, — alleen die zekerheid zou Spreker kunnen bewegen zijn vertrouwen aan den Minister te schenken.

De heer VAN HEUKELOM (voor zooveel verstaanbaar) stelt op den voorgrond, dat ons belang eischt de materiele voordeelen van Indie te verzekeren. Ook hij wenscht omtrent het cultuurstelsel opvolging van art. 56 van het regerings-reglement, en voorts ontwikkeling van particuliere krachten, die onmetelijk zijn in vergelijking met die van het gouvernement. Hieruit blijkt ook, dat de gouvernements-cultures stationnair zijn gebleven. Wat het consignatiestelsel betreft, zou hij schromen voor onvoorzigtigheden, maar hij wijst er op, dat wij leven in een tijd van agitatie, hetgeen gevaarlijk is voor het beleven van een kalm oordeel. Die agitatie wordt helaas gebruikt als regeringsmiddel, of anders als middel om de Regering te belemmeren. Men tracht de goede gemeente zelve bezorgd te maken en daardoor een invloed uit te oefenen, dien men niet bezit. Juist uit dien hoofde is hij te eerder bereid over enkele bezwaren heen te stappen. Wij hebben bovendien hier een Minister, die het gemeen overleg niet enkel in den mond heeft, maar door zijne handelingen wil bevorderen. Hij wijst ten slotte op de lange redevoeringen van sommigen, aanvangende met de verklaring, dat zij er niets van wisten. Wat de regeling der opiumpacht betreft, hij heeft deswege voorshands wel eenige bezwaren. Maar hij verzoekt mededeeling der stukken opdat men daaruit het noodige licht kunne putten.

De heer HOFFMAN komt nader op zijne rede van gisteren terug; beantwoordt de verschillende sprekers die tegen hem het woord hebben gevoerd, en houdt vol zijn aandrang op het behoud der markt in Nederland om daardoor vastheid in de prijzen te behouden. Hij zou met betrekking tot de kolonien gaarne toepassen: handen uit de kast, en oogen uit de boeken. Hij blijft volhouden, dat het belang van handel en scheepvaart het algemeen belang is en dat de Oost ons in staat stelt, om de drukkende lasten der natie te verminderen.

De MINISTER VAN KOLONIEN stelt als algemeene aanmerking op den voorgrond, dat zijne bestrijders geredeneerd hebben als of hij niets gezegd had, en hem meeningen zijn opgedrongen, die hij volstrekt niet heeft verkondigd. Daartegen valt dus moeijelijk te redeneren. Hij moet evenwel eene onopgemerkt laten voorbijgaan, dat het haard regts en links in beweging wordt gebragt; door welke middelen en met welke bedoelingen, laat hij achterwege, maar zooveel is zeker, dat al dit drijven hem niet zal afbrengen van den weg dien hij zich heeft afgeteekend.

Daarna treedt hij in eene beantwoording der verschillende punten, die ter sprake gebragt zijn, en wel 1°. het cultuurstelsel. Men doet het voorkomen, zegt hij, alsof ik iets geheel nieuws wil, alsof ik iets wilde opbouwen, dat niet bestond. Maar ik ga slechts den geleidelijken weg, dien art. 56 van het regeringsreglement voorschrijft. Men heeft aangemerkt: gij wilt beginnen met het einde van het art. na te leven, maar waar zijn de bewijzen, dat ik dergelijke absurde handelwijze zou volgen? De heer Nolthenius heeft er op gewezen, dat er onzekerheid heerscht in en buiten de Kamer. Ja, dit is zoo, wanneer men ongerust *wil* worden gemaakt, maar die spreker heeft onderzocht en is nu tot meerdere gerustestelling gekomen; dit doet den Minister genoegen en hij kan de verzekering geven, dat ook anderen 's Ministers opvatting deelen, b. v. een hoofdambtenaar in Indie, van wien nog onlangs de betuiging is ontvangen van adhaesio nopens de rigting, die de Minister ter zake van het cultuurstelsel heeft aangenomen. Maar er zijn ook deskundigen met kwade bedoelingen. Er zijn hier bedoelingen in het spel, die hij niet qualificeren zal. Hij wijst er ook op, dat sommigen, die zich behoudend noemen, meer geavanceerd zijn dan de Minister zelf, vermits zij als einddoel de oplossing in particuliere teelt willen. Diezelfde spreker wil niet *streven* naar oplossing van al. 6. Als hij meent niet voorthollen, dan is de Minister het met hem eens, maar niet als die spreker zoude afkeuren eene geleidelijke verbetering en vorbereiding, zoo als de wet dit voorschrijft. Hetzelfde lid klaagde wijders, dat de Gouverneur-Generaal maatregelen zal nemen tot uitvoering van art. 56. Maar hetzelfde art. schrijft voor, dat de Gouverneur-Generaal zorgt, dat zooveel doenlijk opgeheven worden de bezwaren, welke ten aanzien van het cultuurstelsel mogten bestaan. Ik wensch, zegt de Minister, met voorzigtigheid en gematigd verstand te streven naar al. 6 van art. 56, maar ik wil geen stilstand. En als men nu zegt, dat is eene geïsoleerde opinie, dan zal ik autoriteiten citeren, die welligt meer invloed op dat geachte lid en anderen zullen uitoefenen. Hij beroept zich overigens op het eigen oordeel van den heer Mijer, in de zitting van 14 Mei uitgesproken, die ook zeide geleidelijken overgang te willen. 's Ministers opvatting van art. 56 is behoud van het bestaande met verbetering, en wat het stelsel van overeenkomsten betreft, dat kan hij voor het oogenblik ter zijde stellen, want als dit later blijkt onmogelijk te zijn, dan zou men over den contractuelen vorm kunnen heenstappen, wanneer het einddoel ook zonder die overeenkomsten kan worden bereikt. Maar men heeft gezegd: uw stelsel is onuitvoerlijk. In dit geval behoeft men zich niet te verontrusten. Is het stelsel onuitvoerlijk, dan zult gij uw *dwangstelsel* behouden; maar hij ontkent die onuitvoerlijkheid en refereert zich aan zijne vroegere rede. Ja de geheele uitvoering van art. 56 kan wel een menschenleven, laat staan een Ministers leven duren, maar waarom, vraagt hij, mij dan verkeerde bedoelingen toegeschreven? De Regering, ik herhaal het, moet zich bepalen tot eene *getrouwe* opvolging van art. 56. Hij brengt nog eene autoriteit bij, ten bewijze hoe verkeerd men hem beoordeelt. In zijne redevoering van 14 Dec. 1860, heeft de toenmalige Minister van kolonien, de heer Rochussen, gezegd: "Ik zal kort zijn en geene verdere aanhalingen doen, maar ten slotte wijzen op § 2 van de conclusie, waartoe de voorlaatste Minister van kolonien, na al deze gronden te hebben uiteengezet, is gekomen, en ik vestig daarop speciaal de aandacht der Kamer." In de tweede plaats, zegt hij, "de Gouvernements-cultures moeten in stand gehouden worden: maar de Regering moet waken tegen overdrijving en alle misbruiken weren. De arbeid bij de cultures, ofschoon in zeker opzigt beschouwd als belasting, moet niettemin billijk worden beloond, tot bevordering, dat hij meer en meer zonder dwang, vrijwillig worde gepraesteerd."

De heer Heemskerk heeft zijne vrees kenbaar gemaakt nopens de oplossing van het cultuurstelsel in particuliere teelt. Hierbij trekt de minister nog andere spr. te zamen, bijv. wat door den heer Hoffman, in verband met de rede van den heer Heemskerk, is aangevoerd, alsof hij het geheele kol. stelsel ten onderste boven zou willen keeren. Men vraagt waarom in den bestaanden toestand van den Javaan verandering te brengen? Deze is gelukkig, en men doet ten betooge daarvan een beroep op Prof. de Vriese. Uit de redevoeringen van die sprekers kan hij, minister, geen ander stelsel opmaken dan een zuiver exploitatiestelsel. Wat betreft de uitlegging van den heer Heemskerk, zijne exploitatie, zegt de minister, gaat mijn begrip te boven. Zij komt daarop neder, dat de wet iets zou bepalen met eene clausule, die niet mag toegepast worden. Daarbij wordt de 6de alinea geheel op zij gezet. Men heef gezegd: art. 56 is de Sphynx, en ik ben niet de ware Aedipus. Ik zal, zegt de minister, nu dien Sphynx maar daar laten, maar meen toch te moeten opmerken, dat sommige sprekers het lastigste gedeelte van het art. willen voorbijgaan. Dat is het gemakkelijkst. En wat nu de bewering aangaat, alsof ik de 6de al. altoos op den voorgrond zou stellen, ik herhaal het: ik moet dit ontkennen. Men heeft zich beroepen, dat door mij aan den Gouv.-Gen. voorschriften zouden zijn gegeven, die dit zouden bevestigen, doch ook hier heeft men aan mijne woorden eene andere uitlegging gegeven. Ik heb aan den Gouv.-Gen. niet gezegd: doe dit of dat, want de Gouv.-Gen. is de man, die moet uitvoeren, maar ik heb zijne raadpleging uitgelokt. Ik heb bijv. niet gezegd: schaf de cultuur-procenten af, maar ik heb zijne opinie daaromtrent gevraagd, omdat juist die procenten aanleiding geven tot weerstreving van al. 5 van art. 56. Nog heeft de heer Heemskerk over art. 49 gesproken. Het luidt: "Behoudens de uitzonderingen, bij dit reglement bepaald, worden de ambtenaren benoemd, ontslagen en op pensioen gesteld door den Gouv.-Gen., overeenkomstig regels, bij algemeene verordening gesteld." Nu moet de minister opmerken vooreerst, dat die vererdeningen nog niet zijn tot stand gebragt, en als hij nu in aanmerking neemt, dat art. 37 bepaalt, dat de Gouv.-Gen. verantwoordelijk is aan den Koning, dat kan men toch niet ontkennen, dat de Koning bevoegd is besluiten van den Gouv.-Gen. te herzien. Onder eene reeks daden, die afkeuring verdienen, heeft men ook gebragt de zaak van Cheribon en het doen voorkomen, alsof ook hier een maatregel van zeer verre strekking is genomen. Vooreerst moet de minister opmerken, dat die maatregel niet van hem is uitgegaan, maar van den Gouv.-Gen. En wat is er nu van de zaak? Bij besluit van den Gouv.-Gen. van 17 Julij jl. is aan den resident van Cheribon magtiging verleend, om "ter bestendiging van voorloopig der thans reeds bestaande vrijwillige ondernemingen, de overeenkomsten, welke particulieren met de inlandsche bevolking, in strijd met bestaande regeringsvoorschriften, voor den aanplant van suikerriet hebben aangegaan, voor den tijd van één jaar goed te keuren en te registreren, wanneer het blijkt dat die overeenkomsten overigens met den vrijen wil der partijen zijn aangegaan, en zij niets bevatten, hetwelk strijdig is met de belangen der bevolking of aan de van regeringswege ingevoerde cultures schade zoude kunnen toebrengen." Hangende de overwegingen zal deze voorloopige regeling worden gehandhaafd. Die maatregel zal dus geenszins strekken om het cultuurstel te ondermijnen. Hij moet waarlijk gelooven aan een parti pris om hem handelingen toe te dichten, die niet waar zijn. Zoo is men weder teruggekomen op de aanschrijving, die hij aan het Indisch bestuur over de aanbesteding zou hebben gerigt.

Hoe is het mogelijk, dat men dit nog durft beweren, na de toelichting in de Staats-Courant daaromtrent gegeven, en nadat de Minister hier bepaald heeft verklaard, dat de maatregel niet door hem, maar door twee zijner voorgangers is genomen. In Indie is men te ver gegaan, en zoodra hij dit vernomen heeft, heeft hij aangeschreven *niet verder* te gaan, doch hij zal daar niets van zeggen. Men heeft ook beweerd, zegt de Minister, dat ik een zeer liberaal tarief zou hebben ontworpen, dat van de Kamers van Koophandel zou zijn terug ontvangen. Dat eerste tarief is door den heer Rochussen en niet door mij ontworpen. Al deze beschuldigingen zijn dus van allen grond ontbloot en de gestadige herhaling van die onware beschuldigingen doet mij denken aan het bekend gezegde: geef mij drie woorden schrift, en ik zal u laten ophangen.

Een ander verwijt was de afwijking van het programma. Dit verpligt hem weder tot een retrospectieven blik in de ministeriele crisis. De Ministers waren unaniem van oordeel, zegt de Minister, dat ik niet was afgeweken van den grondslag, waarop dit Kabinet is opgetreden. Toen ik den heer van Zuijlen vroeg mij een feit op te noemen, zeide hij mij, dat dit moeijelijk zoo in eens te doen was. Een andermaal gaf hij als reden op, dat ik de begrooting aan de Kamer had overgelegd. Welnu, ik wijs op de Memorie van Beantwoording tot de vorige begrooting, die met *algemeene stemmen* is goedgekeurd en daarin reeds was toegezegd. Ik stap af van dit punt, maar als men zegt, dat ik de oorzaak der ruïne ben van dit Kabinet, door de afwijking van het programma, dan aarzel ik niet kort en bondig te zeggen, dat dit eene *onwaarheid* is.

In antwoord op den heer Schimmelpenninck herhaalt de Minister nogmaals wat reeds zoo dikwerf gezegd is, dat hij geen afbreker van het cultuurstelsel is, dat hij het *niet* wil afbreken; dat hij ook *niet* wil eene proefneming met vrijwillige overeenkomsten, en als dat niet lukt, dan terugkomen op het oude stelsel. Dit is geheel verkeerd opgevat. Hij kan niet alles terstond uitvoeren, en die onderwerpen, waarover wetsvoordragten zijn toegezegd, zullen beter bij de behandeling van die voordragten kunnen onderzocht worden. Maar de vrees voor ondermijning van het stelsel der gouvernements-cultures door de uitbreiding van de particuliere teelt, is ongegrond, want die teelt wordt beheerscht door het Staatsblad n°. 50 van het jaar 1838.

Wat betreft het gezegde door den heer van Heiden Reinestein, deze raadt aan de wijziging van art. 56 Reger. Reglem., maar, zegt de Minister, ik wil dat niet. Alleen zij willen het, die het artikel niet willen naleven.

De heer Wintgens heeft eene onzekere toekomst afgeschetst en in zijne geheele rede eene apodictische afkeuring aan den dag gelegd. Die spreker wees op de sympathie van den afgevaardigde uit Almelo voor mij; maar hij erkende toch zelf het verschil van opvatting tusschen mij en dien geachten afgevaardigde, en dat is ook zoo: 1°. nopens het cultuurstelsel en 2°. omtrent de comptabiliteitswet. Maar de oplossing is deze: als de liberale partij sympathie voor mij heeft, dan is het omdat het haar niet te doen is om *alles of niets*, en omdat zij begrijpt, dat er anders geen uitzigt op gemeen overleg mogelijk is. Ik zal dan ook den afgevaardigde uit Delft niet volgen in de loopgraven en in zijne voorstelling, alsof ik tot schanskorf strekte voor den spreker uit Almelo, die de vesting wil veroveren. Ik zal alleen zeggen, dat die vrees op geen redelijken grond steunt. Immers een schanskorf *bedekt* iets en de denkbeelden van den Minister zijn bekend, die heeft geene schanskorven noodig. Ik laat mij ook niet gebruiken als schanskorf; maar ik wil alleen vragen, of het goed is, dat volksvertegenwoordigers zich laten gebruiken als schanskorven tegen *deze vesting* (De redenaar wijst op de Ministertafel waarvoor hij staat).

Wat den heer van Bosse betreft, brengt de Minister openlijk hulde aan de wijze waarop die spreker verschil van gevoelen geopenbaard heeft. Zoo is gemeen overleg mogelijk. De vraag was of het niet beter ware de zaak der subsidie voor de West-Indien bij eene latere wet te regelen. Ik geloof, zegt de Minister, dat dit aan zwarigheid onderhevig is, en buitendien is het op het verlangen der Kamer zelve, dat deze subsidie thans op de begrooting gebragt is. — De Minister beantwoordt vervolgens nog eenige vragen van den heer Elout, zoo hij hoopt op voldoende en bevredigende wijze. — Wat het gezegde door den heer Dirks betreft, die ook bezwaren nopens het cultuurstelsel had geopperd, gedraagt de Minister zich aan hetgeen hij vroeger deswege heeft aangemerkt. Die spreker was voor de vaststelling der koloniale begrooting bij *de wet*. De Minister stelt voor de discussie daarover te verschuiven tot de aanbieding van de voordragt nopens de comptabiliteit, hetgeen hij beter acht.

Wat aangaat den heer de Brauw, zegt de Minister, deze redenaar heeft met veel warmte eene acte van beschuldiging tegen mij ingebragt. Ik heb in mijne vroegere betrekking van advokaat, altijd eene soort van huivering voor zulke acten gehad, maar toch de ondervinding opgedaan, dat er bij de analijse van die stukken veel van het daarin opgetrokken gebouw instort. Die spreker zeide al weder: alinea 6 wordt voorgesteld en de Minister wendt zich dan regts dan links. Maar er is geen het minste bewijs voor zulke inconsequenties; waarin bestaat dan toch die afwijking van het programma, in de opvatting van art. 56? Is het omdat die spreker wil de oplossing van het cultuurstelsel in particuliere teelt? Dat schijnt de heer Mijer ook te willen, dat zeggen meerderen te willen; maar dan zijn zij het eens met den heer van Hoëvell. Maar dan past dat verwijt niet op mij. Diezelfde spreker zeide er zijn twee beginsels van behoud en vooruitgang en deze moet men concilieren. Hoe, en men keurt af dat ik wil concilieren? Het heeft den Minister dan ook zeer verwonderd zulk eene tegenspraak van de zijde der conservative partij te ontmoeten. Hij begrijpt het niet, en het pleit ook niet voor de eensgezindheid der conservative partij. Hij hoopt dat te eenigertijd licht in die duisternis zal ontstaan; en als diezelfde spreker gewaagde van een *carthago delenda* dan zegt de Minister, geloof ik dat het *carthago delenda* is: *mijne portefeuille*.

Wat den heer Mijer betreft, ik heb reeds genoeg over het programma gesproken, ik zal daar niet meer op terugkomen, maar ik neem acte van sprekers verzekering dat niet van hem uitgegaan is de beschuldiging in het Voorloopig Verslag voorkomende, van parasitische politiek.

Ik zal nu nog kortelijk spreken over het consignatie-stelsel en daarbij de gevoelens der Sprekers, die daarvoor gehandeld hebben, te zamen [illegible] trekken. Mijn stelsel is reeds in de stukken uiteengezet. Ik ben voor eene matige uitbreiding, maar ik voeg er bij, dat ik die grens niet zal bereiken, hetgeen noodig is tot dekking van het tekort op het administratief kapitaal. Maar ook hier zal de Minister niet op eigen gezag redeneren, maar eenige interessante mededeelingen doen. De verkoop van producten in Indie is begonnen *onder het bestuur* van den Gouverneur-Generaal Rochussen. Hij constateert dit omdat deze een man is van kennis van den handel en eene autoriteit, die de Minister gerust mag citeren. Hij leest voor de aanschrijving van den heer Rochussen deswege, reeds in 1847. De verkoop wordt daarin genoemd een maatregel met oordeel en beleid genomen en die volkomen werd goedgekeurd. Wat verder den verkoop van suiker betreft leest hij voor de aanschrijving van den heer Mijer als Minister betreffende den verkoop van 150,000 picols suiker, tegelijk met 200,000 picols koffij. De heer Mijer schreef, dat het hem na herhaald overleg met den Gouverneur-Generaal en op het advies van den Raad van Indie voorkwam, dat thans ook de proef van verkoop van suiker op Java moest genomen worden en wel ter voldoening aan de behoefte van de consumtie, die ontstaan was in Nieuw-Holland. En er wordt bijgevoegd, dat het onderzoek geleid heeft tot eene overtuiging niet ten voordeele van een verkoop in Nederland. De Minister mag hierbij niet langer vertoeven, maar zal alleen nog opmerken, dat de heer Rochussen ook zoozeer doordrongen was van de behoefte tot verkoop van producten op Java, dat hij in het ontwerp nopens de Muntwet een artikel invoegde om zooveel producten in het openbaar te verkoopen als ter voorziening in het tekort op de geldelijke behoeften van Indie noodig was. De Minister heeft dit alleen bijgebragt om aan te toonen, dat hetgeen hij voorstelde niets nieuws was en dat men hem niet van overdrijving kan beschuldigen als hij het advies gevraagd heeft omtrent eenige [illegible] ding, en hij heeft dit tevens aangevoerd om te doen uitkomen in hoe verre de agitatie, tegen hem aangeblazen, te regtvaardigen is. Wat betreft de resultaten van den verkoop in Indie, met uitzondering van het jaar 1857, een jaar van handelscrisis, heeft de suiker steeds voordeelige resultaten opgeleverd met bijberekening der kosten van overvoer, assurantie, [illegible]

En wat aangaat den veilings-prijs van de Padang-koffij, refereert de Minister zich aan hetgeen de heer Blussé heeft bijgebragt, die zeer juist de oorzaken heeft opgegeven van den minderen prijs in de voorlaatste veilingen. De Minister kan er bijvoegen dat de jongste mail ongeveer f [illegible] hoogere prijzen aanbragt. De Minister komt nu tot de vragen van den heer Hoffman, of hij kennis draagt van de Engelsche tarieven in Britsch-Indie. De Minister zegt: ik heb die van den Engelschen gezant gevraagd en er komen niet in voor bepalingen van prohibitie of protectie, zoo als die Spreker vermeende. Wat de vraag betreft of onze polemieten dubbel regt betalen, is het antwoord dat het hooge regt niet gelegen is in een differentieel regt, maar daarin, dat de intrinsieke waarde onzer polemieten grooter is dan die der Engelsche.

De minister komt nu tot de opium-pacht. Hij hoopt dat ook deswege de gemoederen kalmer zullen worden, als de regering alle mededeelingen deswege zal gedaan hebben, niet alleen ter geruststelling van de Kamer, maar ook van het publiek dat opgewonden is geworden. De Spreker uit Amsterdam heeft eene vergelijking gemaakt tusschen het jeneververbruik hier te lande en dat van de opium in Indie. Maar dat gaat niet op; opium is vergif; het gebruik vernietigt niet alleen het slagtoffer, maar de generatie; en nu is het ontegenzeggelijk, dat het gebruik schrikbarend is toegenomen, zelfs bij vrouwen en kinderen. Maar ook hier moet de Minister wijzen op de overdrijving nopens den maatregel. Ook hier, zegt hij, is het alweder geen maatregel dien *ik* verordend heb; *ik* ben het niet geweest, die dit of dat heb bevolen, maar ik heb de magtiging des Konings verzocht, om den gouverneur-generaal uit te noodigen die maatregelen te nemen, die noodzakelijk zouden bevonden worden, en als dan de gouverneur-generaal en alle andere autoriteiten in Indie van oordeel zijn, dat dergelijke maatregel *moest* genomen worden, dan vraag ik of men regtvaardig en billijk handelt door ook daarover zulk eene acte van beschuldiging tegen mij op te maken.

Men heeft gezegd: de smokkelhandel zal niet tegengegaan kunnen worden. De minister antwoordt: het onbeperkt gebruik wordt begrensd en bovendien de prijsbepaling is zoo, dat de *prikkel* tot smokkelen is [illegible] houden, behalve de straffen, die er achter staan. Hij zegt niet dat de meerdere pachtschat die noodwendig moet volgen, *geheel* zal opwegen tegen den minderen prijs, waarvoor aan de pachters geleverd zal worden, maar wel, dat daarop de berekening bij de verpachting gegrond zal zijn. De Minister wijst er op, hoe bijv. in 1861 de pacht *f* 1,874,000 hooger dan in 1860 bedraagt. En dan vraagt hij: of men met dergelijk bloedgeld niet eenigzins vrijgevig mag zijn. Overigens merkt hij op, dat het Indisch bestuur ook ten dezen zal en moet geleidelijk te werk gaan en naar omstandigheden handelen. In antwoord op de vraag van den heer van Heukelom zegt hij niet alleen bereid, maar verlangend te zijn, om de stukken dienaangaande aan de Kamer bij de behandeling van het ontwerp tot regeling van het koloniaal batig slot over te leggen. Hij acht het zaak, om aan de vergiftiging van den Javaan paal en perk te stellen, en meent, dat tegen geldelijke uitkomsten overstaat, een equivalent in de welvaart der bevolking, dat tevens in zich sluit het ware belang van Nederland.

Ten slotte moet hij nogmaals terugkomen op het aangevoerde door den heer Mijer, die zich zoozeer tegen de afschaffing der cultuurprocenten heeft verklaard, en moet hij opmerken, dat de Raad van Indie zelf [illegible] dat deze verkeerde ambitie opwekken. Nu zegt de spreker wel, dat het billijk is, dat een arbeider deelt in de winsten van het bedrijf, maar de Minister vraagt: mag men daarmede den Indischen ambtenaar gelijkstellen? Werkt die dan alleen voor zich zelf en kent hij geene hoogere staatsbelangen?

Nadat de Minister nog eenige financiele opmerkingen van den heer Mackay beantwoord had, eindigt hij bij het vergevorderde uur zijne rede, die ruim 2½ uur heeft geduurd, en geïmproviseerd was alleen naar de aanteekeningen van al de sprekers, die gedurende beide dagen het woord hebben gevoerd.

De heer VAN LIJNDEN vraagt het woord om een protest aan te teekenen tegen sommige uitdrukkingen in de rede des Ministers. Hij wil niet ontkennen, dat hij door die rede niet op vele punten meer gerustgesteld is, maar de Minister heeft gewaagd van een parti pris, om tegen zijne begrooting te stemmen, van een *Carthago delenda* tegen hem en van degenen die [illegible] *willen* verontrust worden. Daartegen moet spr. opkomen. Bij hem bestaat noch het een noch het ander.

De MINISTER VAN KOLONIËN antwoordt, dat het hem aangenaam is deze verklaring te vernemen.

Sommige leden vragen nog het woord, maar bij het vergevorderd uur wordt de discussie geschorst tot heden avond ten 7½ ure.

GEDRUKT TER DRUKKERIJ VAN HET ALGEMEEN HANDELSBLAD